

Ko se boji
SUDA?

Roj Gejn

Radosna vest o Hristovom delu u nebeskoj Svetinji

Sadržaj:

Uvod: Pregled radosne vesti o sudu	7
1. Veliki rat i Božji karakter	13
2. Sudeње otkriva Božji karakter	21
3. Zavet, karakter i istorija	27
4. Sudeње vernima i nevernima (Danilo 7)	34
5. Odbrana Božje svetinje i ugleda (Danilo 8)	40
6. Sudbina Božjeg hrama, grada i naroda (Danilo 9,1-23)	50
7. Konačno pomirenje preko Mesije (Danilo 9,24-27)	55
8. Kad počinje preadventni sud (Danilo 8; 9)	63
9. Odgovori na prigovore da sud počinje 1844.	73
10. Dalji odgovori na prigovore: Rim i Antioh	84
11. Mali rog: pobunjenik i antihrist	93
12. Sudi nam se jer smo prihvatili Boga koji nam dopušta da biramo	99
13. Povezanost između Jevanđelja i suda	109
14. Kako Božji sud menja prilike?	121
Zaključak: Ilijina vest i Vest trećeg anđela	133

Uvod: Pregled radosne vesti o sudu

Ova knjiga, sa naslovom »*Ko se boji suda?*«, trebalo bi da postane jednostavan uvod u duboko i verodostojno biblijsko učenje na temu da Bog potvrđuje svoj karakter ljubavi preko suda u nebeskoj Svetinji, koji se odvija pre Hristovog drugog dolaska.¹

Najveći deo hrišćana zapostavlja činjenicu da takav sud uopšte postoji. Mnogi od onih koji, doduše, uvažavaju stvarnost suda i vreme njegovog odvijanja nisu shvatili njegovu svrhu, tako da ih taj događaj ispunjava užasom i podriva njihovo uverenje o spasenju u Hristu. Međutim, Knjiga proroka Danila, približavajući nam duboke misli o pomirenju iz 3. Mojsijeve i pripremajući put za dalje razumevanje novozavetnih knjiga, Jevrejima poslanice i Otkrivenja, pokazuje nam da preadventni sud *koristi* Božjem odanom narodu. Tekst u knjizi proroka Danilo 7,22. kaže: »I *dade* se sud *svecima* Višnjega.« (naglasio autor)

Bog u kontekstu velikog rata (ili »velike borbe«) između dobra i zla u kome se i sami nalazimo, poziva skrhana, pala ljudska bića na obnovu preko žrtve svoga Sina. Umirući konačnom smrću koja, odvaja od

KO SE BOJI SUDA?

Boga (Matej 27,46; uporediti: Otkrivenje 20) za ceo ljudski rod, Isus je izvršio nekoliko ključnih poduhvata:

1. Zatražio je da Mu se povрати Njegovo iskonsko pravo da vlada ovim svetom (videti: Danilo 7,13.14. tekst u kome je On prikazan kako zadobija vlast zahvaljujući svojoj ulozi »Sina čovečijeg«; videti, takođe: Otkrivenje 5).

2. Prema tome, On može da spasenim ljudskim bićima vrati vlast koju je poverio Adamu, Evi i njihovim potomcima prilikom stvaranja (1. Mojsijeva 1,28), a koju je sotona uzurpirao (Jovan 12,31) obmanuvši naše praroditelje pogrešnim predstavljanjem Božjeg karaktera (1. Mojsijeva 3).

3. On je umro smrću koja je »plata za greh« da bi nam dao »dar... večni život.« (Rimljanima 6,23) Taj dar je zapanjujuće veliki paket ponuda. On obuhvata oprostaj za naša dela učinjena u *grehu* (videti: 1. Jovanova 1,9), otkupljujući nas iz našeg grešnog življenja obnavljanjem našeg duhovnog uma kroz Hristovo prisustvo koje nam donosi Duh Sveti (Jovan 3,5-8; Rimljanima 5,5; Galatima 2,20; Titu 3,4-7) i preobražavanjem našeg smrtnog tela prilikom Hristovog drugog dolaska (1. Korinćanima 15,51-54).

4. Hristova žrtva omogućava Bogu da ponudi milost onima koji veruju, a da pri tome ne kompromituje svoju pravednost (Rimljanima 3,26), što je druga strana Njegovog karaktera ljubavi. Bog preko Jevanđelja leći svemir od opasne sumnje u vrednost sopstvenog karaktera, pružajući dokaz u prilog svojoj savršenoj ljubavi.

Kada bi Bogu nedostajale ili pravda ili milost, On ne bi bio Bog savršene ljubavi, što jeste po biblijskom stavu (1. Jovanova 4,8). Kada ne bi bilo tačno da je Bog ljubav u konačnom smislu, On ne bi mogao očekivati od svojih stvorenja da žive u ljubavi. Prema tome, On ne bi mogao da čvrsto drži svemir u svojoj ruci, zato što bi oni koje je stvorio bili pogođeni i zaraženi grehom (neljubavlju), koji bi ih na kraju doveo dotle da unište jedan drugog. I upravo je zbog izuzetnog značaja ljubavi »plata za greh smrt«. (Rimljanima 6,23) Jedino oni koji žive u skladu sa moralnim načelom ljubavi mogu nastaviti da žive u Božjem svemiru.

PREGLED RADOSNE VESTI O SUDU

Hristova smrt na krstu, jednom za svagda (Jevrejima 9,28), dovršila je temeljni događaj u istoriji spasenja (Jovan 19,30: »Svrši se«.), odakle proističe svako pomirenje sa Bogom. Upravo, zahvaljujući Hristovoj žrtvi možemo biti slobodni od osude i imati mir sa Bogom (Rimljanima 5,1; 8,1). Hristova žrtva je toliko velika da pomirenje i dalje nezadrživo teče sa Golgote, skoro dve hiljade godina kasnije, jer Jagnje pronosi sa sobom taj događaj krsta da bi trajno svežim očuvao preimućstva koja donosi krst (Rimljanima 5,6).

Međutim, sama Hristova smrt ne bi nam mogla dati večni život. Pošto je najpre umro za naše grehe, On potom mora da ustane iz groba da bi pobedio smrt, koja je posledica greha (1. Korinćanima 15,12-26). Budući da je sada živ, On služi kao Prvosveštenik u Božjem nebeskom hramu da bi dodelio silu svoje žrtve koja očičava svakome od nas, svakoga dana kad nam ona zatreba (Jevrejima 9,11-14). Bez ovoga, spasenje bi nam bilo na raspolaganju, ali nam ne bi koristilo. Bilo bi to kao deset miliona dolara dodeljenih fondu za stipendije, koji nikome nisu od pomoći zato što stoje u banci, i ne mogu da dospeju do siromašnih studenata kojima su bili namenjeni.

Pored našeg saznanja o Hristovom vaskrsenju i prvosveštentičkoj službi na Nebu, Otkrivenje u 14. poglavlju kazuje nam da Jevanđelje, iskupljeno Hristovom žrtvom, nastavlja svoj put do kraja vremena, neposredno pred Hristov ponovni dolazak na Zemlju: »I videh drugoga anđela gde leti posred neba, koji imaše *večno jevanđelje* da objavi onima koji žive na zemlji, i svakome plemenu i jeziku i kolenu i narodu. I govoraše velikim glasom: Bojte se Boga, i podajte mu slavu, jer *dode čas suda njegov*; i poklonite se onome koji je stvorio nebo i zemlju i more i izvore vodene.« (stihovi 6. i 7. naglasio autor)

Zapazite da »anđeo« ima »večno jevanđelje« za ceo svet i da to objavljivanje Jevanđelja poziva svakoga da oda čast Bogu i da Mu se pokloni kao Tvorcu »jer *dode čas suda njegov*«. Evo suda koji se odvija pre Hristovog drugog dolaska – naime, reč je o preadventnom sudu čija je početna tačka u vremenu posletka, a poziva ljude da pokažu svoju odanost Hristu. To je ono isto suđenje na kraju vremena proročeno u Knjizi proroka Danila 7. poglavlju, u korist Božjeg potlačenog svetog naroda, koji toplo pozdravlja suđenje na kome će biti

KO SE BOJI SUDA?

odbranjen, baš kao psalmista koji vapi: »Ustani, Bože, sudi zemlji« (Psalam 82,8) Sud je radosna vest!²

Taj sud je ispunjenje ljudskih nada i čežnji. U našim mislima, on prenosi ideju o zločinu i kazni i pobuđuje strah i zebnju. Biblija, pak, posmatra sud sa stanovišta ugnjetene, napaćene žrtve, i tako ga stavlja u kontekst spasenja i pobeđe nad tlačiteljem i zlom. Izrailjska kultura već je prepoznala tu činjenicu na nacionalnom nivou. Sudije u Izrailju bili su ratni heroji koji su pobeđivali neprijatelja. Sveto pismo se, takođe, poziva na njih kao na izbavitelje (Sudije 3,9.15; 6,36; 12,3). Taj dvostruki vid Božjeg suda posebno je jasno istaknut u psalmima koji opisuju Boga koji sudi, ali i kao Spasitelja i kao Osvetnika (Psalam 18,47.48; 58,11; 94,1-6.22.23; 149,4.7.9; itd). Takav opis Boga može da zapanji našu savremenu osetljivost. Ipak, pokušaj da se lav privoli da jednostavno pusti jagnje nikako ne uspeva. Da bi se spasio jagnje, mora se savladati lav. Otuda termin *tsedaqa*, koji znači »pravda«, iako podrazumeva kažnjavanje tlačitelja, takođe znači i »ljubav«, jer oslobađa potlačene i vraća ih u život.³

Predmet ove knjige je preadventni sud. Zašto je Bogu potreban taj sud? Na čemu su zasnovani rezultati tog suda? Kad on počinje? Kako mi u tome učestvujemo i pokazujemo da smo odani Bogu?

Ustanovićemo da je svrha suda da pred Božjim stvorenim bićima u svemiru dokaže da je Bog pravedan i pravičan, zato što Hristovom žrtvom opravdava one koji veruju (Rimljanima 3,26). Osnova tog Božjeg opravdanja u potpunosti je postavljena na krstu, ali još nije bilo jasno ko će primiti dar vere u Isusa – to jest, živu veru koja radi kroz ljubav (Galatima 5,6; Jakov 2,26). Sud se vodi povodom pitanja ko je primio blagodat kroz veru (Efescima 2,8.9), ispoljenu u životu koji posle obraćenja biva osnažen Bogom i Njegovim Svetim Duhom. Sud ne utvrđuje ko je sagrešio, jer svako zna da su to učinila sva ljudska bića (Rimljanima 3,23).

Saznaćemo kada je preadventni sud otpočeo i zašto je toliko važno da savremeni hrišćani to razumeju. Određivanje vremena početka suda nije neka usamljena doktrina. Ono je značajno zato što je Bog otkrio kada treba da uskladimo svoju odanu službu Njemu sa konač-

PREGLED RADOSNE VESTI O SUDU

nom fazom Njegovog velikog procesa pomirenja, kao što su to verni Izrailjci činili u malom na Dan očišćenja (videti: Otkrivenje 14,12; 3. Mojsijeva 16,29-31; 23,26-32). Pošto su ključni aspekti preadventnog suda – naročito vreme njegovog odvijanja – napadnuti, mi ćemo pokušati da odgovorimo na neke primedbe da bismo pokazali čvrstinu tog biblijskog učenja.

Ova knjiga ima svoja ograničenja u pogledu svrhe i opsega. Za još bolje obaveštenje o preadventnom sudu, proroku Danilu, Jevanđelju i predmetima povezanim s tim, čitaoca upućujemo na ostale izvore, od kojih je izvestan broj naveden u beleškama na kraju poglavlja. Takve knjige su: *Velika borba* od Elen Vajt; *Serijski biblijski komentari adventističkih hrišćana*, Sveske iz serije Komiteta za Danilovu knjigu i Otkrivenje, izdanje Frank Holbrook (naročito sveske 1-3); William Shea, *Daniel*; Jacques Doukhan, *Secrets of Daniel*; Gerhard Pfandl, *Daniel: The Seer of Babylon*; Mervyn Maxwell, *God Cares*; Brempong Owusu-Antwi, *The Chronology of Daniel 9,24-27*; Alberto Treiyer, *The Day of Atonement and the Heavenly Judgment*; John Anderson, *Investigating the Judgment*; Clifford Goldstein, *1844 Made Simple*; Erwin Gane, *Jesus Only*; i moje *Altar Call* i *Lerviticus, Number Commentary*, da navedem samo nekoliko.

Obratite pažnju: To što citiram nekog autora kao korisnog u odnosu prema određenom predmetu ne znači da se slažem sa svim što taj autor piše, uči ili propoveda. Slično vernicima iz Verije, potrebno je da procenimo svaki iskaz, i to od slučaja do slučaja, svakog ljudskog (dakle, pogrešivog) istraživača u svetlosti Pisma, a ne da automatski, nepromišljeno reagujemo oslanjajući se na predrasude ili uprošćeni »lakmus test«.

S obzirom da je Sveto pismo autoritativan izvor za naše shvatanje svih vidova spasenja, navodim mnoge biblijske odlomke. Pošto Nova američka standardna Biblija /NASB/ pokušava da bude što doslovnija i tačnija i ostaje bliska originalu, koristio sam je kao svoj izabrani prevod, pozivajući se na ostale prevode u vidu skraćenica (NKJV, NRSV, The New JPS, itd). Međutim, svoje zaključke izvodim iz originalnih jevrejskih, aramejskih i grčkih tekstova koji sačinjavaju Bibliju.

1 POGLAVLJE

Veliki rat i Božji karakter

Ljudi obično ličnom odlukom ne zapadaju u krajnje mučne prilike. Takve prilike uglavnom nailaze nepozvane. Mnoge nesreće – kao cunami, zemljotres i teroristički napadi – pogađaju brzo, brutalnom i razarujućom silom. Ostale – kao što su glad, epidemije (AIDS, na primer) i ratovi – mogu trajati sedmicama ili čak tokom života čitavih naraštaja. Engleska i Francuska su nekada imale niz sukoba poznatih pod zajedničkim imenom Stogodišnji rat (1337-1453). Čak i danas, neki ljudi prožive čitav život u ratnim oblastima.

Da budem tačniji: Svi ljudi, uključujući vas i sebe, prožive ceo svoj život u ratnom okruženju. Taj rat nije neki regionalni sukob na nekoliko stotina kvadratnih kilometara. To nije samo građanski rat ili etničko čišćenje, bez obzira na njihovu razornost. To nije čak ni »svetski rat«, od kojih je poslednji uvukao u sukobe narode sa više kontinenata i odneo preko četrdeset miliona ljudskih života. To je nešto mnogo veće. Nijedno ljudsko biće na zemlji ili moru nikada nije bilo u stanju da izbegne čelični zagrljaj tog velikog rata. On je ubio milijarde ljudskih bića i niko ne zna koliko još nebrojenih miliona ostalih stvorenja. U

¹ Što se tiče ideje da je ljubav Pravda, videti: Jacques Doukhan, *Daniel: The vision of the End*, dopunjeno izdanje (Berrien Springs, Mich.: Andrews University Press, 1987), 41.

² Richard M. Davidson, »The Good News of Yom Kippur«, *Journal of the Adventist Theological Society* 2 (1996): 4-27. Dejvidson ističe tri glavna razloga zašto suđenje kao Dan pomirenja na kraju vremena predstavlja Radosnu vest: »(1) On vraća Jevandelju mesto koje mu s pravom pripada, donoseći verniku sigurnost i opravdanje na sudu; (2) on čisti nebesku Svetinju i njen zemaljski pandan, hram duše svetih; i (3) on opravdava Božji karakter« (23).

³ Jacques Doukhan, *Secrets of Daniel; Wisdom and Dreams of a Jewish Prince in Exile* (Hagerstown, Md.: Review and Herald, 2000), 112.113.

KO SE BOJI SUDA?

stvari, samo su dva čoveka izbegla smrt u tom ratu: Enoh (1. Mojsijeva 5,24) i Ilija (2. o carevima 2,11).

Taj veliki rat nije zahvatio samo planetu Zemlju! Sam Isus Hristos, Sin Božji, postao je žrtva tog sukoba. On je rekao Pilatu da Njegovo carstvo nije od ovoga sveta (Jovan 18,36); On vlada u mnogo prostranijoj oblasti. Prema tome, taj rat se ne vodi samo ovde, i on ne zahvata samo nas, iako smo u samom njegovom središtu.

Kada ste ceo svoj život proveli u nekoj ratnoj zoni, onda vam neočekivane nesreće izgledaju normalne. Vi i ne znate za nešto drugačije. Prema tome, mnogi ljudi jednostavno prihvataju patnju, bol, tugu i smrt kao neizbežne – kao način na koji životne prilike verovatno treba da se odvijaju. Stari Egipćani su glorifikovali i ovekovečavali smrt kao prelaz u nastavljanje života u nekoj drugoj formi. Smrt je bila nešto dobro i sveto. Svaki grob predstavljao je hram. Bezbrojne druge grupe ljudi poricale su stvarno stanje, ne shvatajući ili ne priznajući da bivamo pogodeni velikim ratom. Da nisu možda dobro i zlo, kao istočnjački jin i jang, prvobitni, sastavni i neophodni deo života, koji se kreće u ciklusima reinkarnacije? Ili, da li bi to značilo »ponovno utamničenje« – neprestano dopadanje zatvora u kobnom stisku smrtnosti?

Jedna savremena osoba koja pokušava da živi idealnim životom, i sasvim dobro u tome uspeva, možda ne oseća potrebu za istočnjačkom filozofijom da odstrani ideju o velikom ratu. Život je najčešće bezbedan, udoban i prijatan. Sve je pod nadzorom. Jedva da se može javiti neki problem koji saradnici na poslu, lekar, broker, agent osiguravajućeg društva ili vlada ne mogu da reše. Međutim, iznenada neka automobilska nesreća, ozbiljna bolest, razvod ili smrt u porodici poremeti »dobar život« i predoči nametljivu stvarnost da je nešto drastično pogrešno.

Da li smo melanholični, morbidni ili paranoični ako razmišljamo o svojoj nedoumici? Na kraju, život sadrži mnogo radosti; ima mnogo toga zbog čega bi trebalo da budemo zahvalni. Postoje zalasci sunca, postoje dragi članovi porodice i dragi prijatelji, zdravlje, dobra hrana, drveće, cveće, muzika i ljubimci. Čak i usred rata, postoje ostrvca mira. Dakle, nailazimo na radikalne suprotnosti i pritiske između dve osnovne kategorije iskustva: dobro i zlo, mučno i prijatno.

VELIKI RAT I BOŽJI KARAKTER

Poreklo velikog rata

Odakle potiču veliki rat i dve vrste iskustva? To nije samo neko istorijsko pitanje – sukobi s kojima se suočavamo oblikuju naš život i stavove. I upravo izvori tih sukoba uveliko određuju njihovu prirodu. Posmatrano iz uže perspektive, život i izgledi čitave jedne generacije ljudi bili su iskovani na nakovnju Drugog svetskog rata, koji su pokrenule mračne ambicije evropskih fašista i azijskih gospodara rata i (srećom uspešnog) pokušaja drugih sila da ih zaustave.¹ Dakle, ko je otpočeo veliki rat? Biblija o tome govori.

Prvobitno, svuda su vladali mir i savršenstvo. Ruka Boga, Tvorca, sve je načinila dobro. A onda se nešto dogodilo – jedan paradoks u samom Raju. Bog je kasnije opisao taj događaj, dajući krivcu književno ime »car tirski«:

»Bio si u Edemu, vrtu Božjem... Ti si bio heruvim, pomazan da zaklanjaš; i ja te postavim; ti beše na svetoj gori Božjoj, hođaše posred kamenja ognjenoga. Savršen beše na putovima svojim od dana kad se rodi dokle se ne nađe bezakonje na tebi. Od mnoštva trgovine svoje napunio si se iznutra nasilja, i grešio si; zato ću te baciti kao nečistotu s gore Božje, i zatrću te između kamenja ognjenoga, heruvime zaklanjaču! Srce se tvoje ponese lepotom tvojom, ti pokvari mudrost svoju svetlošću svojom; baciću te na zemlju, pred careve ću te položiti da te gledaju.« (Jezekilj 28,13-17)

Tako je problem počeo, ni manje ni više, nego zbog jednog moćnog anđela, »heruvima pomazanog da zaklanja«, koji je bio bliži Bogu od bilo koga drugog! On se poneo zbog svoje lepote. Međutim, on nije samo pogledao sebe u ogledalu i postavio retoričko pitanje: »Ogledalce, ogledalce na zidu, ko je najlepší od svih?« Preko proroka Isaije, Bog nam o tome više govori. On se ovoga puta začetniku zla obraća kao »caru vavilonskom«:

»Kako pade s neba, zvezdo Danice, kćeri zorina? Kako se obori na zemlju koji si gazio narode? A govorio si u srcu svom: izaći ću na nebo, više zvezda Božjih podignuću presto svoj, i sešću na gori zbornoj na strani severnoj. Izaći ću u visine nad oblake, izjednačiću se s Višnjim.« (Isaija 14,12-14)

KO SE BOJI SUDA?

Evo motiva za rat: sluga se drznuo da svrgne s prestola svog gospodara, kao što su to mnoge sluge činile u kasnijoj ljudskoj istoriji. Međutim, u ovom slučaju u pitanju je bio Gospodar celog svemira, tako da je ulog bio veliki pa je i rat bio veliki. Zaista, bio je to veliki rat, kao što je apostol Jovan video: »I posta rat na nebu. Mihailo i anđeli njegovi udariše na aždahu, i bi se aždaha i anđeli njezini. I ne nadvladaše, i više im se ne nađe mesta na nebu. I zbačena bi aždaha velika, stara zmija, koja se zove đavo i sotona, koji vara sav vasioni svet, i zbačena bi na zemlju, i anđeli njezini zbačeni biše s njom.« (Otkrivenje 12,7-9)

Začetnik velikog rata

Pali anđeo bio je onaj koga danas zovemo »đavo« ili »sotona« (doslovno, *satana* što znači »neprijatelj«). On je vođa grupe anđela, danas ih nazivamo »demonima«, koje je on poveo u pobunu protiv Boga.

Za mnoge ljude iz naših dana, đavo ili sotona predstavlja samo proizvod određene kulture kao što je Božić bata ili Deda mraz. U Americi, uoči praznika Svi sveti, pojedini ljudi oblače smešne upadljive kostime koji podsećaju na đavola. Sotona je postao predmet komedije. Filip Vilson izazvao je silan smeh kada je rekao: »Đavo me je naterao da to učinim!« Šale i karikature slikaju đavola kao rogatog nadzornika u paklu sa vilama, koji je na našoj strani u tom smislu što uživa da muči naše neprijatelje na sve moguće slatko-strašne načine.

Međutim, čak i nezdrava savremena zabava ukazuje da đavo nije na našoj strani. Kad pogledate sliku Merilin Mansona, rok zvezde, koji je zlokoban propovednik satanske crkve i koji prilično ubedljivo oličava svog đavolskog gospodara, stičete utisak da se iza gotovo okultnog sjaja Diznijeve i Hari Poterove čarolije krije neka mračnija realnost. Pitajte se da li je slučajnost to što je Manson bio miljenik Erika Harisa i Dilana Klebolda, koji su izveli masakr u srednjoj školi Kolombajn u Litltonu, u Koloradu.²

Upoznao sam jednog čoveka koji se obratio zahvaljujući koncertu Roling Stounsa. U svojoj mladosti nije verovao da sotona postoji. Prema tome, nije osećao ni potrebu za Isusom Hristom. Njegov junak bio je Mik Džeger, vodeći pevač Roling Stounsa. Ali, na koncertu

VELIKI RAT I BOŽJI KARAKTER

kome je prisustvovao, usred urnebesne, zaglušujuće muzike od koje se sve treslo, mladi čovek čuo je glas koji je prepoznao kao sotonin. Glas je govorio: »Ti si moj i ja ću te ubiti!« Prestrašen, nije bio u stanju da ostane na zabavi posle koncerta. Umesto toga, pronašao je bakin primerak *Velike borbe* od Elen Vajt i pročitao je. Predao je svoj život Isusu Hristu i postao propovednik Njegovog jevanđelja. Sotona ga je na smrt preplašio!

Mnogi ljudi danas poriču sotonino postojanje. Zbog takvog stava i ne prepoznaju prirodu velikog rata ili svoju potrebu da budu spašeni od zla zahvaljujući svom ljubljenom Stvoritelju, koji je stvorio samo dobro i dao svoj život da bi ih spasao. Međutim, oni koji su u bliskom dodiru sa sotonom znaju da je on stvaran i da se ogorčeno suproti Bogu.

U jednoj zastrašujućoj knjizi o oslobodenju od okultnih sila, pod naslovom *On je došao da oslobodi zarobljene*, Rebeka Braun priča o životu nekadašnje veštice, sotonске prvosveštenice koja je u jednom trenutku bila vrhunska sotonina »nevesta« u Sjedinjenim Državama, a oslobodila se užasnog unižavanja kada je prihvatila Isusa Hrista. Braunovoj je bivša veštica vrlo slikovito opisala čudovišne, džinovske demone koji mogu da rastrgnu čoveka, o ritualnim seksualnim orgijama, Crnoj suboti (ili Crnoj misi) koja je uključivala raspeće čoveka s ciljem da se ismeje Hristovo raspeće, i o pokušaju satanista da sprovedu sotonin nalog i ubiju jednu hrišćansku porodicu, koja je ometala sotonu time što je neke od članova njegovog kulta obratila i dovela Hristu.

Imanje tih hrišćana bilo je okruženo ogromnim prstenom Božjih anđela bez oružja i oklopa. Satanisti su stalno pokušavali da probiju taj kordon, ali nisu uspevali. Oružje se odbijalo od anđela koji su se jednostavno smešili. A kada su anđeli samo promenili izraz lica, koje je sada delovalo ljutito, moćni satanisti su bespomoćni pali na zemlju.³ Kao što apostol Pavle kaže: »Ako je Bog s nama, ko će na nas!« (Rimljanima 8,31)

Ljudska uloga u velikom ratu

Pavle priznaje da smo mi, sami po sebi, bespomoćni: »Jer naš rat nije s krvlju i s telom, nego s poglavarima i vlastima, i s upraviteljima tame ovoga sveta, s duhovima pakosti ispod neba.« (Efescima 6,12) Međutim, ako smo sa Bogom, onda su sile zla bespomoćne: »Jer znam jamačno da ni smrt, ni život, ni anđeli, ni poglavarstva, ni sile, ni sadašnje, ni buduće, ni visina, ni dubina, ni druga kakva tvar može nas razdvojiti od ljubavi Božje koja je u Hristu Isusu Gospodu našem.« (Rimljanima 8,38.39)

Ako je moć Boga i Njegovih anđela toliko veća od neprijateljskih snaga, zašto onda veliki rat tako dugo traje? Zar izuzetna nadmoćnost ne bi trebalo da obezbedi brzu pobjedu, kao blickrig 1939-40. ili operacija Pustinjska oluja 1991? Čime je to usporeno?

Odgovor se nalazi u ulozi ljudskih bića u velikom ratu. Mi smo bili sotonini pioniri. Bog ne može da potpuno zbrise svo zlo, a da pri tom ne istrebi i ljude koje prividno pokušava da izbavi. Da smo mi jednostavno kidnapovani, Bog ne bi imao nikakvih problema. Njegovi anđeli bi mogli da upadnu u carstvo tame, onako kako su komandosi oslobodili taoce iz mlaznog putničkog aviona Er Fransa u Entebeu, u Ugandi, 1976. godine. Bog je, međutim suočen sa izazovom koji se zasniva na činjenici da su se ljudska bića opredelila za sotonско carstvo.

Bog je prema Prvoj knjizi Mojsijevoj, vladavinu nad ovim svetom poverio Adamu i Evi, prvim ljudskim bićima (1. Mojsijeva 1,28). Ali, slušajući glas zlog neprijatelja u pobuni protiv Boga, oni su pali pod sotoninu vlast, koji je postao »knez ovoga sveta«. (Jovan, 31) Ovo objašnjava postupak u Knjizi o Jovu koja opisuje sotonu kako se pojavio među »sinovima Božjim« da i sam stane pred Gospoda (O Jovu 1,6). Pošto su ga Adam i Eva izabrali za svog predstavnika, sotona je mogao da zahteva da umesto njih predstavlja planetu Zemlju.

Sotona je izgubio svoje mesto i pravo na pristup pred Gospoda, kada je Isus Hristos, potomak Adama i Eve, ponovo zadobio vlast nad ljudskim rodом. Hristos je kao Tvorac sveta, oduvek bio Vladar planete Zemlje. Baš zato Ga je sotona mamio da izbegne patnju jednostavnom promenom hijerarhije autoriteta, ustupajući sotonu svoje prvo me-

sto. Ali, Hristos je znao da će, ukoliko se On pokloni sotonu, sva ljudska bića biti izgubljena. Kad bi Najviši popustio pred onim koji je zauzeo Njegovo mesto, On više ne bi bio Najviši i ne bi mogao da nas spase. Hristos je stoga, kao Tvorac, radije odabrao da postane ljudsko biće i živi životom potpune odanosti Bogu, uspevši tamo gde su Adam i Eva doživeli neuspeh, plaćajući mučnu kaznu za neposlušnost ljudskog roda. Na taj način On »sudi« svetu u pozitivnom smislu, zadobijanjem pravde za planetu Zemlju, isterujući sotonu, tlačitelja, uzurpatora (Jovan 12,31; uporediti sa sudijama, ili oslobodiocima u Knjizi o sudijama).⁴

Ovde se pojavljuje nekoliko pitanja. Prvo, zašto Bog nije uništio ljudski rod, kada su Adam i Eva odlučili da slede sotonu umesto Njega?

Bog nije uništio Adama i Evu zato što oni u potpunosti nisu razumeli šta čine. Eva je bila prevarena, a Adam nije uspeo da sve to u celini sagleda. Bili su poput dece bez iskustva, koja ne poštuju upozorenje, jer ne shvataju posledice. Da li mi ubijamo svoju decu, kada nas ne slušaju ili zbog njih upadamo u velike nevolje?

Drugo, zašto se veliki rat nije završio dve hiljade godina ranije kada je Hristos na krstu isterao sotonu? Zar i Jovan Krstitelj i Isus nisu objavljivali: »Pokajte se, jer se približi carstvo nebesko?« (Matej 3,2; 4,17)

Hristova pobjeda na krstu slična je Danu D 1944. godine, kada su saveznici učvrstili front na evropskom kontinentu, čime su Hitlerovi dani praktično bili izbrojani. U stvari, ishod velikog rata apsolutno je siguran: Dobro će neizostavno pobediti zlo. Međutim, borba se i dalje nastavlja i čak postaje sve žešća zato što mnoga ljudska bića, ipak, više vole da im sotona bude gospodar. Oni se odlučuju za njega zato što on nastavlja da ih svirepo obmanjuje, terajući ih da misle da Bog ne želi za njih ono najbolje i da Mu oni nisu odgovorni. Prema tome, ljudi misle da sami mogu obezbediti sopstvenu sreću, bolje nego što to Bog može učiniti, tako što će postati slobodni da ispolje sebičnost i što će obožavati sebe. To je izraz stare laži. Zapravo, to je ono što je sotonска zmija obećala Evi u edemskom vrtu: »Nećete vi umreti; nego zna Bog da će vam se u onaj dan kad okusite s njega otvoriti oči, pa ćete postati kao bogovi i znati što je dobro što li zlo.« (1. Mojsijeva 3,4.5)

U težnji da zauzme Božje mesto, sotona pokušava da nam prenese san da ćemo biti »kao Bog« da bi od nas načinio male sotone. Ako on

KO SE BOJI SUDA?

nije uspeo da zauzme Božje mesto, iako je bio moćni anđeo zaklanjač, šta nas navodi na pomisao da ćemo mi, smrtni ljudi od krvi i mesa, biti uspešniji u tom smislu?

Saznali smo, dakle, da postoji veliki rat između Boga i sotone zbog vladavine nad ovim svetom. Sporno pitanje je Božji karakter, i da li bi neko trebalo da zauzme Njegovo mesto. U preostalim poglavljima ove knjige, istražićemo način na koji Bog pokazuje koliko je pravičan da kad spasava ili osuđuje ljudska bića, uvažava da li se oni odlučuju za ili protiv Njega. Kad se to »suđenje« završi, neće više biti pitanja koja se odnose na Božji karakter i niko od onih koji se inače mogu spasiti neće biti izgubljen. U tom trenutku, neće biti potrebno nikakvo odlaganje i Bog će se brzo latiti okončanja velikog rata.

2 POGLAVLJE

Suđenje otkriva Božji karakter

Za vreme jednog putovanja avionom u državu Jordan u kojoj je trebalo da učestvujemo u nekom arheološkom iskopavanju, moja supruga i ja sedeli smo iza jednog mladog čoveka sa kojim smo ubrzo počeli da ćaskamo. Bio je vojnik iz elitne vojne jedinice, na odsustvu od dve sedmice posle iscrpljujućeg vojnog zadatka u Iraku. Strepeo je od povratka; suze su mu navirale na oči, dok je s mukom pričao da mu je prijatelj nedavno pogođen u vrat snajperom. Takvi ljudi ne mogu da biraju da li će živeti ili umreti.

A u velikom ratu, ko odlučuje da li ćemo biti spaseni ili izgubljeni? Mi odlučujemo! U tom smislu mi sudimo sebi. To je velika vest. Bog je vrhovni Sudija, ali On svima nama daje priliku da odaberemo ono što želimo i onda prihvata naše odluke. Kada Mu kažemo: »Da, gospodine Sudijo«, kad prihvatimo Jevanđelje, Radosnu vest o Njemu, to je kao da odlučujemo u sopstvenu korist zato što smo se povezali s Njim.

Upravo je tako bilo u vreme Nojevo. Bog je ljudima dao mnoštvo prilika da razumeju i prihvate Radosnu vest da bi mogli da izbegnu predstojeći potop. Vrata kovčega bila su svakome otvorena. Bog ni jed-

¹ U vezi sa snažnim uticajem Drugog svetskog rata na razne poglede na svet, videti: Margaret Mead, »Family Sistem and Society« u *Changing Sexual Values and the Family*, G. Pirozo Sholevar, izd. (Springfield, Ill.: Charles C. Thomas, 1977), 33-35.

² Adam Cohen, »A Curse of Cliques«, *Time*, 3. maj 1999,45.

³ Rebecca Brown, *He Came to Set the Captives Free* (New Kensington, Penn.: Whitaker House, 1992), 56.57.

⁴ Roy Gane, *God's Faulty Heroes* (Hagerstown, Md.: Review and Herald, 1996), 44

KO SE BOJI SUDA?

nu jedinu osobu nije prisiljavao da uđe ili izađe iz broda. Kad su se vrata na kovčegu zatvorila, sudbina ljudi bila je određena u skladu sa odlukama koje su načinili (1. Mojsijeva 6.7). Da li će biti spaseni ili ne, zavisilo je od njih, ali morali su da odluče da budu spaseni preko onoga što je Bog obezbedio. Ko god je Bogu rekao NE, gubio je Njegovu zaštitu u trenutku u kome je On usmerio svoje vodeno oružje za masovno uništenje na sotoninu oblast i njegove sledbenike.

Sotona optužuje Boga da ne postupa pošteno, ali upravo Bog poštuje čovekov slobodan izbor. Božanski vaskrsli Hristos kaže: »Evo stojim na vratima i kucam: ako ko čuje glas moj i otvori vrata, ući ću k njemu i večeraću s njim, i on sa mnom.« (Otkrivenje 3,20) Ako iko ima prava da uđe u naš život, onda je to Hristos – Onaj koji nas je stvorio i umro za nas. Međutim, On stoji pred vratima ljudskog srca i traži da uđe, a ući će samo ako se mi odazovemo.

Sotona je licemeran, jer upravo on ne poštuje slobodan izbor. Bog je opomenuo ljubomornog Kaina, dok je smišljao zlo protiv svog brata: »A kad ne činiš dobro, greh je na vratima.« (1. Mojsijeva 4,7) Greh i sotona ne kucaju. »Greh je na vratima«, znači da moralno zlo upravo čeka priliku da navali poput zveri koja juri plen i čini sve da zauzme srce. Reči »greh je na vratima« ne znače da je greh kao umiljato mače koje hoće da vam se popne u krilo i počne da prede. Te reči znače da je greh sličan tigru sa dugim oštrim očnjacima, koji vas voli u tom smislu što želi da vas proždere.

U Isusovo vreme, mnogi ljudi opsednuti zlim duhovima bili su duboko zahvalni kada su ih Isus ili Njegovi učenici oslobodili. Očigledno, sotona i njegovi pali anđeli ne poštuju želje svojih žrtava, jer zli duhovi dolaze nepozvani i uporno navaljuju da ih primimo.

Bog je, prema Bibliji, pravičan u tom smislu što dopušta da ljudi sami biraju. On poziva, objašnjava i upozorava na pozitivne ili negativne posledice koje donosi »put k životu« i »put k smrti« (Jeremija 21,8), ali On nikoga ne prisiljava da bude spasen ili izgubljen. Kada bi koristio silu, zašto bi Mu bilo potrebno da se obraća srcu ljudi?

Bog je isto tako potpuno pravičan kad ljude smatra odgovornim za njihov lični izbor. Biblija kaže: »On će suditi narodima pravo... Jer

SUĐENJE OTKRIVA BOŽJI KARAKTER

ide, da sudi zemlji. Sudiće vasseljenoj po pravdi, i narodima po istini svojoj.« (Psalam 96,10.13)

Nasuprot tome, ljudske sudije i sudovi mogu da naprave greške. Lindi Čembrlen, supruga jednog adventističkog pastora, bila je optužena da je ubila svoju bebu, dok su ona i njen suprug kampovali negde usred Australije. Posle okončanja sudskog pretresa, najpoznatijeg u australijskoj pravnoj istoriji, Lindi je proglašena krivom i zatvorena. Posle izvesnog vremena, prepunog strahovitog bola i za nju i njenu porodicu, pokazalo se da je istražni postupak policije Severnih teritorija bio pogrešan i da je zapravo dingo, divlji australijski pas, ubio bebu.

Ljudski sudovi mogu pogrešiti čak i kada pokušavaju da budu pravični, čak i kad prikupe sve raspoložive dokaze i imaju nepristrasnu porotu. Međutim, Bog ima vrhunsku prednost: »Sva srca ispituje Gospod i svaku pomisao zna.« (1. Dnevnika 28,9)

Da bi se uverila da mi shvatamo da su Božje presude pravedne, Biblija Ga u više navrata opisuje kao Onog koji posmatra, istražuje i ocenjuje prilike pre nego što odredi kaznu ili dopusti da čoveka sustigne pravda.¹ Tako, na primer, pre nego što je svet uništio potopom, Gospod je video »da je nevaljalstvo ljudsko veliko na zemlji, i da su sve misli srca njihova svagda samo zle«. (1. Mojsijeva 6,5) U izveštaju o Vavilonskoj kuli, »Gospod siđe da vidi grad i kulu, što zidahu sinovi čovečiji«. (1. Mojsijeva 11,5) Pre nego što je uništio Sodom i Gomor, Gospod je rekao: »Vika je u Sodomu i Gomoru velika, i greh je njihov grdan. Zato ću sići da vidim eda li sve čine kao što vika dođe preda me; ako li nije tako, da znam.« (1. Mojsijeva 18,20.21)

Potpuno upoznavanje Boga

Jedno je verovati Bibliji kad prikazuje Boga kao sasvim pravičnog, ali je nešto sasvim drugo prihvatiti sa osećanjem mira rezultate Božjeg suđenja, pogotovo kad su oni tako radikalno različiti: večni život ili večna smrt. Nigde u pravosudnom sistemu bilo koje zemlje nema tako ekstremnih nagrada ili kazni. Ako volite neku dragu osobu i očekujete da je vidite na Nebu, ali se on ili ona tamo ne pojave, kako ćete reagovali, naročito kad ustanovite da se tamo nalazi vaš najgori neprijatelj?

KO SE BOJI SUDA?

Uprkos svojoj snažnoj veri, možda ćete biti u iskušenju da posumnjate da li je Bog postupio savršeno pravedno.

Takve sumnje mogle bi biti opasne i dovesti do još jedne pobune u budućnosti. Da bi garantovao večnu sigurnost, Bog treba da razreši sve takve sumnje da se greh ne bi pojavio i drugi put. On želi da već prvi put dobro obavi posao (videti: Naum 1,9). Kako On to može učiniti? Očigledno, za Njega bi bilo rešenje da dopusti svakome ko želi da i dalje živi u Njegovom svemiru da ispita sve dokaze na kojima je zasnovao svoje presude. To bi bio znatan nivo potpunog upoznavanja prilika, čak i za zemaljskog vladara. Možete li zamisliti sva ministarstva u vladi kako sve svoje izveštaje stavljaju na uvid celokupnoj javnosti, pa čak skidaju oznaku poverljivosti i sa osetljivih materijala?

Bog prema Bibliji, zaista otvara svoje izveštaje pred bićima koja je stvorio. On to čini u dva razdoblja procesa, koji se može nazvati »sudeње«. Prvo, izveštaji (Biblija ih naziva knjigama) otvaraju se na Nebu pre nego što Hristos po drugi put dođe na Zemlju. »Gledah dokle se postaviše prestoli, i starac sede, na kom beše odelo belo kao sneg, i kosa na glavi kao čista vuna, presto mu bijaše kao plamen ognjeni, točkovi mu kao oganj razgorio. Reka ognjena izlazaše i tecijaše ispred njega, tisuća tisuća služaše mu, i deset tisuća po deset tisuća stajahu pred njim; sud sede i knjige se otvoriše.« (Danilo 7,9.10)

U 4. poglavlju proučavaćemo detaljnije taj odlomak; za sada je dovoljno da prepoznamo da taj događaj pruža obaveštenje onim Božjim stvorenim bićima koja se nalaze na Nebu. To je poglavito uključivalo razne rodove bića koja nazivamo »anđeli« (uključujući heruvime i serafime). Međutim, Hristos predstavlja ljudski rod na Nebu (pored Enoha, Mojsija i Ilije koje je Bog uzeo na Nebo – videti: Danilo 7,13, »kao Sin čovečiji«, i videti 1. Mojsijeva 5,24; 2. o carevima 2,11; Matej 17,3; Juda 9). »Dvadeset četiri starešine« iz Otkrivenja 4,4. mogu, takođe, biti otkupljena ljudska bića, koja su vaskrsela u vreme Hristove smrti (Matej 27,52.53).

Drugo, postoji još jedno razdoblje suđenja na Nebu koje se odvija tokom hiljadu godina, posle Hristovog drugog dolaska:

»I videh prestole, i sedahu na njima, i dade im se sud, i duše isečenih za svedočanstvo Isusovo i za reč Božju, koji se ne pokloniše

SUĐENJE OTKRIVA BOŽJI KARAKTER

zveri ni ikoni njezinoj, i ne primiše žiga na čelima svojim i na ruci svojoj; i oživeše i carovaše s Hristom hiljadu godina... I videh veliki beli presto, i onoga što seđaše na njemu, od čijega lica bežaše nebo i zemlja, i mesta im se ne nađe. I videh mrtvace male i velike gde stoje pred Bogom, i knjige se otvoriše; i druga se knjiga otvori, koja je knjiga života; i sud primiše mrtvacima kao što je napisano u knjigama, po delima svojim.« (Otkrivenje 20,4.11.12)

Ovog puta proces podrazumeva veliku grupu spasenih ljudskih bića koja bivaju uzeta na Nebo prilikom vaskrsenja koje će se dogoditi kad Hristos ponovo dođe (videti: 1. Solunjanima 4,16.17).

Zašto moraju postojati dva sudska dva razdoblja? Oba razdoblja odvijaju se na Nebu, na kome je Božje glavno sedište i gde se vode Njegovi izveštaji. Ogromna većina spasenih ljudskih bića ne može da učestvuje u suđenju na Nebu pre Hristovog drugog dolaska zato što se nalaze na Zemlji. Bog im zbog toga pruža mogućnost da kada budu došli na Nebo, pregledaju Njegove izveštaje u drugom razdoblju suđenja.

Danilo 7. i Otkrivenje 20. poglavlje upućuju na »knjige« koje se koriste u prvom i drugom razdoblju suđenja. Mi ne znamo tačnu prirodu te arhive. Možda bi Danilo ili Jovan, kada bi pisali u današnje vreme, pomenuli DVD ili »bazu podataka«. Međutim, upotreba takvih zapisa jasno podrazumeva neku vrstu istrage. Ali, evo ključne stvari: *Bogu zaista nije potreban javni istražni sud da bi se obavestio o nečemu*. Kao božanski Sudija, Bog već sve zna (videti, na primer, Psalam 139) i može po sopstvenom nahodjenju odrediti sudbinu onih koji se spasavaju ili koji će biti izgubljeni, bez pomoći anđela ili otkupljenih ljudskih bića. Otuda, kad o događaju iz Knjige proroka Danila iz 7. poglavlja govorimo kao o »istražnom sudu«, mi podrazumevamo da Bog dopušta svojim stvorenim bićima da istraže ono što On već zna. Iz Njegove perspektive, to je »sudeње kao uvid u sam postupak«, zato što se tom prilikom pokazuju činjenice u vezi sa svakim slučajem.

Postoji ključna razlika između upotrebe »knjiga« i istraživanja, koje je Bog sproveo pre nego što je delovao u vreme potopa, Vavilonske kule i Sodoma i Gomora (videti u prethodnom tekstu). Sveto pismo opisuje Boga kako proverava pomenute prilike s ciljem da donese odluku pre nego što primeni kaznu. Istini za volju, On stvarno zna sve što

KO SE BOJI SUDA?

se događa, ali Ga Biblija slika kao da preuzima istragu da bi ljudska bića mogla da razumeju da je pravičan. Upotreba »knjiga« ili izveštaja, s druge strane, podrazumeva da je Bog već ocenio prilike, što dalje znači da je On već sproveo svoje istraživanje. Primenićemo jedno poređenje, ako nekome čitate svoj dnevnik, vi s njim delite ideje o kojima ste već razmišljali i koje ste već izrazili.

Drugo razdoblje suđenja tokom hiljadu godina posle Hristovog drugog dolaska, ne utvrđuje bilo kakvu presudu u smislu odlučivanja da li će ljudi biti spaseni ili izgubljeni. Hristos, prilikom svog dolaska, donosi konačnu platu (Otkrivenje 22,12; uporediti: Matej 25,31-46), što znači da posle tog trenutka nema određivanja da li će neka osoba biti spasena ili izgubljena. Proizilazi da spaseni, pošto ih Bog odvede na Nebo, sude u smislu uključivanja u proces, utvrđivanja strogosti konačnih kazni koje će biti primenjene posle hiljadu godina na izgubljene (druga smrt u ognjenom jezeru). Zapazite da taj događaj, taj »pakao«, uništava sotonu, koji nema nikakvu vlast nad paklom. Jasno je da će otkupljeni imati puno saznanje o Božjim razlozima za ono što On čini, i biti uvereni u Njegovu pravednost.

Poslednja potvrda da je Bog u pravu uslediće kada »se u ime Isusovo pokloni svako koleno onih koji su na nebu i na zemlji; ... i svaki jezik ... prizna da je Gospod Isus Hristos na slavu Boga oca«. (Filibljanima 2,10.11) Ništa toliko ne svedoči o opravdanosti osude kao saglasnost onih koji su kažnjeni (videti: Sudije 1,7).

¹ John T. Anderson, *Investigating the Judgment* (Hagerstown, Md.: Review and Herald, 2003), 62-76. 85-95.100-104; Gerhard Pfandl, *Daniel: The Seer of Babylon* (Hagerstown, Md.: Review and Herald, 2004), 69-71. O sličnim biblijskim navodima u vezi sa istražnim sudom, videti: William H. Shea, *Selected Studies on Prophetic Interpretation*, Daniel and Revelation Committee Series 1. Frank, H. Holbrook, izd. (Silver Spring, Md.: Biblical Research Institute, 1992), 1-29.

3 POGLAVLJE

Zavet, karakter i istorija

Ko god je više godina u braku, može vam reći da se bliski odnos između dva bića s vremenom menja. Brak može potrajati čitavih pola veka, ali on ne ostaje isti; odnos se razvija nabolje ili nagore dok se partneri zajednički suočavaju sa određenim prilikama i utiču jedno na drugo. Njihov odnos može biti produbljen, postati smisleniji i nežniji, ali može potonuti u nepoverenje, zloupotrebu i patnju. On može gotovo neprimetno da sklizne u nešto drugo, ili da pretrpi iznenadni potres zbog nekih značajnih događanja kao što su rođenje deteta, promena posla ili boravišta, udes ili preljuba.

Brak je životna priča ili privatna istorija koja obuhvata dva karaktera. Priča ima početak (venčanje) i kraj (smrt ili razvod), a između te dve tačke kreće se, od dana do dana i od godine do godine, život u zajednici. Sadašnjost se uvek pomera unapred, tako da ono što je budućnost postaje sadašnjost a zatim prošlost. Iako se neki činioци iz priče ponavljaju, kao kada deca, koja pristižu jedno za drugim, prolaze kroz slična razdoblja, sveukupna priča predstavlja progresiju koja napreduje.

Zavetni odnos između Boga i Njegovog naroda je poput braka (videti: Osija; Jezekilj 16) po tome što se razvija kroz vreme, onako kako

se ljudi kao partneri menjaju u svom stavu prema Njemu i u svom karakteru. Božji sveukupni karakter ljubavi ostaje isti, ali u smislu negovanja svog odnosa prema grešnim bićima da bi ih spasao, On podešava svoj pristup da se prilagodi njihovim potrebama. Tako, kada je Solomon bio mlad i veran, Bog ga je blagoslovio svim mogućim neporedivim prednostima (1. o carevima 3-10). Ali, kada se okrenuo od Gospoda zbog poligamije, koja ga je odvela u idolopoklonstvo, Bog je učinio da njegovo carstvo počne da slabi i da se smanjuje (1. o carevima 11). Slično tome, kad bi Izrailjci u vreme sudija otišli u otpad, Bog je dopuštao da se sami pomuče bez Njegove zaštite (videti: Sudije 10). Međutim, kad bi Mu se vratili, »sažali mu se radi muke sinova Izrailjevih« (Sudije 10,16), i osetio bi potrebu da im pomogne.

Pošto je Bog nadmoćniji, zreliji partner, koji treba da poučava svoj narod za njegovo dobro, taj zavet se isto tako može uporediti sa odnosom roditelj-dete: »Koga ljubi Gospod, onoga i kara... Kao sinovima pokazuje vam se Bog: jer koji je sin kojega otac ne kara?... A ovaj na korist da dobijemo del od njegove svetinje. Jer svako karanje kad biva, ne čini se da je radost, nego žalost; ali posle daće miran rod pravde onima koji su naučeni njime.« (Jevrejima 12,6.7.10.11)

Solomon je bio naslednik ne samo Gospodnjeg zaveta sa Izrailjem na Sinaju, već i Njegovog carskog zaveta koji je učinio sa Davidom i njegovim potomcima. Povodom tog zaveta, Bog je obećao: »Ako sinovi njegovi ostave zakon moj, i ne uzidu u zapovestima mojim; ako pogaze uredbe moje, i zapovesti mojih ne sačuvaju, onda ću ih pokarati prutom za nepokornost, i ranama za bezakonje njihovo; ali milosti svoje neću uzeti od njega, niti ću prevrnuti istinom svojom.« (Psalam 89,30-33)

Nagrađujući odanost i ispoljavajući strogost u ljubavi, kada je to bilo neophodno, Bog je nastojao da sačuva svoj narod i ojača njihov odnos sa sobom, da bi mogli da prime blagoslove koje im je obećao. Da ih nije poučavao kad su skretali u rušilačke obrasce ponašanja, On bi bio odgovoran što ih je ohrabrio na putu silazne spirale koja bi povredila i njih i druge, kao što se Iliju moglo zameriti kada je propustio da učini kraj nemarnom ponašanju svojih sinova, Ofnija i Finesa (1. Samuilova 2-4).

Prilike za evangelizam

Božja uzvišena uputstva i Njegove nagrade i kazne za poštovanje odnosno nepoštovanje tih uputstava (uporediti blagoslove i prokletstva u 3. Mojsijevoj 26. i 5. Mojsijevoj 28. glavi) nisu namenjeni samo Njegovom narodu. Njihova šira svrha ogleda se u pouci namenjenoj i drugoj grupi o tome kakav je On tako da bi i njeni pripadnici mogli biti privučeni Njemu. Mojsije je ovako zadužio Izrailjce: »Gle, učio sam vas uredbama i zakonima, kao što mi zapovedi Gospod Bog moj, da biste tako tvorili u zemlji u koju idete da je nasledite. Držite, dakle, i izvršujte ih, jer je to mudrost vaša i razum vaš pred narodima, koji će kad čuju sve ove uredbe, reći: Samo je ovaj veliki narod, narod mudar i razuman. Jer koji je veliki narod kojemu je Bog blizu kao što je Gospod Bog naš kad ga god zazovemo? I koji je narod veliki koji ima uredbe i zakone pravedne kao što je sav ovaj zakon koji iznosim danas pred vas?« (5. Mojsijeva 4,5-8)

Ispunjavajući ovo obećanje, Bog je pozvao »caricu Savsku« preko mudrosti i bogatstva koje je podario Solomonu (1. o carevima 10). *Bog ništa toliko ne želi koliko da svoj narod danas obaspe svim mogućim blagoslovima tako da bi drugi mogli sagledati Njegovu silu i ljubav i poželeti da Mu i oni pripadaju.* Ali, kad bi ih On blagosiljao i onda kada oni prkose Njegovom vođstvu, usmeravanju i uzročno-posledničnim zakonima, On bi osujetio sopstveni cilj i odbio druge šaljući im signal da On ne podržava zlo.

Implikacije i primene upravo iskazanih biblijskih principa zapanjujuće su značajne. Preko Hrista, svi smo naslednici Gospodnjeg zaveta sa Avramom (Galatima 3,29) kome je Bog obećao: »Blagosloviću te i ime tvoje proslaviću, i ti ćeš biti blagoslov. Blagosloviću one koji tebe uzblagosiljaju, i prokleću one koji tebe usproklinju; i u tebi će biti blagoslovena sva plemena na zemlji.« (1. Mojsijeva 12,2.3) Bog želi da napredujemo, da učini da na svaki način budemo »glava, a ne rep« (5. Mojsijeva 28,13), ali to nije samo radi naše koristi. Pre će biti da je to radi toga što Bog može da nas iskoristi kao prenosiocce blagoslova za sve narode, da bi i njih privukao k sebi.

Na godišnjem sastanku srednjozapadne regije Društva za biblijsku literaturu, dodeljuju se nagrade onim diplomiranim studentima, koji

KO SE BOJI SUDA?

podnesu najbolje istraživačke radove iz oblasti Starog i Novog zaveta. Godine 2005. obe nagrade otišle su doktorima filozofije i religije, studentima sa Adventističkog teološkog seminara na Univerzitetu Endrus. Biblijski naučnici koji su odabrali pobednike kazali su mi da su primetili tu slučajnost i bili pomalo zbunjeni. Ipak, odlučili su da ta dva studenta treba da budu odlikovani, iako dolaze iz iste škole, jer je bilo potpuno jasno da su dali najbolje radove. Ti naučnici su, takođe, zapazili da se na Endrusu događa nešto zaista dobro. Kad sam saznao ko je dobio nagrade, bio sam veoma ponosan na naše studente i uzbuđen što Bog blagosilja naše napore da postignemo uspehe Njega radi. Najveću radost, međutim, donosi saznanje da imamo preimućstvo da saradujemo sa Bogom kad On koristi uticaj uspeha sebi na slavu.

Poseban uspeh je neophodan za evangelizam! Naš lični razvoj i razvoj naše zajednice u skladu sa božanskim načelima bitan je za ispunjenje Hristovog velikog naloga, naime da Njegovo jevanđelje bude odneseno celom svetu. Kad ljudi uvide koliko smo zdravi, srećni i napredni, mi imamo zlatnu priliku (ili možda od platine) da im kažemo da je naš Bog najveći. Kad smo izvrsni i uspešni u obrazovanju, mudrosti i veštini, možemo ukazivati na božanski izvor celokupnog znanja i razumevanja. Kad su naše porodice harmoničnije, naša stopa razvoda niža, a naše jedinstvo u crkvi posebno snažno, mi ih možemo dovesti Mesiji, koji se ovako molio za one koji veruju u Njega: »Da svi jedno budu, kao ti, oče, što si u meni i ja u tebi; da i oni u nama jedno budu, da i svet veruje da si me ti poslao. I slavu koju si mi dao ja dadoh njima, da budu jedno kao mi što smo jedno. Ja u njima i ti u meni: da budu sasvim ujedno, i da pozna svet da si me ti poslao i da si imao ljubav k njima kao i k meni što si ljubav imao.« (Jovan 17,21-23; naglasio autor)

S druge strane, kad smo nehatni, kad udovoljavamo sebi i kad smo sebični u pogledu svog zdravlja, odnosa, studija i posla tako da naše telo, naši brakovi i ostali odnosi, naša dostignuća u školi i profesiji budu malo ili nimalo bolji od onih koje ostvaruju ostali ljudi, zašto bi se drugi uopšte zainteresovali? Koga privlači osrednjost? Ako nama nije stalo do izvrsnog uspeha, zašto bi se njima moralo dopasti nešto manje vredno?

ZAVET, KARAKTER I ISTORIJA

Ukoliko smo uspešni, ali propustimo da Bogu za to odamo čast, mi izazivamo raspad u objavljivanju Jevanđelja, kao što je to učinio car Jezekija kad je vavilonskim poslanicima pokazao svoja blaga ne pominjući njihov Izvor. Slično Jezekiji, i mi se možemo naći u opasnosti da ljudi požele naše ovozemaljske prednosti umesto da traže Gospoda koji ih je dao (Isaija 39).

Kada je *Apolo 13* bio onesposobljen eksplozijom na putu prema Meseću, što je život tri astronauta dovelo u veliku opasnost, Džin Kranc, direktor Kontrolne misije u Hjustonu, bio je odlučan da ih bezbedno vrati nazad. Priča se da je svom timu rekao: »Neuspeh nije opcija!« Za hrišćane, osrednjost je neuspeh, a to nije opcija.

Suština biblijske istorije je kazivanje o Božjem odnosu prema pripadnicima svog naroda, a ono ukazuje na otkrivanje Njegovog karaktera i razvoj njihovog karaktera na ovaj ili onaj način. Biblijska istorija isto tako obuhvata hronologiju, arhivske liste, geografske podatke, izveštaje o vojnim i građevinskim poduhvatima, i tako dalje. Međutim, iako ovakvi poduhvati mogu biti od znatnog interesa za nas, njihova funkcija je da obezbede pozadinu za glavnu povest koja nas uči kakav je Bog i kako bi trebalo da se odnosimo prema Njemu.

Zavetna istorija i Božji karakter u Danilovoj knjizi

Posebno snažan deo Božje zavetne povesti nalazi se u Knjizi proroka Danila. Tekst zapisan u Danilovoj knjizi 1,1.2. kaže da »*Gospod ... dade ... Joahima cara Judina*« u ruke Navuhodonosoru, vavilonskom caru (naglasio autor). Zatim je Navuhodonosor naredio da neki mlađići iz carske porodice i judejski plemići budu dovedeni u Vavilon, da prođu obuku za službu. Među njima bili su Danilo i njegovi prijatelji (stihovi 3-6). Tako se ispunilo Isajino proročanstvo upućeno Jezekiji, posle njegovog samohvalisanja pred vavilonskim poslanicima, umesto da čast pripiše Bogu: »I sinove tvoje koji će izaći od tebe, koje ćeš roditi, uzeće da budu dvorani u dvoru cara vavilonskoga.« (Isaija 39,7) Tako je izneveravanje zaveta od strane Božjeg naroda i njegovih vođa dovelo do odlaska u ropstvo.

KO SE BOJI SUDA?

Međutim, upadljivo suprotno, hrabrost i vernost zavetu ispoljena u ponašanju Danila i njegovih prijatelja omogućila je Bogu da ih blagoslovi na neočekivan i vrlo uspešan način. Čak i u ropstvu, oni su bili »glava, a ne rep«, i njihova izrazita i nadahnutna uspešnost evangelizirala je careve (Danilo 1-6).

Proročanstva Danilove knjige pojačavaju poruku izveštaja, koja je sažeta u ponovljenom refrenu da »Višnji vlada carstvom ljudskim, i daje ga kome hoće«. (Danilo 4,17; videti i stihove: 25.32; 5,21) U Knjizi proroka Danila u 2. poglavlju prva od tih proročanstava pojavljuju se u obliku božanski pokrenutog sna datog Navuhodonosoru na početku njegove vladavine, a koji mu je protumačio prorok Danilo.

Tri zemaljska carstva uslediće posle vavilonskog, predstavljenog zlatnom glavom na jednom kipu, koji je ulivao strahopoštovanje. Ta carstva simbolizovana su u snu nižim delovima tela istog kipa, načinjenim od metala sve manje vrednih, ali sve tvrdih: od srebra, bronz i gvožđa. Gvozdena sila trajace do kraja, ali će u svojoj završnoj fazi biti izdeljena i oslabljena, kao što to pokazuje pomešanost gvožđa sa glinom (stihovi 31-33.36-43). Vrhunac proročanstva je božanski čin uništenja ljudskih carstava, što je predstavljeno kamenom isklesanim i pokrenutim bez ruku, koji udara u podnožje lika. Božje večno carstvo, koje kamen predstavlja, zamenjuje zemaljska carstva i ispunjava celu Zemlju (stihovi 34.35.44.45).

Zapazite određujuća obeležja proročanstva zapisanog u Knjizi proroka Danila 2. poglavlju koje postavlja program kasnijih proročanstava u Knjizi proroka Danila (poglavlja 7-12):

1. Proročanstvo u glavnim crtama daje istoriju planete Zemlje, koja je iz Danilove perspektive pripadala budućnosti. Danilo je izričito objavio Navuhodonosoru da »Bog veliki javi caru što će biti posle«. (45. stih) Ta vest nije spiritualizovana apstrakcija, nego prati stvarne narode i njihove vladare, čija će dostignuća i podvizi biti zabeleženi u kasnijim knjigama o svetovnoj istoriji. Dakle, tačnost ili netačnost proročanstva na kraju će biti proverena.

2. »Klasična« proročanstva u drugim proročkim knjigama Starog zaveta objavljuju božanske poruke (upozorenje, poziv, uteha, itd) pojednim grupama ljudi koji žive u posebnim vremenskim razdoblji-

ZAVET, KARAKTER I ISTORIJA

ma. Za razliku od tih proročanstava, ovo iz Knjige proroka Danila 2. poglavlja pokriva ogromno istorijsko razdoblje koje se proteže od prorokovog vremena pa sve do opšteg kraja nama poznate ljudske civilizacije. Pošto se kosmički kraj još nije dogodio, proročanstvo mora da ide i dalje od našeg vremena. Ono nije potpuno u prošlosti ni potpuno u budućnosti, nego je poput sadašnjosti, koja se neprestano kreće unapred.

3. To istorijsko razdoblje prikazano je kao neprekidno. Ono ne počinje u drevnim vremenima, da bi zatim preskočilo stotine ili hiljade godina, i završilo se događajima, koji neposredno prethode Božjem ukidanju zemaljske vlasti, i preuzimanjem carstva.

4. Postoji samo jedno tumačenje. Iako je proročanstvo krajnje simbolično, dati simbol označava samo jednu stvarnost. Na primer, zlatna glava predstavlja samo Navuhodonosora, to jest, Navuhodonosorovo carstvo (stihovi 37.38).

5. Glavna misao u proročanstvu ista je kao i središnja tema Danilove knjige u celini: »Višnji vlada carstvom ljudskim«. (videti: Danilo 4,17. itd. i prethodno pomenute tekstove) Tako poruka otkriva ko je Bog i kakav je, što se vidi iz toga kako se On odnosi prema ljudskim bićima i kako deluje u njihovoj istoriji. On ima suverenu vlast nad planetom Zemljom, koju će u potpunosti vršiti, pošto najpre dopusti da zemaljska carstva dovrše svoj tok.

Iz perspektive proroka Danila u izgnanstvu, čiji su sunarodnici Jevreji – zavetni narod – bili ugnjetavani od strane Vavilona, prvog od četiri velika carstva, proročanstvo predstavlja izuzetno radosnu vest. Bog će na kraju ukinuti tiranske režime i zauvek preuzeti neposrednu vlast nad ovim svetom. To znači da će u budućnosti Njegov zavetni narod boraviti s Njim u večnom miru i bezbednosti. Istorija njihove zajednice s Njim imaće dobar završetak: Bog će vladati mudro i dobro, a oni će zauvek srećno živeti.

4 POGLAVLJE

Suđenje vernima i nevernima (Danilo 7)

Mного godina pošto je protumačio Navuhodonosorov san, prorok Danilo dobio je jedan proročki san, koji je obuhvatio istorijsko razdoblje od njegovog vremena pa sve do kraja (Danilo 7). Ovoga puta, simboli uzastopnih carstava bili su pokretne životinje umesto nepokretnih delova statue. To proročanstvo, zajedno sa svojim tumačenjem, dodalo je neke bitne pojedinosti kojih nema u Navuhodonosorovom snu, čime doprinosi boljem razumevanju karaktera »Višnjega« i načina na koji On »vlada carstvom ljudskim«.

Slično Danilu 2. i Danilo 7. predskazuje četiri velika cara/carstva (Danilo 7,17), koja će biti okončana i zamenjena Božjim večnim carstvom. U Knjizi proroka Danila u 7. poglavlju izričito je naglašena prednost Božjeg naroda, koji će primiti carstvo ovoga sveta (18. stih). Kao u Danilu 2. i Danilo 7. poglavlje slika preobražaj četvrtog zemaljskog carstva, koje je i najjače. Međutim, dok je u Danilu 2. četvrto carstvo samo oslabljeno i izdeljeno (stihovi 41-43), u Danilu 7. jedna »drugačija« sila, prikazana rogom koji nastupa kao »mali«, pojavljuje se iz četvrtog carstva. Ta sila u vidu »malog roga« ima religiozni program: ona drsko

SUĐENJE VERNIMA I NEVERNIMA

napada Boga govoreći protiv Njega, pokušavajući da promeni Njegova vremena i zakon, i progoneći Njegov verni narod tokom označenog razdoblja, naime tri i po »vremena« (stihovi 8.20.21.24.25).

Najuočljiviji novi element koji uvodi tekst iz Knjige proroka Danila 7. poglavlja jeste strašni božanski sud koji prethodi uništenju ljudske vladavine i prenošenju vlasti na Boga i Njegov narod (stihovi 9-14.22.26.27). U Novom zavetu vidimo da će Gospod prilikom svog Drugog dolaska poraziti oholu, bogohulnu silu koja se suproti Njegovom autoritetu i zakonu, a Njegovo osvajanje planete Zemlje događa se prilikom Njegovog drugog dolaska (2. Solunjanima 2,1-12; videti i Otkrivenje 13; 19,11-21). U tom svetlu, jasno je da Danilo 7. poglavlje prikazuje preadventni sud.

Slično Danilu 2. i Danilo 7. poglavlje jasno tumači taj simbol, ističući i da on predstavlja stvarnu ljudsku istoriju, koja počinje u vreme proroka Danila i usmerava se prema budućnosti: »Ove četiri velike zveri jesu četiri cara, koji će nastati na zemlji.« (17. stih) Budući da je istorijsko razdoblje od Danilovog vremena pa sve do kraja neprekidno, ono mora da obuhvati i naše vreme. To istoricističko razumevanje proročanstva izvire iz načina na koji biblijski tekst prikazuje i tumači sam sebe. Ono je u suprotnosti sa »preterističkim« (koji se odnosi na prošlost) i »futurističkim« (uključujući i dispencionalistički) pristupima koji nameću metodološke pretpostavke biblijskom tekstu. Preterizam i futurizam ostavljaju praznine izbegavanjem primene proročanstva na pojedine istorijske ere (posebno na srednji vek), veštački pomerajući ispunjenje u prošlost (naročito u drugi vek pre Hrista, u vreme seleukidskog cara Antioha IV Epifana) ili u daleku budućnost (budući antihrist, itd).¹

Odavno je priznato da su starozavetno proroštvo i teologija uglavnom ukorenjeni u istoriju kao neprekinuti tok, za razliku od cikličnog pristupa starih Egipćana i naroda iz Mesopotamije. Istorici, preteristi i futuristi slažu se da Knjiga proroka Danila sadrži istoriju i eshatologiju (proročanstva o poslednjem vremenu). Ostaje samo pitanje gde se istorija završava, a gde počinje proročanstvo u odnosu na vreme autora proroka Danila.

Istorici shvataju tekst onako kako on glasi: Danilo proriče čitav niz događaja od svog vremena u šestom veku pre Hrista do Drugog Hristovog dolaska. Preteristi, koji su skloni poricanju mogućnosti božanski napisanog, tačnog proročanstva, gledaju na Danilova »proročanstva« kao na

KO SE BOJI SUDA?

kombinaciju tačnih istorijskih izveštaja iz drugog veka pre Hrista, nastalih *posle* opisanih događaja (vrhunac bi bilo progonstvo kojim je upravljao Antioh IV Epifan), plus netačno predskazanje nečega što autor iz drugog veka (a ne Danilo iz šestog veka pre Hrista koji je živeo u doba Vavilonskog carstva) pretpostavlja da će se dogoditi u budućnosti. Futuristi ostaju uz istoriciste i/ili preteriste do izvesne tačke u toku prorečenih događaja, *posle* čega prave skok do vremena posletka. Futuristi često odvajaju poslednju sedmicu iz proročanstva o sedamdeset sedmica iz Knjige proroka Danila 9,24-27. i njeno ispunjenje pomeraju unapred u neki pozniji period.²

Koliko je to važno da li ste istoricista, preterista ili futurista? Prvo, taj izbor određuje vaše shvatanje načina na koji se Danilova proročanstva ispunjavaju, a to oblikuje i vaš lični odnos prema tim porukama. Ako ste preterista, nedostaje vam sigurnost da Upravljач svemira može unapred da vidi kuda istorija ide, ali ne morate da se brinete povodom opasne sile prikazane malim rogom, niti je suđenje njemu pomenuto u Danilu 7. poglavlju bitno za vas, zato što se to ispunilo pre dvadeset dva veka u vreme Antioha IV Epifana. S druge strane, ako ste futurista, možda ćete se pitati ko će biti budući antihrist (ispunjenje proročanstva o malom rogu), ali ga sada ne možete stvarno prepoznati i smatrati da će mu se suditi negde u budućnosti.

Nasuprot tome, ako ste istoricista, možete ustanoviti da je prepoznatljiva sila malog roga još prisutna i da se Božji preadventni sud odvija upravo sada! Dakle, možete se suočiti sa izborom: za Boga ili za Njegovog neprijatelja, i taj izbor odrediće vašu večnu sudbinu, prema tome kako bude utvrđeno na sudu (uporediti: Otkrivenje 13; 14)! Ako to propustite, tražeći u prošlosti ili u budućnosti ono što je zapravo sadašnjost, kao što sam jednom svuda tražio naočare koje su stajale na mom nosu, možda ćete pogrešno razumeti prirodu Božjeg suda i karaktera, i možda nećete biti pripremljeni da se ispravno opredelite kad je On u pitanju. A rezultat će biti da ćete se možda suočiti sa posledicama koje biste, najblaže rečeno radije izbegli.

Prepoznavanje sile predstavljene malim rogom

Kako prepoznavamo silu predstavljenu malim rogom? Za početak, treba da pratimo smenjivanje četiri ranija carstva, koja odgovaraju carstvima iz Knjige proroka Danila 2. glave. Prva životinja u Danilu 7. jeste lav (4.

SUĐENJE VERNIMA I NEVERNIMA

stih), koja odgovara zlatnoj glavi u Danilu 2. poglavlju. Danilo je utvrdio da ta životinja prikazuje Navuhodonosorovo Novo vavilonsko carstvo (stihovi 37,38). Zver broj dva u Danilu 7. poglavlju, koja odgovara srebrnim grudima i rukama u Danilu 2,32. je medved koji hrana (7,5), a predstavlja carstvo koje je smenilo Vavilon. U izveštajima iz Knjige proroka Danila 5. i 6. poglavlju i u svetovnoj istoriji, bilo je to kombinovano carstvo Medo-Persija, koje je osvojilo Vavilon 539. godine pre Hrista.

Treća životinja je leopard /ris, u našem prevodu/ (Danilo 7,6), koja odgovara trbuhu i bedrima od bronzene u Danilu 2,32. Ona mora da predstavlja Makedonsko-Grčko carstvo Aleksandra Velikog, koji je osvojio Medo-Persiju pre svoje prerane smrti 323. godine pre Hrista, u svojoj trideset drugoj godini. U prilog ovakvom tumačenju govore četiri krila i glave koje ima leopard, što se slaže sa činjenicom da je *posle* Aleksandrove smrti njegovo carstvo bilo podeljeno na četiri helenistička carstva: Antigonijska Makedonija, Atalidski Pergam, Seleukidska Sirija i Ptolemejev Egipat. Dalja potvrda nalazi se u Knjizi proroka Danila 8. poglavlju u kome Grčko carstvo pod svojim prvim carem (Aleksandrom) osvaja Medo-Persijsko carstvo. Te sile su izričito imenovane u 20. i 21. stihu.

Do sada, smenjivanje carstava jasno je i provereno i kod Danila i u svetovnoj istoriji. Ostaje četvrto carstvo, predstavljeno gvozdenim nogama u Danilu 2,33. i moćnim, zastrašujućim čudovištem sa gvozdenim zubima i deset rogova u Danilu 7,7. Zapazite da gvozdene kao zajednička crta povezuje ova dva prikaza. Znamo iz Novog zaveta i iz svetovne istorije koja je sila došla *posle* četiri grčka carstva: carski Rim, koji je bio najjači, najviše je ugnjetavao i najduže trajao od sva četiri carstva.

Ako četiri krila i glava grčkog leoparda (poglavlje 7,6) predstavljaju raspad Aleksandrovog carstva na četiri dela, imalo bi smisla smatrati da deset rogova rimskog čudovišta (7. stih) predstavljaju podelu tog carstva na deset delova. To je u skladu sa objašnjenjem u Knjizi proroka Danila 2,41. da stopala i nožni prsti označavaju podeljeno carstvo. Svetovna istorija opet svedoči o tačnosti proroštva: u petom veku n. e. Zapadno rimsko carstvo bilo je osvojeno od više germanskih plemena.

U Knjizi proroka Danila 7,8. stoji: »Gledah rogove, i gle, drugi mali rog izraste među onima, i tri prva roga iščupaše se pred njim; i gle, oči kao oči čovečije behu na tom rogu, i usta koja govorahu velike stvari.« Prve reči

KO SE BOJI SUDA?

ovog stiha, koje se odnose na Danilovo posmatranje deset rogova, podrazumevaju da religiozno usmeren mali rog treba da se pojavi posle podele carskog Rima. Koja se to sila, slična ovoj, razvila iz Rima ubrzo pošto se on razdelio? Postoji samo jedan održivi odgovor: Rimski crkva, koja se pojavila na užrb nekih germanskih plemenskih naroda koji su osvojili deo Rimskog carstva (videti: Danilo 7,8.20 – tri roga iščupana pre pojave malog roga), i koja je dominirala Evropom tokom srednjeg veka.³

Mali rog protiv svetih

Preadventni sud u Knjizi proroka Danila u 7. poglavlju ispunjava dve stvari. Prvo, osuđuje pobunjeničku silu mali rog (11. stih). Drugo, on deluje u korist Božjih vernih sledbenika, nazvanih »sveti višnjega«, koji dobijaju carstvo ovoga sveta (22. stih) pod upravom nekoga »kao sin čovečiji« (ili »nekoga koji je kao ljudsko biće«; stihovi 13.14). Dakle, slučaj na sudu jeste »mali rog« protiv »svetaca višnjega«. To su suprotstavljene strane, što se vidi iz činjenice da mali rog progona svete (stihovi 21.25; uporediti: 8,10.24.25). Pitanje na sudu glasi: Kome s pravom pripada vlast nad ovim svetom? Presuda: Ona pripada svetima. Mali rog je gubitnik.

Neki tumači smatraju da se knjige izveštaja otvorene na sudu (Danilo 7,10) isključivo bave gresima malog roga. Prema drugima, te knjige čine jedino zapisi o oproštenim gresima svetih. Oba gledišta upola su tačna zato što se suđenje odnosi na obe grupe. Pokazano je da je Bog pravedan i kada opravdava one koji Ga istinski slede i kada osuđuje otpale pobunjenike. To suđenje je poput drevnog izrailjskog Dana pomirenja, koji je čistio/opravdavao verne Bogu (3. Mojsijeva 16,30), a osuđivao sve koji su se pokazali nevernim (23,29.30).

U Knjizi proroka Danila 7,9.10. sud dolazi posle perioda prevlasti malog roga (uporediti 8. stih) i odvija se tamo gde se »Starac«, što jasno upućuje na nebeskog Boga, nalazi, to jest na Nebu. Nema ni pomena u tim stihovima o Drugom Hristovom dolasku na Zemlju.

Ako se povežu tri prizora iz stihova 9-14. dobija se presuda koja proističe iz istražnog postupka (stihovi 9. i 10), kojim sila malog roga (11. stih) biva uklonjena, a nekome koji je »kao sin čovečiji« daje se večno carstvo (stihovi 13. i 14). Onaj kao Sin čovečiji jeste nebesko biće poput ljudskog, čije se krunisanje obavlja na Nebu. Uporedite stihove

SUĐENJE VERNIMA I NEVERNIMA

22. 26. i 27. koji naglašavaju da se sud završava uništenjem malog roga i Božjim davanjem vlasti svetima, a oni su u ovom kontekstu ljudska bića koja su prihvatila Božju upravu i Onoga što je »kao sin čovečiji«.

Onaj kao Sin čovečiji mora biti Hristos, jer ima božanske atribute i kontrolu u večnom carstvu prepoznatom kao Božje u Danilu 2,44. a uz to Starac Mu daje svoju silu; dakle, On je nešto posebno u odnosu na Boga Oca. Isus je često sebe nazivao »Sinom čovečijim« (Matej 8,20; 9,6; 10,23. itd), čime se poistovećuje sa Mesijom, Onim koji se u Knjizi proroka Danila u 7. poglavlju pominje kao »Sin čovečiji«.

Bilo bi čudno da obično ljudsko biće o sebi stalno govori kao o »sinu čovečijem«, što jednostavno znači »ljudsko biće«. Ovo je tako očividno da se samo po sebi razume. Međutim, ima smisla kada se Bog proroku Jezekilju obrati rečima »sin čovečiji« (Jezekilj 2,1.3.6.8. itd) da naglasi njegovu ljudsku prirodu nasuprot sopstvenom božanstvu. Kad je Isus Hristos nazivao sebe »Sinom čovečijim«, On je naglašavao svoju ljudsku prirodu nasuprot Gospodnjoj prirodi. To je kao da je Isus govorio da je najneobičnija pojava u vezi sa Njim činjenica da se On pridružio ljudskom rodu, kombinujući ljudsku prirodu sa svojom prvobitnom i osnovnom božanskom prirodom (uporediti: Mihej 5,2; Jovan 8,58).

¹ Radi objašnjenja i poređenja između historicizma i ostalih pristupa, videti, na primer, *The Seventh-Day Adventist Bible Commentary*, Francis D. Nichol, izd. (Hagerstown, Md.: Review and Herald, 1955), 4:42; Gerhard F. Hasel, »Interpretation of the Chronology of the Seventy Weeks«, u *The Seventy Weeks, Leviticus, and Nature of Prophecy*, Daniel and Revelation Committee Series 3, Frank. H. Holbrook, izd. (Silver Spring, Md.: Biblical Research Institute, 1986), 13-63; William H. Shea, *Daniel 7-12: Prophecies of the End Time*, The Abundant Life Bible Amplifier (Nampa, Idaho: Pacific Press, 1996), 33-46; Jon Paulien, »The End of Historicism? Reflections on the Adventist Approach to Biblical Apocalyptic – Part One«, *Journal of the Adventist Theological Society* 14 (2003): 15-43.

² Što se tiče futurističkog/dispensacionalističkog pristupa ovom odlomku, videti Brempong Owusu-Antwi, *The Chronology of Daniel 9, 24-27*, Adventist Theological Society Dissertation Series 2 (Berrien Springs, Mich.: Adventist Theological Society, 1995), 42-49-

³ Videti: Roy Gane, *Altar Call* (Berrien Springs, Mich.: Diadem, 1999), 300.301.

5 POGLAVLJE

Odbrana Božje svetinje i ugleda (Danilo 8)

Dok Danilo 7. poglavlje prikazuje veliki preadventni sud kao rešenje za problem malog roga, rešenje dato u Knjizi proroka Danila 8. glavi drugačije je izraženo, kao opravdanje/odbrana Božje svetinje (14. stih). Ustanovićemo da je funkcionalna jednakost između ta dva opisa istog događaja od suštinske važnosti da bi bio shvaćen način na koji Bog čuva ugled svog svetog karaktera punog ljubavi.

Tekst u Knjizi proroka Danila u osmom poglavlju sličan je sa poglavljima 2. i 7. po tome što pokriva istorijsko razdoblje od Danilovog vremena do danas. Međutim, iako je prorok dobio viziju iz Danila 8. glave, treće godine vladavine vavilonskog cara Valtasara (koji je zajedno vladao sa svojim ocem Nabonidom), ta vizija, kao da je slutila zlo, nije uključivala Vavilon čija je vlast bila na izdisaju. Umesto toga, ona počinje postupan prikaz od Medo-Persije do Makedonije/Grčke (izričito prepoznate u stihovima 20. i 21), što je simbolično predstavljeno ovmom iza koga sledi jarac (stihovi 3-8).

Jarčev veliki rog (stihovi 5.8) označava prvog cara Grčke imperije (21. stih), koji je slomio moć Medo-Persijskog carstva. Uopšte nije

ODBRANA BOŽJE SVETINJE I UGLEDA

sporno da je to Aleksandar Veliki, čija se imperija kasnije raspala na četiri helenistička carstva, predstavljena sa četiri roga »prema četiri vetra nebeska«. (stihovi 8. 22; videti i Danilo 7,6)

Danilo 8,9. na scenu zbivanja izvodi sledećeg igrača: »I iz jednoga njih izide jedan rog malen i naraste vrlo velik prema jugu i istoku i prema krasnoj zemlji.« Taj rog, koji je u početku bio malen pa je u tom smislu nazvan malim rogom, isti je simbol upotrebljen u Knjizi proroka Danila u 7. glavi. Međutim, dok u Danilu 7. taj mali rog izbija iz jedne čudovišne zveri, ovde u Danilu 8. glavi mali rog pojavljuje se kao »jedan od njih«, što znači iz jednog od četiri vetra nebeska. »Četiri vetra« predstavljaju četiri pravca na kompasu (videti: Jeremija 49,36; Jezekilj 37,9; Danilo 7,2; Zaharija 2,6; Matej 24,31; Otkrivenje 7,1) – sever, jug, istok i zapad – po kojima se razdelilo Aleksandrovo carstvo.

U pokušaju da Antioha IV Epifana, helenističkog i seleukidskog vladara, odrede kao mali rog, mnogi naučnici shvatili su da »jedan od njih« znači da mali rog proizlazi iz jednog od helenističkih rogova – na kraju rogovi ne dolaze iz »vetrova«. Rogovi ne proističu ni iz drugih rogova, pa je to proročanstvo simbolično, u kome simboli ne moraju da budu u skladu sa onim što nalazimo u stvarnom životu. Na primer, da li ste ikada videli leoparda /risa/ sa četiri krila i četiri glave (Danilo 7,6)?

Više tačaka opravdava to što odbacujemo tumačenje da Danilo 8,9. predskazuje uzdizanje i vladavinu Antioha:

1. Reč »njih« u izrazu »jedan od njih« na početku 9. stiha najprirodnije upućuje na najbliži pojam: na »četiri vetra nebeska« pri kraju 8. stiha. Dakle, mali rog nije morao uopšte da se pojavi iz nekog helenističkog carstva, već jednostavno može da nastane iz jednog od pravaca prema kojima se podelilo Aleksandrovo carstvo. Ovo je saglasno sa našim prethodnim zaključkom da je mali rog iz Knjige proroka Danila 7. poglavlja rimska sila.

2. U Danilu 8. poglavlju medo-persijski ovan »osili« (4. stih), Aleksandrov, grčki jarac »posta vrlo velik« (8. stih), a mali rog »naraste vrlo velik« (9. stih). Antioh nikada nije dostigao »veličinu« koja se može uporediti sa veličinom Aleksandra, pa čak ni Medo-Persije.

3. Zemaljske sile u Danilu 8. glavi smenjuju jedna drugu: Medo-Persija ustupa mesto Aleksandrovom ujedinjenom Grčkom carstvu koje se, dalje, deli na četiri grčka carstva, a ova se pokoravaju malom rogu, koji je prikazan kao odvojena imperija. Antioh nije smenio neko drugo carstvo na ovaj način. Pre će biti da je on deo jednog od četiri grčka carstva.

Gde je carski Rim?

U ovim tekstovima suočavamo se sa jednom dilemom. U Danilu 7. glavi, mali rog Rimske crkve pojavio se iz carskog rimskog čudovišta, dok Danilo 8. neposredno polazi od četiri helenistička carstva prema malom rogu. Gde je carski Rim u ovom poglavlju? Postoje dve opcije. Možda ova vizija jednostavno preskače carski Rim, ili mali rog uključuje carski Rim. Ova poslednja opcija kao da deluje prihvatljivije jer u 9. stihu stoji da se mali rog širi u tri *horizontalna* pravca, što odgovara pravcima početnog širenja Rimske imperije. »U 9. stihu istaknuto je da je mali rog u svojim osvajanjima stigao »prema jugu i istoku i prema krasnoj zemlji«. Ti pravci savršeno se uklapaju i sliku Rima, dok osvaja glavne delove Grčkog carstva – Makedoniju i Pergam na istoku 168. i 133. pre Hrista, »Krasnu zemlju«, Judeju, 60. godine pre Hrista, i Egipat na jugu 33. pre Hrista.¹ Zatim, stihovi 10-12. opisuju *vertikalni* prodor ka Nebu i protiv Neba, što podrazumeva da se pretvorio u religioznu silu.²

Zašto Danilo 8. poglavlje spaja carski i papski Rim u vidu istog simbola? Možda s ciljem da naglasi da oni neposredno slede jedan za drugim, što se još više zapaža u Danilu 7. glavi u kojoj mali rog (Rimska crkva), drugačiji od ranijih rogova, proizilazi iz četvrte zveri (carski Rim) koja je »drugačija« od ranije pomenutih zveri (stihovi 7.23.24).³ Uočite ovde sličnost između četvrte zveri i malog roga: oboje su »drugačiji«.

Postoji još jedna mogućnost zašto tekst u Knjizi proroka Danila 8. poglavlje izbegava posebnu, treću životinju za carski Rim – želja da se vizija ograniči na dve životinje, na ovna i jarca, koji imaju izvesno značenje kao par. Za razliku od zveri mesojeda u Danilu 7. glavi ovo su domaće životinje. U stvari, to su žrtvene životinje.

Da budemo određeniji, tu kombinaciju životinja nalazimo jedino u kontekstu jednog drevnog izrailjskog obreda – kao dve žrtve izrailjske nesveštene zajednice u svečanim ceremonijama na Dan pomirenja (3. Mojsijeva 16,5.15.24).⁴ Redosled životinja u Danilu 8. poglavlju (ovan, a onda jarac) obrnut je u odnosu na onaj u 3. Mojsijevoj 16. glavi (jarac a potom ovan). Takvo preokretanje (koje se danas često naziva inverzijom) bio je uobičajeni postupak u jevrejskom jeziku radi objedinjavanja neke literarne celine (na primer: 1. Mojsijeva 2,4: »neba i zemlje... zemlju i nebo«) ili povezivanja jednog odlomka sa drugim. To povezivanje putem obrtanja redosleda nalazimo čak i između elemenata koji prelaze iz Starog u Novi zavet. U 3. Mojsijevoj, u tekstu u kome je reč o žrtvama, čitamo o krvi životinje a zatim o telu, dok je na tajnoj večeri Hristos ustanovio hleb i vino kao simbole najpre svog žrtvenog tela a onda i krvi (Matej 26, 26-28). Još jedan primer u tom smislu je pojam »praznik... mladine... subote« (Kološanima 2,16), što je obrnuti redosled a upućuje na 4. Mojsijevu 28. i 29. poglavlje u kome redosled izgleda ovako: subota, mladine, i (godišnji) praznici.

Danilo 8. poglavlje sadrži i druge upadljive veze sa izrailjskim obrednim sistemom u svetinji/hramu i Danom pomirenja:

1. U 11. stihu, mali rog ukida *tamid*, »redovnu/neprestanu« (tzv. »svagdašnju«), redovnu službu Bogu. Jevrejska reč *tamid*, »redovnost/redovan«, obeležava skup redovnih bogoslužbenih aktivnosti koje su vršene u izrailjskoj Svetinji, uključujući sedmično obnavljanje »postavljenih hlebova« (2. Mojsijeva 25,30; 3. Mojsijeva 24,8), svakodnevno održavanje žižaka na svećnjaku, tako da su goreli i noću (2. Mojsijeva 27,20; 3. Mojsijeva 24,2-4), svakodnevno/stalno posredovanje prvosveštenika, predstavljeno njegovim jedinstvenim haljinama (2. Mojsijeva 28,29.30.38), svakodnevna žrtva paljenica (2. Mojsijeva 29,38.42), svakodnevno paljenje tamjana (2. Mojsijeva 30,8), redovno/neprestano održavanje ognja na spoljašnjem oltaru (3. Mojsijeva 6,13), redovna prvosveštenikova žrtva u obliku zrnevlja (3. Mojsijeva 6,20) /u našem prevodu: beloga brašna/.

2. U Knjizi proroka Danila 8,11. oboreno je mesto Božje svetinje (videti i 13. stih).

KO SE BOJI SUDA?

3. Tekst Danilo 8,12. upućuje na pobunu/prestup u vezi sa redovnom službom Bogu. Reč upotrebljena ovde da označi pobunu je oblik od *pesha*, koja se pojavljuje u obrednom zakonu Petoknjižja jedino u kontekstu Dana pomirenja (3. Mojsijeva 16,16.21).

4. U Danilovoj knjizi 8,14. Božja svetinja se obnavlja tako što biva »opravdana/odbranjena«.

Postoji, dakle, progresija koja se sastoji od tri koraka: (1) »redovne« službe Bogu do (2) problema izazvanih pobunom protiv Njega, posle čega sledi (3) obnavljanje Njegove svetinje, koja predstavlja Njegov ugled i autoritet. Ova progresija odgovara progresiji verske godine u životu starog Izrailja: (1) Redovne obredne službe – uključujući žrtve, paljenje tamjana, i tako dalje – obavljane su tokom cele godine. (2) Oni koji su bili neverni Bogu mogli su oskrvniti Njegovu svetinju zanemarujući od Boga određene mogućnosti da isprave ono što je pogrešno (4. Mojsijeva 19,13.20) ili upuštajući se u alternativne sisteme bogoslužjenja suprotne Božjem (3. Mojsijeva 20,3). (3) Međutim, na kraju godine, na Dan pomirenja, Svetinja bi se očistila, što je značilo da će Božji ugled biti opravdan/odbranjeno (3. Mojsijeva 16).

Zar se Božja svetinja opravdava na sudu?

Sada stižemo do najvažnijeg pitanja koje se odnosi na tekst iz Knjige proroka Danila 8. poglavlja: Kakva veza postoji između čišćenja/opravljanja Svetinje u ovom poglavlju i preadventnog suda u Danilu 7? Iz teksta u Danilu 8,13. u pitanju na koje odgovara 14. stih, jasno je da opravdanje Svetinje rešava religijske probleme, koje je izazvala sila malog roga, baš kao što u 7. poglavlju sud razrešava problem malog roga. Tako su, u izvesnom smislu, ta dva događaja – suđenje i opravdanje Svetinje – uistinu jedan događaj zato što su funkcionalno iste vrednosti, kao što izrazi »Christmas« »Noel« i »Yuletide« mogu isticati uglavnom različite aspekte, ali imenuju jedan isti događaj.

Kako bi suđenje moglo opravdati Božju svetinju?

Božja svetinja predstavlja Njegov ugled, karakter i autoritet. To je sedište Njegove uprave, u kome On ima svoj presto (Jeremija 17,12).

ODBRANA BOŽJE SVETINJE I UGLEDA

Prema tome, Svetinja je poput američke »Bele kuće«, koja može upućivati i na predsedništvo SAD, a ne samo na zgradu u Pensilvanijskoj aveniji, Vašington D.C. Ideju da Božja svetinja predstavlja Njegov ugled potvrđuje činjenica da je Njegovo »ime« prisutno u Svetinji (5. Mojsijeva 12,5.11), a Njegovo ime ima čvrste veze sa Njegovim ugledom (Jezekilj 20,9), baš kao što se dobro ili loše ime u poslovnom svetu ili politici odnosi na dobar ili loš ugled.

Zajednički imenilac suđenja i opravdanja Svetinje jeste Božji ugled. Kao što smo već ustanovili, suđenje opravdava/brani Božji ugled koji je prikazan Njegovom svetinjom! S obzirom na ideju o odbrani u 8,14. i činjenici da »Sin čovečiji« u prethodnom poglavlju, takođe, predstavlja odbranu – obećanja o carstvu Božjem izražena u slikama novog (očišćenog, obnovljenog, opravdanog) Hrama – nije čudno što su neki naučnici shvatili da tekst u 8,14. simbolično predstavlja onaj isti sud opisan u 7,9-13.⁵ Veza sa Danom pomirenja potvrđuje vezu između Svetinje i suda: taj dan čišćenja Svetinje bio je izrailjski dan suda, kada su verni bili prihvatani (3. Mojsijeva 16,30), a neverni osuđivani (3. Mojsijeva 23,29.30).⁶ Stoga se, u Danilu 7. i 8. poglavlju nalazi rešenje za problem malog roga, uključujući njegovo delovanje u odnosu na Boga i Njegov narod, događaj koji uliva strahopoštovanje i deluje kao veliki Dan pomirenja na kraju vremena, pre nego što Isus ponovo dođe na Zemlju.

Neki imaju prigovor na ideju o preadventnom istražnom sudu temeljeći se na pretpostavki da bi takav događaj negirao oprostjenje koje smo već primili u Hristu. Ali, izrailjski Dan pomirenja nije se uvek iznova bavio oprostjenjem, kao da je oprostjenje dobijano preko žrtava tokom godine odjednom postajalo ništavno. U stvari, nasuprot gotovo opštem pogrešnom shvatanju naučnika tokom dve hiljade godina, biblijski odlomci o Danu pomirenja (3. Mojsijeva 16; 23,26-32; 4. Mojsijeva 29,7-11) uopšte ne govore o oprostjenju. O pomirenju, da, ali ne i o oprostjenju.

»Pomirenje« na Dan pomirenja predstavlja moralno čišćenje što je faza koja sledi iza oprostjenja (3. Mojsijeva 16,30). Ona se zasniva na već ostvarenom izmirenju sa Bogom, pa ide čak i dalje, baš kao što se

KO SE BOJI SUDA?

magistarska diploma temelji na diplomu o završenim studijama, a to nipošto ne znači da se sve pokreće ispočetka.

Umesto da poništi njihovu sigurnost, sud je ponovo utvrđuje.

U drevnoj Svetinji, kada bi prvosveštenik označio početak Dana pomirenja, on nije čistio Svetinju uklanjajući mrlje od krvi nanete zbog greha tokom cele godine. Ne, on je dodavao još krvi na više istih mesta (3. Mojsijeva 16,14-19; uporediti: 4,6.7.17.18.25.30.34), ponovo potvrđujući oprostjenje koji je već bilo dato.

Čiju je krv predstavljao ovaj akt? Hristovu krv! Hristova žrtva je tako velika da obezbeđuje ne samo oprostjenje nego plaća i cenu milosti posle oprostjenja, čime se potvrđuje naše pomirenje, naše izmirenje sa Bogom. Čujmo ponovo šta je rečeno o Hristovoj krvi!

Hristova krv, primenjena na vas na sudu, govori: Vama je stvarno oprosteno i konačno ste očišćeni od svakog poremećaja u svom zavetnom odnosu sa Bogom. Vi pripadate Bogu, a ne sotoni.⁷

Neki iskreni, predani i dobronamerni adventistički hrišćani uče da Božji sveti narod opravdava Boga na sudu živeći u poslušnosti Njegovim zapovestima, tako da se sotonine optužbe da se Božji zakon ne može održati pokazuju kao lažne. Ima tu nešto istine, ali je naglasak pomeren na ono što ljudska bića čine za Boga. Biblijski je tačnije reći da Bog sam sebe brani onim što čini za ljude, u ljudima i preko ljudi koji prihvataju darove kojima nas obasipa kroz Hrista. Svako pokajanje, oprostjenje i sila za življenje svetim životom potiču od Njega, tako da Njemu pripadaju sva hvala i slava!

Baš kao što Danilo 7. poglavlje postavlja vremensko ograničenje proganjanju od strane malog roga (25. stih, »vreme, vremena i po vremena«), Danilo 8. glava ograničava vreme skrnavljenja Božje svetinje. »Posle 2.300 dana i noći svetinja će biti opravdana« /autorov prevod/. U jednom kasnijem poglavlju ove knjige pratićemo pojedinosti iz tih perioda, ali za sada biće dovoljno da razmotrimo šta oni podrazumevaju u opštim crtama: zlo koje se suproti Bogu i tlači Njegov narod neće večito trajati. Bog vlada prilikama među ljudima, sve zna unapred i okvirno postavlja rokove. Njegovo spasenje nije samo neka maglovita, duhovna apstrakcija, jer zadire u našu istoriju, koja se meri istorijskim vremenom. On je Bog i vremena i večnosti.

ODBRANA BOŽJE SVETINJE I UGLEDA

Paralelni istorijski pregledi

Do sada smo proučili tekstove iz Knjige proroka Danila iz 2. 7. i 8. poglavlja i pronašli jasne paralele između istorijskih obrisa tih proročanstava, koja se protežu od Danilovog vremena do kraja sadašnje ere. Postoje, takođe, paralele u vavilonskom »Dinastičkom proročanstvu«, koje počinje od Asirije a ide preko Vavilona, zatim Persije (jedno carstvo, a ne Midani i Persijanci) do Makedonaca/Grka.⁸ Štaviše, novozavetni opisi o dolasku »čoveka bezakonja« i 2. Solunjanima 2. glavi i »zveri« u knjizi Otkrivenja (posebno poglavlja 13. 19) očigledno odgovaraju opisima sile malog roga istaknutog u Knjizi proroka Danila. Oba ova odlomka beleže suprotstavljanje tog entiteta Bogu i Božjem zakonu, ali i njegovo konačno uništenje prilikom Hristovog drugog dolaska.

Otkrivenje u 11. poglavlju pominje sud/opravljanje Svetinje, čime objedinjuje događaje iz Danila 7 i 8: »I sedmi anđeo zatrubi i postaje veliki glasovi na nebesima govoreći: posta carstvo sveta Gospoda našega i Hrista njegova, i carovaše vavek veka... I neznabošci se prognjeviše, i dođe gnev tvoj i vreme mrtvima da se sudi, i da se da plata slugama tvojima, prorocima i svetima i onima koji se boje imena tvoje, malima i velikima, i da se pogube oni koji zemlju pogubiše... I otvori se crkva Božja na nebu, i pokaza se čivot zaveta njegova u crkvi njegovoj.« (stihovi 15.18.19) Činjenica da se pojavljuje Kovčeg zaveta podrazumeva snažnu povezanost sa Danom pomirenja, što je jedino vreme kada je nekome (tj. prvosvešteniku) bilo dopušteno da otvori Svetinju nad svetinjama u kojoj se nalazio Kovčeg zaveta (3. Mojsijeva 16), i da u nju uđe.

Mogli bismo ukratko dati paralelne prikaze redosleda događanja od starozavetnih vremena do kraja ljudske vladavine na planeti Zemlji, kakve nalazimo u Knjizi proroka Danila, »Dinastičkom proročanstvu«, kao i u Novom zavetu u obliku sledeće tabele (izričita prepoznavanja ovozemaljskih sila u raznim tekstovima prikazana su kosim slovima).

KO SE BOJI SUDA?

Danilo 2	Danilo 7	Danilo 8	Dinastičko proročanstvo	Novi zavet
			Asirija	
Zlato Vavilon	Lav		Vavilon	
Srebro	Medved	Ovan Medo-Persija	Persija	
Bronza	Leopard /ris/	Jarac Grčka	Makedonija (Grčka)	
Gvožđe	Zver koje se treba bojati	Rog (horizontalno)		Carski Rim
	Rog	Rog (vertikalno)		»čovjek bezakonja« ili »zver«
	Sud	Opravdanje Svetinje		
Uništenje zemaljskih sila	Uništenje zemaljskih sila	Uništenje zemaljskih sila		Uništenje zemaljskih sila

Ove paralele ostavljaju snažan utisak da je istorijska progresija od Vavilona do uništenja ovozemaljskih sila sigurna i značajna. One, takođe, pokazuju da se suđenje i opravdanje Svetinje dešavaju u istom vremenskom periodu, što potvrđuje da je to zacementirani događaj.

Vreme zbivanja tog događaja pripada poznijoj ljudskoj istoriji, pošto najpre mali rog/Rimska crkva bude izvesno vreme radila svoje delo. S obzirom da Rimska crkva nije ni u kom slučaju uspostavljena pre nego što je Drugi (Irodov) hram bio uništen u Jerusalimu 70. godine n.e. Svetinja koja se opravdava iz Danila 8,14. ne može biti ovozemaljski hram, jer on više nije postojao. To mora da bude nebeski Hram, koji se pominje na raznim mestima u Bibliji (na primer: Psalam 11,4) i čija je funkcija

ODBRANA BOŽJE SVETINJE I UGLEDA

opisana u Poslanici Jevrejima (posebno u poglavljima od 7-10). U vreme posletka, sveopšti sud tokom Dana pomirenja ne saziva se u nekom zemaljskom hramu lokalnog značaja. Naprotiv, suđenje se odvija u Božjem nebeskom hramu, kontrolnom centru celog svemira, u kome nikakve ljudske sile ili uticaji ne mogu ometati sudski postupak. To je radosna vest za Božji narod, koji će imati koristi od suđenja koje je potpuno pošteno, jer ga vodi sam Bog (videti: Psalam 96).

- 1 Willian H. Shea, Danilo 7-12: *Prophecies of the End Time*, The Abundant Life Bible Amplifier (Nampa, Idaho: Pacific Press, 1996), 39.
- 2 William H. Shea, »Spatial Dimensions in the Vision of Daniel 8«, *Symposium on Daniel*, Daniel and Revelation Committee Series 2, Frank, H. Holbrook, izd. (Silver Spring, Md.: Biblical Research Institute, 1986), 507-526. Alberto Treier zaključuje »da je samo geografske mape tog roga, ili sile, trebalo jasnije odrediti kod neznabočkog Rimskog carstva (9. stih), da bismo lakše mogli utvrditi presto i položaj hrišćanske imperije koja će zameniti bivše carstvo u istom gradu i na istoj teritoriji (uporediti: Otkrivenje 13,2.3).« *The Day of Atonement and the Heavenly Judgment From the Pentateuch to Revelation* (Siloam Springs, Ark.: Creation Enterprises International, 1992), 338.339.
- 3 John T. Anderson, *Investigating the Judgment* (Hagerstown, Md.: Review and Herald, 2003), 37-39.
- 4 Jacques Doukhan, Daniel: *The Vision of the End*, izmenjeno izdanje /Berrien Springs, Mich.: Andrews University Press 1987), 26-29.
- 5 Desmond Ford, *Daniel* (Nashville: Southern Publishing Association, 1978), 163.
- 6 Uporedite način na koji Jevreji još uvek svetkuju Jom Kipur, Dan pomirenja, kao Dan suda prema rabinskoj tradiciji. Videti: Jacques Doukhan, *Secrets of Daniel: Wisdom and Dreams of a Jewish Prince in Exile* (Hagerstown, Md.: Review and Herald, 2000), 128.129; Roy Gane, *Cult and Character: Purification Offerings, Day of Atonement, and Theodicy* (Winona Lake, Ind.: Eisenbrauns, 2005), 307-309.
- 7 Roy Gane, *Altar Call* (Berrien Springs, Mich.: Diadem, 1999), 340. Ispunjenje tipologije/simbolizma Dana pomirenja otpočelo je na krstu, jer je tada prolivena Hristova žrtvena krv. Ali činjenica da pisac Jevrejima poslanice 10 smatra da sud još pripada budućnosti, pokazuje da primena Hristove krvi u svrhu čišćenja Božje svetinje/suđenja počinje tek negde posle raspeća. *Zapazite, takođe, da Jevrejima 10,28. pominje svedočanstvo svedoka, što podrazumeva istražni sud.*
- 8 A.K. Grayson, *Babylonian Historical-Literary Texts* (Toronto: University of Toronto Press, 1975), 24.37.

6 POGLAVLJE

Sudbina Božjeg hrama, grada i naroda (Danilo 9,1-23)

Vizije iz Knjige proroka Danila u 7. i 8. poglavlju predskazuju smenjivanje ljudskih carstava čiji će vrhunac biti verska sila »mali rog«. Posle suda na kome se opravdava Božji karakter, kada On prihvata verne a osuđuje neverne, Njegovo večno carstvo zameniće vladavinu malog roga. Mada su vizije iz Knjige proroka Danila u 7. i 8. poglavlju bile praćene objašnjenjima, one su duboko uznemirile proroka. Na kraju 8. poglavlja naglašeno je da on nije razumeo viziju zabeleženu u toj glavi, jer je, bar u tom slučaju, objašnjenje koje je dobio bilo nepotpuno. Nedostajala je neka ogromna (nipošto neznatna!) veza.

Nalazimo da je krajnje frustrirajuće, kad se dogodi da nedostaje deo priče, slike ili nekog obrasca. Priča se da, kad je Mocart bio dečak i kad jednog dana nije hteo ujutru da ustane iz kreveta, jedan od članova njegove porodice odsvirao bi lestvicu na klaviru, ali bi se zaustavio tačno pre poslednje note. Mali Wolfgang nije mogao da podnese da lestvica ostane nedovršena, pa bi skočio iz kreveta, potrčao prema klaviru i odsvirao poslednji ton!

SUDBINA BOŽJEG HRAMA, GRADA I NARODA

Izazov završenog događaja bio je mnogo veći za Danila nego za Mocarta. Za Danila, »kraj priče« zabeležen je u 9. poglavlju njegove knjige. Tekst devete glave iz Knjige proroka Danila počinje ovako: »Prve godine Darija sina Asvirova od plemena midskog, koji se zacari nad carstvom haldejskim, prve godine njegova carovanja ja Danilo razumeh iz knjiga broj godina, koje beše rekao Gospod Jeremiji proroku da će se navršiti razvalinama jerusalimskim, sedamdeset godina. I okretih lice svoje ka Gospodu, tražeći ga molitvom i molbama i s postom i s kostreti i pepelom.« (stihovi 1-3)

Zašto bi Jeremijino proročanstvo bilo od posebnog interesa za Danila u to vreme? Gospod je u pogledu Judine zemlje već prorekao preko proroka Jeremije: »I sva će ta zemlja biti pustoš i čudo, i ti će narodi služiti caru vavilonskom sedamdeset godina. A kad se navrši sedamdeset godina, onda ću pohoditi cara vavilonskoga i onaj narod«, izjavljuje Gospod, »za bezakonje njihovo, i zemlju haldejsku, i obratiću je u pustoš večnu.« (Jeremija 25,11.12) »Jer ovako veli Gospod: kad se navrši u Vavilonu sedamdeset godina, pohodiću vas, i izvršiću vam dobru reč svoju da ću vas vratiti na ovo mesto.« (Jeremija 29,10)

Tako će po isteku sedamdeset godina tlačenja od strane Vavilona, kad ova imperija bude kažnjena, jevrejski narod biti slobodan da se vrati kući. Danilo, koji je u to vreme bio već star čovek i znao da se razdoblje od sedamdeset godina bliži kraju, verovatno je razmišljao o toj radosnoj vesti. Zašto je onda bio toliko uznemiren, što se vidi iz njegovog posta u kostreti i pepelu?

Uočite datum u tekstu iz knjige proroka Danila 9,1: »Prve godine Darija.« Sadržaj tog poglavlja označava ne samo početak vladavine novog cara nego i novog carstva: Medo-Persije, drugog od četiri carstva iz Danila 2. i 7. glave. Dakle, ovo je trebalo da bude radosna vest. Kad je Medo-Persija osvojila Vavilon, ispunjavajući time Jeremijino proročanstvo, bilo je to otprilike u ono vreme kad je trebalo da se Jevreji izgnanici vrte svome domu.¹ Međutim, činjenica da je Danilo bio toliko ojađen nagoveštava da je znao i nešto drugo. Šta je to moglo biti?

Problem je bio u tome što je nekoliko godina ranije, iz vizije zabeležene u 8. poglavlju njegove knjige, saznao da će Božja svetinja biti opravdana tek posle »2.300 dana i noći«, a da će se za to vreme niz

KO SE BOJI SUDA?

carstava pojaviti i pasti, kao i da će se jedna zla religijska sila suprotiti Bogu i Njegovom narodu. Prethodna vizija u Danilu 7. glavi potvrdila je redosled carstava i ulogu zle religijske sile; ono što rastužuje u Danilu 8. poglavlju jeste stanje Svetinje tokom tih 2.300 dana i noći.

Pošto nije posedovao novozavetne knjige - Jevrejima poslanicu i Otkrivenje, prorok Danilo je sasvim prirodno pretpostavio da je Svetinja Hram u Jerusalamu. Vavilonci su uništili Solomunov hram kad su razorili Jerusalam i prognali njegove stanovnike. Tako je Danilo u svom razumevanju vizije iz 8. poglavlja povezivao hram, grad i narod. Mislio je da ta vizija znači da će se od njegovog naroda tražiti da sačeka još dodatnih teških 2.300 dana i noći pre nego što se vrati kući i ponovo sazida grad i Božji hram.

Da je Danilo protumačio 2.300 dana i noći kao doslovne dane od dvadeset četiri časa, on ne bi bio toliko uznemiren. Kad ste već čekali sedamdeset godina, plus šest godina i jedna trećina godine, to ne bi predstavljalo dugo odlaganje. Međutim, jasno je da prorok 2.300 dana i noći nije shvatao kao doslovne dane. On je znao da će se za to vreme više moćnih carstava podići i pasti. To će potrajati mnogo duže nego dodatnih šest godina. Znači, biće to ogromno odlaganje.

Upoređujući Božje obećanje dato preko Jeremije sa dodatnim otkrivenjem koje je lično dobio, Danilo se verovatno pitao otkuda takav raskorak u biblijskim vremenskim okvirima. Da li je Bog tokom celokupnog vremena nameravao da se obnavljanje Hrama, grada i naroda odgodi za više od dve hiljade godina posle pada Vavilona, ili su možda učinjeni gresi navukli na Jevreje dodatnu kaznu? Danilo je znao da bi u oba slučaja uzrok njihove velike nepravilike bila njihova grešna nevernost prema Bogu i Njegovom zavetu.

Danilova molitva

Najveći deo Danilovog 9. poglavlja sastoji se od Danilove molitve koju je tom prilikom uputio Bogu. To je jedna od najlepših i najsnažnijih molitava sačuvanih u Bibliji. Iako je Danilo ispovedao grehe i tražio Božju milost, činjenica da on to nije činio samo za sebe nego i u ime svog naroda, znači da je njegova molitva spadala u posredničke.

SUDBINA BOŽJEG HRAMA, GRADA I NARODA

Uporedite Jezekilj 14,14.20. gde se vidi da je Danilo bio poznat Jezekilju, svom savremeniku, kao veliki posrednik. Danilo se kao delotvorni zastupnik kod Boga, poistovetio sa svojim narodom, koristeći radije ličnu zamenicu »mi« nego »oni«: »Zgrešismo i zlo činismo i bismo bezbožni, i odmetnusmo se i odstupismo od zapovesti tvojih i od zakona tvojih.« (Danilo 9,5 - naglasio autor) Nije iznenađujuće što se Danilo u svojoj molitvi usredsređuje na svoju brigu za Jerusalam, njegov Hram i svoj narod, koji je podneo zavetne kletve zbog pobune protiv Boga. Osnova njegove molbe za milost bila je sam Božji karakter. On ovako počinje svoju molitvu: »O, Gospode, Bože veliki i strašni, koji držiš zavet i milost onima koji te ljube i drže zapovesti tvoje.« (4. stih) Te reči poput eha ponavljaju opis koji je Bog dao Mojsiju o sopstvenom karakteru (videti: 2. Mojsijeva 34,6.7; videti i 2. Mojsijeva 20,5.6). Kad su Izrailjci zgrešili kod Kadisa, pošto su ispoljavajući neverstvo odbili da preuzmu Obećanu zemlju, iako su ih Halev i Isus Navin podsticali da to učine, Mojsije se založio za njih ističući Božji karakter i pozivajući se na Njegovu želju da sačuva svoj ugled u svetu (4. Mojsijeva 14,13-19).

Danilo je ugledajući se na Mojsija, završio svoju molitvu pozivanjem na Božji milostivi karakter i brigu koju On treba da pokaže za grad i narod koji se zove Njegovim imenom i time povezan sa Njegovim ugledom: »Bože moj, prigni uho svoje, i čuj; otvori oči svoje, i vidi pustoš našu i grad, na koji je prizvano ime tvoje, jer ne pravde svoje radi nego radi velike milosti tvoje padamo pred tobom moleći se. Gospode, usliši, Gospode, oprosti, Gospode, pazi i učini, ne časi, sebe radi, Bože moj, jer je tvoje ime prizvano na ovaj grad i na tvoj narod.« (Danilo 9,18.19).

Četvrta Mojsijeva u 14. glavi izveštava da je Bog neposredno odgovorio na Mojsijevu molitvu, govoreći da je oprostio Izrailjcima u tom smislu što je dopustio da kao narod nastave svoj život (stihovi 20-37). Božji odgovor Danilu bio je isto tako brz, ali je Bog ovom prilikom odgovorio preko svog glasnika, Gavrila. Ono što je Gavriilo rekao, makar na prvi pogled, deluje više kao objašnjenje nego oprostaj (Danilo 9,20-27). Ipak, reči anđela »jer si mio« /engl. prevod: jer si visoko cenjen/ (23. stih), pokazuju da je Bog prihvatio Danila i njegovu molitvu za milost i oprostjenje.

KO SE BOJI SUDA?

Gavrilo je dalje nastavio: »Zato slušaj reč i razumij utvaru.« (23. stih) Koju viziju? Nema nikakve vizije u Knjizi proroka Danila u 9. poglavlju! Gavrilo mora da upućuje na prethodnu viziju, zapisanu u 8. poglavlju, koja se posebno odnosi na Božju svetinju i narod, čime je Danilo najviše zaokupljen u svojoj molitvi iskazanoj u 9. poglavlju (videti: 20. stih). U sledećem poglavlju naše knjige, istražićemo Gavrilovo objašnjenje prikazano u tekstu 9,24-27. koje iznenađujućom tačnošću ističe identitet Mesije i otkriva žrtvenu osnovu Božjeg praštanja i obnovenja Izrailja, za što se Danilo i molio. Kroz Hristovu žrtvu, Bog će zaista očuvati svoj ugled kao Bog pravde i milosti.

7 POGLAVLJE

Konačno pomirenje preko Mesije (Danilo 9,24-27)

Ustanovili smo da je u Knjizi proroka Danila u 9. poglavlju, Gavrilo došao kod Danila da mu pomogne da shvati viziju zabeleženu u 8. glavi koja se protezala od medo-persijskog perioda do posletka. U svetlu predskazanja da će se niz ovozemaljskih sila podići i pasti tokom »2.300 dana i noći« pre nego što Božja svetinja bude »opravdana« (Danilo 8,14), Danilova velika briga odnosila se na sudbinu Hrama, Jerusalima i jevrejskog naroda. Da li će oni ostati opustošeni još mnogo vremena i biti gaženi od Božjih neprijatelja? Ako je to tako, kako će se ispuniti Jeremijino proročanstvo o obnovljenju posle sedamdeset godina vavilonskog ugnjetavanja (25,11.12; 29,10)?

Danilova glavna pitanja odnosila su se na sudbinu Hrama, Jerusalima i Jevreja u neposrednoj budućnosti, počev od razdoblja nadmoći Medo-Persije. Otuda je Gavrilo u svom odgovoru objasnio šta će se dogoditi tokom tog vremena (Danilo 9,24-27). Da, Jeremijino proročanstvo će se ispuniti za kratko vreme; jevrejski narod biće vraćen u Jerusalem i Hram će opet biti sazidan. Ali, biće u toj povesti još nečega. Vreme drugoga Hrama biće veoma burno; Jevreji će doživeti pustošenje, užase i konačno uništenje tog Hrama.

¹ Za tumačenje da je sedamdeset godina Vavilonskog ropstva trajalo od prvog progona Jevreja u Vavilon u jevrejskoj građanskoj godini, od jeseni do jeseni, 606/605. pre Hrista pa do povratka velike grupe izgnanika oko 537/536. pre Hrista (uz jevrejsko inkluzivno računanje, pri kojem su delovi početnih i završnih godina računani kao pune godine), videti: *The Seventh-Day Adventist Bible Commentary*, Francis D. Nichol, izd. (Hagerstown, Md.: Review and Herald, 1954), 3:90-92, 94-97.

KO SE BOJI SUDA?

U svojoj molitvi Danilo je priznao da su gresi njegovog naroda raskinuli njihov zavet sa Bogom i navukli zavetno prokletstvo (3. Mojsijeva 26; 5. Mojsijeva 28). Zato, za njih neće biti dovoljno da se vrate u Obećanu zemlju. Ukoliko se budu bunili protiv Boga, oni će u budućnosti ponovo izazvati sopstveno uništenje i izgnanstvo. Trajno obnovljenje i konačno ispunjenje Božjeg plana za Njegov narod, kako je to otkriveno u viđenjima i drugim proročkim objavama, zahtevali su trajno rešenje problema njihovih grehova. To je zahtevalo večnu pravdu. Sam Bog obezbediće to rešenje u razdoblju od »sedamdeset sedmica«: »Sedamdeset je nedelja (sedmica) određeno tvome narodu i tvome gradu svetom da se svrši prestup (ili »greh buntovnosti«) i da nestane greha i da se očisti bezakonje (ili »krivica«) i da se dovede večna pravda, i da se zapečati utvara i proroštvo, i da se pomaže sveti nad svetima.« (Danilo 9,24)

Ovaj stih, na samom početku Gavrilovog objašnjenja, razrešava sva tri glavna problema, koji su bili predmet Danilove molitve: »tvoj narod«, »tvoj grad sveti« (Jerusalim) i »sveti nad svetima« (hram). Već smo ustanovili da se zabrinutost javila zbog Danilovog upoređivanja sopstvene vizije iz 8. poglavlja sa Jeremijinim proročanstvom. Takođe smo uočili da je Dan pomirenja bio istaknuta tema u 8. poglavlju. Sada nailazimo na jezik Dana pomirenja i u tekstu zapisanom u 9,24. Tri jevrejska termina za moralne greške ovde navedene – a prevedene sa »prestup«, »greh« i »bezakonje« – takođe se zajedno pojavljuju u 3. Mojsijevoj 16. glavi. U stihovima 16,18. i 19. »prestup« (neoprostivi gresi pobune) i »gresi« (oprostivi i oprošteni gresi) čiste se iz tri oblasti Božjeg svetilišta, počev od Svetinje nad svetinjama. A u 21. stihu, »bezakonja« (krivice), »prestupi« i »gresi« biće preneti na živog jarca /tzv. žrtvenog jarca), a ovaj progan u pustinju, nekom biću po imenu Azazel.¹

Sedamdeset godina i jubilarne /oprosna/ godina

Proročanstvo o sedamdeset sedmica sadrži još jednu, iako manje neposrednu, vezu sa Danom pomirenja. Danilovih sedamdeset sedmica posle Vavilonskog ropstva očigledno su povezane sa Jeremijinim ranijim proročanstvom o sedamdeset godina izgnanstva. Jeremijinih sedamdeset godina dalje su povezane sa subotnim godinama, kada je obradiva zemlja

KONAČNO POMIRENJE PREKO MESIJE

trebalo da se odmara (3. Mojsijeva 25,1-7). Treća knjiga Mojsijeva 26. glava navodi neposlušnost Izrailjaca u odnosu na zavet kao razlog što »se zemlja oprostí njih i budu joj mile subote njezine kad opusti s njih« (43. stih) Opisujući katastrofu osvajanja, uništenja i izgnanstva pokrenuta od strane Vavilonaca, 2. Dnevnika 36,21. povezuje 3. Mojsijevu 25. i 26. sa prorokom Jeremijom kad primećuje da su ti događaji usledili »da se ispuni reč Gospodnja koju reče ustima Jeremijinim, dokle se zemlja ne zadovolji subotama svojim, jer počivaše za sve vreme dokle beše pusta, dokle se ne navrši sedamdeset godina«. Prema tome, sedamdeset godina izgnanstva izrailjskog naroda obuhvatale su i kaznu zbog toga što su izrailjski zemljoradnici propuštali da svake sedme godine svetkuju subotnu godinu.

Pošto smo utvrdili jasnu vezu između Danilovih sedamdeset sedmica i subotnih godina u 3. Mojsijevoj 25. glavi, možemo prepoznati vezu između sedamdeset sedmica i jubilarne /oprosne/ godine, koja počinje na Dan pomirenja posle sedam puta po sedam godina. Jubilarne godina propisana je u 3. Mojsijevoj 25,8-10: »I nabroj sedam sedmina godina, sedam puta po sedam godina, tako da ti sedam sedmina godina bude četrdeset i devet godina. Tada zapovedi neka zatrubi truba i deseti dan sedmog meseca, na dan očišćenja neka trubi truba po svojoj zemlji vašoj. I posvetite godinu pedesetu, i proglasite slobodu u zemlji svima koji žive u njoj. To neka vam je oprosna godina i tada se vratite svaki na svoju baštinu, i svaki u rod svoj vratite se.«

U tom zakonu, vreme se računa množenjem sa sedam, što je zasnovano na konceptu sedmog dana Subote (*Sabbath* znači »odmor«/»prestanak«), kada se valjalo odmoriti od posla (2. Mojsijeva 20,8-11). Ali u 3. Mojsijevoj 25,8-10. »subote« su izričito »godine« pre nego dani. Uporedite subotnu godinu u 2. Mojsijevoj 23,10.11. koja odgovara subotnom danu u 12. stihu. Dakle, te »subote godina« dele vreme na sedmice godina, to jest, cikluse subotnih godina.² Posle sedam puta sedam godina – drugačije rečeno, četrdeset devet godina – uslediće proglašenje slobode, kada će svaki osiromašeni Izrailjac, koji je izgubio pravo da izdržava sam sebe i svoju porodicu na sopstvenom poljoprivrednom zemljištu, ponovo dobiti svojinu koja je pripadala njegovim precima i biti oslobođen ropstva zbog duga. Ta sloboda biće proglašena jubilarnom trubom na Dan pomirenja!

KO SE BOJI SUDA?

Tekst u Knjizi proroka Danila 9,24. govori o periodu sedamdeset sedmica – to jest, sedamdeset puta sedam, ili 490 »dana«. Da su u pitanju doslovni dani, to bi iznosilo manje od godinu i po – nedovoljno dugo za obnovu Jerusalima (25. stih). Tako »sedmice« moraju biti sedmice godina, čime se dobija 490 godina. Na kraju tog vremena treba da bude oslobođenje, ne samo od gubitka zemlje, ne samo sloboda za svakog Izrailjca pojedinačno (»svaki«, 3. Mojsijeva 25,10) kome je bila potrebna takva pomoć nego sloboda od greha za ceo narod, koja će obezbediti večnu slobodu i sigurnost. To će, dakle, biti neka uzvišenija vrsta jubileja. Ta ideja biva osnažena činjenicom da se 490 godina mogu podeliti na deset običnih jubilarnih perioda od po četrdeset devet godina, kako je to potvrđeno uključivanjem sedam sedmica (četrdeset devet godina) na početak razdoblja od 490 godina (Danilo 9,25).

Ustanovili smo da su brojevi povezani sa određenim temama. Upoređivanjem teksta iz Danilovog 9. poglavlja sa tekstom iz 3. Mojsijeve 25. glave nalazimo da veći broj godina do oslobođenja odgovara i većoj širini oslobođenja:

Referentni tekstovi	Opseg oslobođenja	Godine
3. Mojsijeva 25. glava	Svaki pojedinac	49
Danilo 9. glava	Ceo narod	490

Pominjanje Dana pomirenja u Knjizi proroka Danilu u 8. i 9. poglavlju doprinosi celovitoj povezanosti dva poglavlja. U Danilu 8,14. opravdanje/odbrana Božje svetinje na Nebu ima smisla u kontekstu suđenja za vreme Dana pomirenja poslednjeg vremena. To ima smisla zato što je Dan pomirenja u starom Izrailju bio vreme kada je obnavljana čistota Svetinje, koja je predstavljala Božji karakter i ugled, i kada je Njegovom narodu suđeno prema njegovoj vernosti ili nedostatku vernosti (3. Mojsijeva 16; 23,26-32). Koja je funkcija veze sa Danom pomirenja koju nalazimo u Danilu 9,24? Taj stih ne sadrži ništa o opravdanju ili čišćenju Svetinje/Hrama. Naprotiv, nalazimo reči »da se pomaže sveti nad svetima«, koje treba da se odnose na početno posvećenje Svetinje i njenog sveštenstva (videti: 2. Mojsijeva 29; 3. Mojsijeva 8).

KONAČNO POMIRENJE PREKO MESIJE

To posvećenje i Dan pomirenja tesno su povezani zato što Dan pomirenja obnavlja Svetinju do nivoa čistote ustanovljene prilikom njenog prvobitnog posvećenja. U stvari, 3. Mojsijeva 16,19. kaže da se oltar u Svetinji, kada se ona čisti na Dan pomirenja, (ponovo) posvećuje. Tako izgleda da tekst iz Knjige proroka Danila 9,24. govori o pomazanju/posvećenju Svetinje, koja kasnije treba da bude »opravdana« kroz Dan pomirenja u vreme posletka (8,14).

Dva hrama

Tekst iz Knjige proroka Danila 9,24. daje prikaz trajnih, sveukupnih ciljeva koje će Bog ostvariti krajem sedamdeset sedmica zajedno sa dovođenjem »večne pravde«. To kao da protivreči Danilu 9,26: »Narod će vojvodin doći i razoriti grad i svetinju.« Ako je Hram trebalo da bude sazidan tokom sedamdeset sedmica i kasnije uništen, kako je njegovo posvećenje moglo da ima trajno dejstvo u vezi sa ukidanjem greha i uspostavljanjem večne pravde?

Možda se odgovor krije u tome što Danilovo 9. poglavlje govori o dva različita hrama. Jedan je onaj koji je zauzeo mesto Solomunovog hrama, i koji su razorili Vavilonci. Taj drugi Hram biće sagrađen u obnovljenom Jerusalmu posle ropstva (25. stih), ali će docnije i on biti uništen (26. stih). Prema tome, on neće moći trajno da doprinese iskorenjivanju greha i dovođenju večne pravde. Te prednosti biće postignute putem pomazanja jednog drugog Hrama i sveštenstva (24. stih) i utvrđivanjem božanskog zavešta »sa mnogima« od strane Pomazanika – to jest, Mesije (27. stih).

»Sedamdeset sedmica nisu određene protiv Jevreja, da označe njihovu sudbinu ili nagoveste odbacivanje Izrailja. Svrha tih 70 sedmica je, naprotiv, radosna vest o spasenju Jevreja i sveta kroz delo novog Prvosveštenika. Taj događaj koji se zbilo 31. godine n.e. kako to izveštava apostol Petar, opisuje Isusa kako sedi s desne strane Oca posle svog vaznesenja (1. Petrova 3,22). Taj događaj je potvrdio 34. godine posle Hrista, tačno na kraju 70 sedmica, Stefan koji je u tom trenutku video »nebesa otvorena i Sina Čovečijega gde stoji s desne strane Bogu«. (Dela 7,56)«³

Baš kao što su stari izrailjski Šator od sastanka i njegovi sveštenici po redu Aronovom bili pomazani radi posvećenja za svoju funkciju u kon-

KO SE BOJI SUDA?

tekstu božanskog zaveta, jedan drugi Hram i sveštenstvo, takođe, će biti pomazani kao deo božanskog zaveta. Ovom prilikom pomazani sveštenik biće najbolji Pomazanik. On je božanski Sveštenik-Car po redu Melhisedekovu («Car pravde») o kome govori 110. psalam – Onaj koji sedi s desne strane Boga. Nije onda ni čudo što će to sveštenstvo i Hram biti u stanju da potpuno uklone moralne pogreške i uspostave večnu pravdu! Taj Mesija-Sveštenik večno će vladati. Prema tome, treba Ga poistovetiti sa onim koji je kao »sin čovečji« u Knjizi proroka Danila 7,13.14.

Iako će Mesija ostvariti večne rezultate, i to u kratkom razdoblju, On će biti »pogubljen ... i ništa mu neće ostati« (autorov prevod: »odsečen i neće imati ništa/nikoga« - Danilo 9,26). Drugačije rečeno, On će pretrpeti od Boga dodeljenu kaznu »odsecanja« (uporediti: 3. Mojsijeva 20,3; 4. Mojsijeva 15,30.31), koja je u Starom zavetu bila namenjena upornim grešnicima za koje žrtveni sistem Svetinje/Hrama nije obezbeđivao oproštaj. Prema Donaldu Vouldu, koji je svoju doktorsku disertaciju pisao na biblijsku temu »odsecanja«, ova kazna je značila da je grešnikova linija potomaka bila konačno presečena, čime je on bio lišen života posle smrti.⁴ Osoba koja je »odsečena« neće imati nikoga da se seća njegovog ili njenog imena i biće izgubljena za istoriju. To prikazuje večno odvajanje od Boga, to jest drugu smrt (Otkrivenje 20).

U Knjizi proroka Danila 9,26. reči »i ništa mu neće ostati« opisuju usamljenost Onoga koji je »odsečen«, a to je u ovom slučaju Mesija. On će umreti bez ikoga da Mu pomogne (uporediti: Danilo 11,45), vapeći: »Bože moj, Bože moj! Zašto si me ostavio?... Ne udaljuj se od mene; jer je nevolja blizu, a nema pomoćnika.« (Psalam 22,1.11)

Činjenica da Mesija utvrđuje zavet »s mnogima« (Danilo 9,27) podseća na ulogu Božjeg sluga koji strada: »Videće trud duše svoje i nasitiće se; pravedni sluga moj opravdaće *mnoge* svojim poznanjem, i sam će nositi bezakonja njihova.« (Isaija 53,11; naglasio autor).

Hristos kao Žrtva i Prvosveštenik

Veza između Danila 9. poglavlja Psalma 22. i Isaije 53. upućuje na istog Mesiju (Hrista), koji je u Novom zavetu prepoznat kao Isus Nazarećanin. On je utvrdio Božji zavet s mnogima tako što je umro za njih (uključujući i nas!), naizgled ostavljen od Boga (videti: Matej 27,46.

KONAČNO POMIRENJE PREKO MESIJE

gde se navodi Psalam 22,1), što je bilo jednako drugoj smrti. Ali, iako je Hristos umro konačnom smrću iz koje nema povratka, bez potomaka ili života posle smrti, On je, ipak ustao da vidi svoje /duhovno/ »natražje« (Isaija 53,10) zato što je bio zaista nevin, a žrtvovao je sebe da bi posredovao za grešnike (stihovi 10-12).

Sada možemo bolje razumeti reči iz Knjige proroka Danila 9,27: »Ukinuće žrtvu i prinos« (autorov prevod: »On će učiniti da prestanu žrtva i prinos), što znači da će Mesija učiniti kraj smislenosti žrtvenog sistema u jerusalimskom Hramu. Kad je Isus umro, »zaves crkveni, razdre se nadvoje, od gornjega kraja do donjega« (Matej 27,51), obesvećujući time Hram, jer je Svetinja nad svetinjama postala otkrivena svačijem pogledu. Što se tiče pristupa Svetinji nad svetinjama, bilo je to kao na Dan pomirenja. Razlika se ogledala u tome što je prethodno samo prvosveštenik imao tu posebnu prednost (3. Mojsijeva 16). Sada je Isus prineo Žrtvu jednom za svagda, Žrtvu na koju je upućivalo žrtvovanje životinja, uključujući žrtve na Dan pomirenja i Pashe. Pošto je On umro, vaskrsao, vazneo se na Nebo i tamo služi u Božjem hramu (Jevrejima 7-10), svi vernici na Zemlji imaju neposredan pristup Bogu. Kroz Hrista, našeg božansko-ljudskog Prvosveštenika, svi mi smo kao prvosveštenici, u tom smislu što verom svi možemo pristupiti Božjem prestolu (Jevrejima 4,14-16; 6,19.20; videti i simbolizam Dana pomirenja u Jevrejima 9. poglavlju).

Prema Novom zavetu, ne postoji nešto poput *legitimnog* zemaljskog hrišćanskog sveštenstva, koje se sastoji od elite ljudi-sveštenika koji posreduju za svoj narod pred Bogom, vršeći obrede i ostale verske aktivnosti. Apostol Pavle je učio: »Jer je jedan Bog, i jedan posrednik Boga i ljudi, čovek Hristos Isus.« (1. Timotiju 2,5) Apostol Petar ovako piše o svim hrišćanima: »A vi ste izabrani rod, carsko sveštenstvo, sveti narod, narod dobitka, da objavite dobrodetelji onoga koji vas pozva iz tame k čudnom videlu svome.« (1. Petrova 2,9) »Prema Petru, svi hrišćani pripadaju sveštenstvu. U Novom zavetu, crkva *nema* sveštenstvo – ona je sveštenstvo.«⁵

»Hrišćanski« religijski sistem koji ima jednu elitu, isključivo ljudsko sveštenstvo, prećutno poriče da je Hristova žrtva pomirenja, prineta jednom za svagda, postigla svoj cilj pružajući svim vernicima jednak neposredni pristup Bogu preko nebeske službe našeg jedinog Prvosveštenika, Isusa Hrista. Takav jedan sistem predstavlja bogohuljenje zato što preotima ulogu božanskog Hrista. On je idolopoklonički u tom smislu što

KO SE BOJI SUDA?

nelegitimno usmerava veru ljudi na ovozemaljske stvari, kao da im one mogu pomoći da zadobiju božansku naklonost, kao što su i Izrailjci mislili da će imati koristi od zlatnog teleta (2. Mojsijeva 32).

Postoji li danas »hrišćansko sveštenstvo«?

Da, u nekim veroispovestima, uključujući Rimsku crkvu i ostale crkve pod njenim uticajem.

Da li je ta vrsta ljudskog »sveštenstva« legitimna?

Prema Bibliji, nije. Ono poriče Hrista i bogohulno je. U stvari, u rimokatoličkoj misi oni, »sami sebi nanovo raspinju i ruže sina Božjega« (Jevrejima 6,6). Stoga, zar je čudno što je Biblija prikazala Rimsku crkvu kao silu malog roga iz Danila 7 i 8?

Da li je ovde izneseno gledište »politički ispravno«? Naprotiv – ali ko kaže da je i Biblija »politički ispravna«? Postmoderna, pluralistička filozofija koja prihvata sve kao vredno i legitimno samo ako »radi za vas«, protivreći Bibliji koja kaže da je spasenje jedino u Hristu (Dela 4,12). Međutim, ako mi želimo da slobodno ispovedamo svoju veru, moramo istu takvu slobodu dati i drugima. Čak i ako ne prihvatamo njihove izbore, moramo poštovati njihovo pravo na izbor. Ja sam zahvalan za slobodu izražavanja koju uživamo od kada je crkva odvojena od države. U neko drugo vreme i/ili na nekom drugom mestu, bio bih ubijen zbog ovoga što ovde pišem.

¹ Roy Gane, *Leviticus, Numbers*, New International Version Application Commentary (Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 2004), 280-283. Za više pojedinosti, videti: Roy Gane, *Cult and Character: Purification Offerings, Day of Atonement, and Theodicy* (Winona Lake, Ind.: Eisenbrauns, 2005), 285-302.

² Jevrejski naučnici se slažu: videti Ben Zion Wacholder, »Chronomessianism: The Timing of Messianic Movements and Calendar of Sabbatical Cycles«, *Hebrew Union College Annual* 46 (1975): 202-204; Hersh Goldwurm, *Daniel: A New Translation With a Commentary Anthologized From Talmudic, Midrashic, and Rabbinic Sources* (New York: Mesorah, 1979), 259.

³ Jacques Doukhan, *The Mystery of Israel* (Hagerstown, Md.: Review and Herald, 2004), 36.

⁴ Donald Wold, »The Meaning of the Biblical Penalty Kareth« (Ph. D. Dissertation, University of California at Berkeley, 1978).

⁵ Russell Burrill, *Revolution in the Church* (Fallbrook, Calif.: Hart Research Center, 1979), 24; videti takođe Roy Gane, *Leviticus, Numbers*, NIV Application Commentary (Grand Rapids: Zondervan, 2004), 170-172.

8 POGLAVLJE

Kad počinje preadventni sud (Danilo 8; 9)

Do sada smo iz Danilove knjige saznali da Bog brani svoj karakter, predstavljen Njegovom svetinjom, preko jednog izuzetnog istražnog suđenja koje se odvija na Nebu pre nego što Isus bude došao da uspostavi večno Božje carstvo na Zemlji (Danilo 7,9-14; 8,14). Taj sud se događa posle progonstva koje traje »vreme, vremena i po vremena« vršeno od strane sile malog roga, a po isteku 2.300 dana i noći (8,14). Ti vremenski pokazatelji ukazuju na činjenicu da Bog želi da Njegov narod makar okvirno zna kada počinje Njegov sud.

Pošto je preadventni sud poslednji veliki događaj pred Hristov drugi dolazak, bilo bi korisno znati da li je to u odnosu na naše vreme prošlost, sadašnjost ili budućnost. Bog je Dan pomirenja u starom Izrailju od svih vernih pripadnika svog naroda očekivao da pokažu svoju odanost na poseban način – da se ponize samoodricanjem i da se uzdrže od rada, dok Svetinja bude čišćena (3. Mojsijeva 16,29-31; 23,26-32). Dakle, ako je sud na posletku isto što i izrailjski Dan pomirenja, zar hrišćani ne bi trebalo da znaju kad on počinje? Ako pozovete ljude na neku svečanost, ali u toj svojoj najavi ne naznačite vreme, koliko ljudi bi, po vašem očekivanju, moglo da se pojavi?

KO SE BOJI SUDA?

Govoreći o sudu u vreme posletka, Otkrivenje u 14. poglavlju objavljuje posebnu Božju poruku za ovo vreme:

»I videh drugoga anđela gde leti posred neba, koji imaše večno jevanđelje da objavi onima koji žive na zemlji, i svakome plemenu i jeziku i kolenu i narodu. I govoraše velikim glasom: Bojte se Boga, i podajte mu slavu, jer *dođe čas suda njegov*; i poklonite se onome koji je stvorio nebo i zemlju i more i izvore vodene. I drugi anđeo za njim ide govoreći: Pade, pade Vavilon grad veliki; jer otrovnim vinom bluda svojega napoji sve narode. I treći anđeo za njim ide govoreći glasom velikim: Ko se god pokloni zveri i ikoni njezinoj, i primi žig na čelo svoje ili na ruku svoju, i on će piti od vina gneva Božjega, koje je nepomešano utočeno u čašu gneva njegov, i biće mučen ognjem i sumporom pred anđelima svetima i pred jagnjetom. I dim mučenja njihova izlaziće vavek veka; i neće imati mira dan i noć koji se poklanjaju zveri i ikoni njezinoj, i koji primaju žig imena njezina. Ovde je trpljenje svetih, koji drže zapovesti Božje i veru Isusovu.« (stihovi 6-12; delove teksta istakao autor).

Poruke ova tri anđela (»vesnika«) posebno su upućene ljudima koji žive u periodu kad »dođe čas« Božjeg suda (7. stih). Vest je »večno jevanđelje« (6. stih), to jest, večna radosna vest, zato što je to vrhunac Božjeg širokog plana da spase sve one koji Ga prihvataju verom u Isusa Hrista. Ona sadrži snažnu opomenu protiv idolopokloničke sile koja se suproti Bogu. Prethodno poglavlje opisuje bogohulnu »zver« rečima koje je postovećuju sa silom malog roga u Danilovoj knjizi, a koja biva osuđena na Božjem preadventnom sudu. Tako Otkrivenje u 14. poglavlju govori o istom suđenju koje je opisano u Knjizi proroka Danila 7. i 8. poglavlju.

U vesti trećeg anđela, Otkrivenje 14,12. obeležava Božje verne kao one koji drže dve stvari tokom suda u vreme posletka: (1) zapovesti Božje i (2) svoju veru u Isusa. Budući da je ovaj sud konačni Dan pomirenja, jasno je da su ta dva zahteva funkcionalno jednaka onome što su stari Izrailjci morali da učine da bi učestvovali u svom Danu pomirenja: (1) da se ponize pred Bogom fizičkim samoodricanjem, uključujući post, i (2) da drže Sabat uzdržavajući se od svakog posla, kao prilikom sedmične Subote (3. Mojsijeva 16,29.31; 23,27-32).

KAD POČINJE PREADVENTNI SUD

Postoje tematske veze između onoga što je drevni Izrailj trebalo da čini i onoga što treba da čine hrišćani u vreme posletka. Kao što su Izrailjci morali da se ponize, hrišćani poslednjeg vremena moraju se držati vere u Isusa koji je »ponizio sam sebe postavši poslušan do same smrti, a smrti krstove«. (Filibljanima 2,8) Kao što su Izrailjci držali Sabat, hrišćani na kraju vremena treba da se drže Božjih zapovesti koje podrazumevaju i sedmi dan Subotu (2. Mojsijeva 20,8-11; 5. Mojsijeva 5,12-15).

Tekst u Drugoj knjizi Mojsijevoj 31,13. otkriva još obuhvatniju vezu između Subote i Božjih zapovesti. Svetkovanje Božje subote je, kaže Gospod, »znak između mene i vas od kolena do kolena, da znate da sam ja Gospod koji vas posvećujem«. U kontekstu zaveta sa Bogom, posvećenje (postajati svet) znači postajati Mu sličan po karakteru (3. Mojsijeva 11,44.45; 19,2; 1. Petrova 1,14-16), a Njegov karakter je ljubav (1. Jovanova 4,8) koja je osnov svih Njegovih zapovesti (Matej 22,37-40). Tako sveta Subota proslavlja način na koji nam je Bog dao dar poslušnosti svom svetom Zakonu, posvećujući nas izlivanjem svoje svete ljubavi u naše srce svojim Svetim Duhom (Rimljanima 5,5)!

Sada je kristalno jasno da hrišćani zbilja treba da znaju kad dolazi sud da bi razumno i smisleno mogli učestvovati u tom velikom događaju – a i da bi mogli govoriti ostalima o tome, da i oni, takođe, steknu priliku da pokažu svoju odanost Bogu, a ne zveri/malom rogu i njegovim saveznicima.

Da li nam Biblija pruža dovoljno informacija da saznamo kad počinje preadventni sud? Danilovo 7. poglavlje govori o tri i po »vremena« progonstva od strane malog roga (Danilo 7,25), što se dešava pre nego sud oslobodi Božji narod od tlačenja. Pošto smo ustanovili da mali rog predstavlja Rimsku crkvu, možemo bolje sagledati stvari ako više saznamo o tom periodu (videti: 9. poglavlje). Međutim, još korisniji od toga je tekst u Knjizi proroka Danila 8,14. u kome se tačno utvrđuje vreme kada će Božja svetinja biti »opravdana«, a to je isti događaj kao i suđenje u Danilu 7,9-14.

Danilov tekst u 8,14. veli da sud dolazi posle 2.300 dana i noći. Problem je u tome što Danilovo 8. poglavlje ne daje početnu tačku za taj period, tako da ne znamo kada se to vreme završava. Međutim, objašnjenje u 9. glavi *zaista* daje početnu tačku za sedamdeset sedmica/490 godina,

KO SE BOJI SUDA?

a taj period pokriva prvi segment odnosno 2.300 dana i noći. Postoji celovita povezanost između vizije iz Knjige proroka Danila 8. glave i objašnjenja u tekstu iz Danila 9, 24-27. u kome se kombinuju dva razdoblja i time obezbeđuje početna tačka za vreme od 2.300 dana i noći.

Godina 1844. u deset koraka¹

Razmotrimo sada deset koraka neophodnih u naporu da pronademo kad počinje preadventni sud ili sud na Dan pomirenja. Pobrojaću ih sve, a onda potpunije razmotriti svaki od njih. Mnogo šta od ovoga predstavljajući ponavljanje, ali potrebno je da dodamo neke informacije da bismo popunili izvesne praznine.

Korak 1: Prepoznati ko je mali rog (Danilo 8).

Korak 2: Uvideti da 2.300 dana ne mogu biti doslovni dani.

Korak 3: Shvatiti da Danilovo 9. poglavlje objašnjava viziju iz 8. poglavlja.

Korak 4: Utvrditi datum kada počinje razdoblje od sedamdeset sedmica (490 dana).

Korak 5: Prepoznati da su sedamdeset sedmica sedmice godina, i prema tome znače 490 godina.

Korak 6: Odrediti kraj 490 godina.

Korak 7: Uvideti da se kraj Danilovog 9. poglavlja odnosi na događaje koji će se zbiti posle 490 godina, ali još uvek u toku 2.300 dana.

Korak 8: Shvatiti da 2.300 dana, kao i 490 godina, moraju predstavljati godine.

Korak 9: Ustanoviti da se 490 godina poklapa sa prvim delom 2300 godina.

Korak 10. Pronaći kraj 2.300 godina.

Korak 1: Prepoznati ko je mali rog (Danilo 8)

U Knjizi proroka Danila u 8. poglavlju Božja svetinja se opravdava na kraju »2.300 dana i noći« (14. stih) i tako će biti rešen problem iza-zvan zlom silom maloga roga. Mali rog se pojavio posle smenjivanja drugih sila:

KAD POČINJE PREADVENTNI SUD

• Ovna (stihovi 3. i 4) koji predstavlja Medo-Persijsko carstvo (20. stih) savladao je jarac sa jednim velikim rogom (stihovi 5-7), simbol za Grčku/Makedoniju pod prvim carem (21. stih) Aleksandarom Velikim, koji je osvojio Medo-Persiju u četvrtom veku pre Hrista.

• Kad je Aleksandar umro, njegovo carstvo raspalo se na četiri grčka carstva, prikazanih sa četiri roga u 8. i 22. stihu. Ta četiri carstva bila su Ptolomejev Egipat, Seleukidska Sirija, Atalidski Pergam i Antigonidska Makedonija.

• Mali rog se pojavio na kraju vladavine ta četiri carstva (23. stih) iz jednog od četiri »vetra nebeska« – to jest, četiri pravca deljenja Aleksandrovog carstva (stihovi 8 i 9). Mali rog izgradio je veliku imperiju (9. stih). On je jasno odeljen u odnosu na četiri grčka carstva i dolazi umesto njih. Samo jedna sila odgovara tom opisu: Rim. Rimsko carstvo vladalo je od nešto pre početka hrišćanske ere pa sve do petog veka posle Hrista. Rimski crkva smenila je carstvo i postala dominantna tokom srednjeg veka. Ako se opravdavanje Božje svetinje događa posle vladavine malog roga i ako mali rog predstavlja Rim, opravdanje Svetinje mora da usledi posle prevlasti Rima.

Medo-Persija → Grčka → Četiri carstva → Rim → Svetinja opravdana

Korak 2: Uvideti da 2.300 dana ne mogu biti doslovni dani

Pitanje koje se pojavljuje u Knjizi proroka Danila 8,13. glasi: »Dokle će trajati ta utvara?« Odgovor je odmah usledio: »Do dve tisuće i tri stotine dana i noći«, odnosno, 2.300 dana (14. stih). Međutim, ta vizija traje od vremena Medo-Persijskog carstva od početka Danilovog 8. poglavlja (stihovi 1. i 2) do kraja Rimskog carstva, a to razdoblje pokriva mnoge vekove. Mnogo je puta duže od 2.300 doslovnih dana – što iznosi manje od šest i po godina.

Korak 3: Shvatiti da Danilovo 9. poglavlje objašnjava viziju iz 8. poglavlja

Danilo se molio Bogu (Danilo 9,3-19), koji je poslao Gavrila (stihovi 20-23) da mu pomogne da razume »utvaru« (23. stih), davanjem

KO SE BOJI SUDA?

dodatnih informacija. U 9. poglavlju nema vizije, stoga vizija o kojoj je ovde reč mora biti vizija iz 8. glave. Gavrilo je težio Danila govoreći mu da će Jevreji biti vraćeni u svoju zemlju i Hram mnogo pre isteka 2.300 dana. U okviru »sedamdeset nedelja«, Jerusalem će biti obnovljen i doći će »pomazanik«, Mesija (Danilo 9,24-27).

Korak 4: Utvrditi datum kada počinje razdoblje od sedamdeset sedmica (490 dana)

Tekst u Knjizi proroka Danila 9,25. određuje početak sedamdeset sedmica: »Od kad izide reč da se Jerusalem opet sazida.« Dekret koji je pokrenuo obnovu Jerusalima kao glavnog jevrejskog grada, izdao je persijski car Artakserks. Dekret je izdat sedme godine njegove vladavine (Jezdra 7), a to je 457. godina pre Hrista.²

Korak 5: Prepoznati da su sedamdeset sedmica sedmice godina, i prema tome znače 490 godina

Sedamdeset sedmica počele su tokom persijske ere i trebalo je da obuhvate ponovno zidanje Jerusalima i dolazak Mesije. Kako bi se sve to moglo dogoditi za sedamdeset sedmica doslovnih dana – to jest, 490 dana?

Treća Mojsijeva u 25. poglavlju pruža rešenje. Za Izrailjce jedna sedmica mogla je biti sedmica godina: Posle sedam Subota/sedmica godina (četdeset devet godina), dolazilo je jubilarno oslobođenje (3. Mojsijeva 25,8-10). Slično tome, »sedamdeset nedelja« u Danilovom 9. poglavlju predstavlja jubilarni period na mnogo široj skali. Oslobođenje je moglo da usledi posle sedamdeset sedmica godina, što ukupno iznosi 490 godina. Pominjanje sedam sedmica (četdeset devet godina) u Danilovom tekstu 9,25. na početku sedamdeset sedmica, samo pojačava tumačenje da sedamdeset sedmica predstavlja period koji vodi do neke vrste jubileja.

Korak 6: Odrediti kraj 490 godina

Ako početak razdoblja od 490 godina smestite u 457. godinu pre Hrista, onda se taj period završava 34. godine nove ere. Da biste to izračunali, morate uzeti u obzir činjenicu da nije bilo nulte godine između

KAD POČINJE PREADVENTNI SUD

stare i nove ere. Drugačije rečeno, kad je istekla godina 1 pre Hrista, sledeća je bila godina 1 posle Hrista, a ne nulta godina. Dakle, oduzmete 457 od 490, što daje 33, a zatim dodajte 1 da biste nadoknadili izostavljenu nultu godinu, i stižete do 34. posle Hrista. U Knjizi proroka Danila 9,25.26. istaknuto je da će Mesija doći na početku poslednje sedmice godina – drugim rečima, sedam godina pre 34. a to je 27. godina nove ere.

490 godina (Danilo 9)

Mesija dolazi		
457. pre Hrista	27. posle Hrista	34. posle Hrista
<div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center;"> ← 490 godina → </div>		

Korak 7: Uvideti da se kraj Danilovog 9. poglavlja odnosi na događaje koji će se zbiti posle 490 godina, ali još uvek u toku 2.300 dana

Gavrilo je rekao Danilu da će »pomazanik« (Mesija – Hristos) biti »pogubljen« i »ništa« neće imati, a onda će Jerusalem biti uništen zajedno sa Hramom (Danilo 9,26). Danilov tekst u 9,27. govori da će Mesija utvrditi zavet s mnogima (uporediti: Matej 26,28), a potom ukinuti ovozemaljski žrtveni sistem – to jest, učiniti kraj njegovoj važnosti (videti: Matej 27,51; Jevrejima 7-10) na kraju tih 490 godina. Zatim »krilima mrskim koja pustoše, do svršetka određenoga izliće se na pustoš«. (Danilo 9,27)

U Knjizi proroka Danila u 9. poglavlju neposredni kontekst užasnog pustošenja je razorenje drugog Hrama (Irodov hram) u Jerusalimu od strane carske rimske vojske predvođene Titom 70. godine nove ere, nekoliko decenija posle Isusovog raspeća (31. n.e). Isus je govorio upravo o tom događaju, kada je uputio opomenu: »Kada dakle ugledate mrzost opušćenja, o kojoj govori prorok Danilo, gde stoji na mestu svetome (koji čita da razume): tada koji budu u Judeji neka beže u gore.« (Matej 24,15.16) Pošto su prepoznali ispunjenje ovog znaka, kada

KO SE BOJI SUDA?

su paganske zastave rimske vojske stajale na svetom mestu, koje se od Hrama pružalo i izvan jerusalimskih zidova, prvi hrišćani izbegli su propast koja je zadesila grad.

Jezik teksta iz Knjige proroka Danila 9,27. u skladu je sa ostatkom izveštaja koji već znamo iz teksta 8,11-13. posebno sa rečima 13. stiha »otpad pustošni« za vreme drugog dela razdoblja od 2.300 dana. Tu osmo Danilovo poglavlje pominje neku vrstu zemaljskog lažnog bogoslužjenja, koje će vertikalna faza rimskog malog roga – Rimaska crkva – postaviti umesto zemaljskog žrtvenog i svešteneičkog sistema, koje je Hristos morao da ukine. Sada možemo bolje razumeti zašto Danilovo 8. poglavlje slika carski i papski Rim u vidu istog simbola, malog roga: oba će izvršiti »otpad pustošni«/«mrzost opušćenja» posle Hristovog prvog dolaska. Dok tekst u Knjizi proroka Danila 9,27. u prvom planu ima carski Rim, u pozadini se nalazi Rimaska crkva (uporediti: Matej 24,15-29. koji govori o vremenu velike nevolje).

Korak 8: Shvatiti da 2.300 dana, kao i 490 godina, moraju predstavljati godine

Sada znamo nekoliko činjenica:

- Svetinja koja biva »opravdana« na kraju 2.300 dana mora biti Božja nebeska svetinja, u kojoj Hristos sada služi (Jevrejima 7-10). Tako zaključujemo zato što Bog »opravdava« Svetinju i poništava užase počinjene u vertikalnoj (papskoj) fazi malog roga, što se događa posle uništenja zemaljskog hrama 70. godine nove ere.

- Period od 2.300 dana iz Danilovog 8. poglavlja i 490 godina iz 9. poglavlja počinju u vreme Medo-Persijskog carstva.

- Period od 2.300 dana proteže se i posle 490 godina, kroz vreme u kome će Rimaska crkva uspostaviti lažno bogoslužjenje, pa sve dok Bog ne bude razrešio taj problem. Prema tome, period od 2.300 dana ide od vremena Medo-Persije i dalje, zatim kroz razdoblje koje obuhvata dominaciju Rimске crkve. Otuda, period od 2.300 »dana i noći« (dana) mora da je duži od 490 godina i mora da predstavlja godine, jer se dan uzima kao godina i drugde u simboličnim vremenskim proročanstvima (4. Mojsijeva 14,34; Jezekilj 4,6).

KAD POČINJE PREADVENTNI SUD

Korak 9: Ustanoviti da se 490 godina poklapa sa prvim delom 2.300 godina

Budući da je prilikom objašnjavanja »utvare«, Gavriilo dao početnu tačku samo za 490 godina (Danilo 9,23.25), razdoblje od 2.300 dana mora da počne u istoj tački. Jezik teksta iz 9,24. saglasan je sa idejom da razdoblje od 490 godina predstavlja prvi deo od 2.300 godina: »Sedamdeset je nedelja određeno tvome narodu.« Jevrejska reč ovde prevedena kao »određeno« nije upotrebljena nigde više u Bibliji. Međutim, sasvim je uobičajena u rabinskom jevrejskom, u kome najčešće ima osnovno značenje »odsečen«. Odsečeni predmeti mogli su biti recimo delovi životinja, ali je isto tako reč mogla biti upotrebljena kada je trebalo označiti podelu jednog na dva stiha.³

Reči »određeno« ili »dekretom odlučeno« predstavljaju prošireno značenje; u stara vremena na neku zakonsku odluku ili dekret koji je izdala vlada, gledano je kao na nešto »odsečeno« (uporediti engl. idiom »cut a deal« koji znači »postići dogovor«). Ta jevrejska reč je baš ona prava za tekst u 9,24. zato što obuhvata i osnovno i prošireno značenje: »Sedamdeset nedelja« biće »odsečeno« za jevrejski narod od početka 2.300 dana i noći i one su »određene/dekretom odlučene« za jevrejski narod.

Od 457. godine pre Hrista, kada su Jevreji počeli da obnavljaju grad Božjeg drevnog zemaljskog Hrama, 490 godina dosezale su do uspostavljanja prve faze Hristovog pomirenja u nebeskom Hramu: do posredovanja. Period od 2.300 godina seže do početka druge faze Njegovog pomirenja: do suda.

Korak 10: Pronaći kraj 2.300 godina

Sada pošto imamo početni datum, 457. godinu pre Hrista, lako možemo izračunati kada će prema Danilu 8,14. nebeska Svetinja biti očišćena Računajući 2.300 godina od 457. godine pre Hrista, bez nulte godine, dolazimo do 1844. posle Hrista, ubrzo pošto je okončana civilna vlast Rimске crkve. Sasvim je realno da će nebeski sud, koji treba da reši probleme stvorene rimskom silom, početi kad se završi period vladanja te sile koja je stvarala probleme – drugačije rečeno, 1844. posle okončanja rimske prevlasti 1798. godine, kada je Napoleonov general Bertije zarobio papu.

KO SE BOJI SUDA?

Implikacije našeg zaključka za savremene hrišćane su zapanjujuće. Mi živimo u vreme preadventnog suda, pravog Dana pomirenja, upravo pred Isusov ponovni dolazak da preuzme planetu Zemlju i uspostavi svoje večno carstvo! Vesti tri anđela iz Otkrivenja 14. poglavlja neposredno se odnose na nas. Dok Hristos, naš nebeski Prvosveštenik, opravdava/brani Svetinju, koja predstavlja Božji sveti karakter, mi treba da učestvujemo u tom događaju dokazivanjem svoje odanosti, držeći se Božjih zapovesti i vere Isusove.

- ¹ Prilagođeno iz teksta Roy Gane, *Altar Call* (Berrien Springs, Mich.: Diadem, 1999), 280-97, uporediti: Clifford Goldstein, *1844 Made Simple* (Nampa, Idaho: Pacific Press, 1988).
- ² Ziegfried H. Horn and Lynn, H. Wood, *The Chronology of Ezra 7* (Hagerstown, Md.: Review and Herald, 1953, 1970), especially 115, 127; uporediti: *The Seventh-Day Adventist Bible Commentary*, Francis D. Michol, izd. (Hagerstown, Md.: Review and Herald, 1955), 3:100-108; Brempong Owusu-Antwi, *The Chronology of Daniel 9,24-27*, Adventist Theological Society Dissertation Series 2 (Berrien Springs, Mich.: Adventist Theological Society, 1995), 295-299.
- ³ Marcus Jastrow, *A Dictionary of The Targumim, The Talmud Bible and Yerushalmi, and The Midrashic Literature* (New York: Judaica Press, 1975), 513.

9 POGLAVLJE

Odgovori na prigovore da sud počinje 1844.

Naravno, ne slažu se svi sa tvrdnjom da Bog vodi preadventni sud, koji je počeo 1844. godine. Iza tog neslaganja nalaze se neki od najvažnijih prigovora upućivanih od strane onih koji ne prihvataju niz dokaza i logiku iznete u prethodnom poglavlju. Koliko je to bitno? Ako je sud otpočeo 1844. godine, on se sada odvija na Nebu, što onda znači da imamo prednost i odgovornost učestvovanja u poslednjoj velikoj fazi pomirenja neposredno pred Isusov ponovni dolazak. Ukoliko to nije slučaj, mi ne živimo u tom posebnom vremenu, a vesti tri anđela iz Otkrivenja 14. glave ne odnose se posebno na nas, pa ljudska bića mogu nastaviti da na planeti Zemlji žive u grehu i bedi još hiljadama godina ili više. Ako je tako, treba početi sa pripremama za slavni, Drugi Hristov dolazak.

Prigovor 1: Princip dan za godinu ne važi

Ako 2.300 »dana« iz Knjige proroka Danila 8,14. predstavlja nešto drugo a ne godine, onda proročanstvo ne obuhvata 2.300 godina niti upućuje na 1844. godinu. Postoji li alternativa? Ako prorečeni period

KO SE BOJI SUDA?

od 2.300 dana treba shvatiti bukvalno, ako su to dani od po dvadeset četiri sata, to onda znači da će do opravdanja Svetinje proteći samo 6,3 godine. Koja bi onda bila početna tačka, i kad bi se završavalo tih 6,3 godina? Ako pak ozbiljno uzmemo Danilov tekst iz 8. poglavlja prema kome 2.300 »dana« u viziji pokrivaju razdoblje od Medo-Persije, preko helenističke prevlasti do rimske ere i »vremena posletka« (17. stih), rezultat je besmislica. Očigledno, vladavine pojedinih monarha, a da ne pominjem i period Medo-Persije, pokrivaju više nego 6,3 godine.

Štaviše, zašto bi Danilo bio toliko uznemiren ako mu 9. poglavlje prikazuje odgađanje obnavljanja Svetinje za samo 6,3 godine? To bi izgledalo kao kad bismo se žalili zato što nam neko obećava mir na Bliskom istoku za manje od jedne decenije. (Nemojte se iznenaditi!)

Postoje li još neke alternative? U sledećem poglavlju pobićemo tumačenje da je razdoblje od 2.300 »dana« zapravo polovina dana i da predskazuje period u kome je Antioh IV tokom drugog veka nove ere progonio Jevreje u Jerusalimu. Mogu li »dani« predstavljati sedmice ili mesece? U Bibliji jednostavno nema dokaza za takve predloge.

Postoji, međutim, čvrst dokaz da »dani« predstavljaju doslovne godine u simboličnim Danilovim vremenskim proročanstvima – naime, princip tumačenja koji je ključ za istorijski (nasuprot preterističkom ili futurističkom) pristup Knjizi proroka Danila.¹

1. Za početak, jevrejska reč *yom*, »dan«, može se upotrebiti i za drugi vremenski period, a ne samo za dan od dvadeset četiri sata. Biblijski naučnici prepoznali su stihove u kojima množina od *yom* znači »godina«.² Evo nekih primera:

- »Potom pođe onaj čovek Elkana sa svim domom svojim da prinese Gospodu godišnju žrtvu« – doslovno »žrtvu dana«. (1. Samuilova 1,21; naglasio autor; uporediti 2,19; 20,6)

- »Ostani kod mene i budi mi otac i sveštenik, a ja ću ti dati deset srebrnika na godinu« – doslovno »za dane«. (Sudije 17,10. istakao autor)

- »I osta David u zemlji filistejskoj godinu i četiri meseca« – doslovno »dani i četiri meseca«. (1. Samuilova 27,7. naglasio autor).

2. U 4. Mojsijevoj 14,34. Bog je utvrdio kaznu za pobunu koju su učinili Izrailjci, koji su odbili da preuzmu Obećanu zemlju, zato što su

ODGOVORI NA PRIGOVORE DA SUD POČINJE 1844.

poverovali desetorici nevernih uhoda (videti: 4. Mojsijeva 13). Kazna je bila primerena krivičnom delu: »Po broju dana, za koje uhodiste zemlju, četrdeset dana, na svaki dan po godinu, nosićete grehe svoje, četrdeset godina, i poznaćete da sam prekinuo s vama.« Izrailjci su morali da lutaju pustinjom četrdeset godina, jednu godinu za svaki dan misije uhoda.

3. U Knjizi proroka Jezekilja u 4. poglavlju Gospod je naložio proroku Jezekilju da izvrši simboličke radnje da bi u srce naroda utisnuo ozbiljnost njihovih životnih prilika. Bog mu je rekao da leži na jednoj strani izvestan broj dana, koji odgovara godinama nepravde, koju je počinilo Severno izrailjsko carstvo, a zatim da to isto učini na drugoj strani za godine Judinog bezakonja: »Potom lezi na levu stranu svoju, i metni na nju bezakonje doma Izrailjeva; koliko da uzležiš na njoj toliko ćeš nositi njihovo bezakonje. A ja ti dajem godine bezakonja njihova brojem dana, trista i devedeset dana, i toliko ćeš nositi bezakonje doma Izrailjeva. A kad ih navršiš, onda lezi na desnu stranu svoju i nosi bezakonje doma Judina četrdeset dana, po jedan dan dajem ti za godinu.« (Jezekilj 4,4-6)

4. U 7. poglavlju ove knjige zapazili smo da »sedamdeset nedelja« u Knjizi proroka Danila 9,24-27. predstavlja sedamdeset subotno-godišnjih ciklusa od kojih svaki ima sedam godina, dakle, ukupno 490 godina, što podrazumeva deset jubilarnih ciklusa od po 49 godina (videti: 3. Mojsijeva 25).³ U ovom slučaju možemo istorijski proveriti rezultat primene principa dan za godinu: Isus je otpočeo svoju službu 27. godine n.e. početkom poslednje »sedmice« godina iz perioda od 490 godina, koje se protežu od 457. pre Hrista do 34. posle Hrista. Prema tome Hristos je došao tačno u trenutku kada je Danilo i rekao da će On doći, *ukoliko* Danilove »nedelje« shvatimo kao sedmice godina, a ne dana. Sedamdeset sedmica iz Danilovog teksta u 9,24-27. su prvi segment od 2.300 dana i noći iz Knjige proroka Danila 8,14. Ako prve predstavljaju godine, i druge moraju biti godine.

Zapazite da preciznost Danilovog proročanstva o Hristu zapisanog u 9,24-27. predstavlja ozbiljan udarac za one koji ne prihvataju tačnost Božjeg proroštva. To proročanstvo seže mnogo dalje od drugog veka posle Hrista, kada je, prema verovanju mnogih naučnika pisana Danilova knjiga, pa čak i posle datuma nekih rukopisa Danilove knjige koji pripadaju svicima sa Mrtvog mora. Prema tome, proročanstvo ko-

KO SE BOJI SUDA?

je tačno utvrđuje vremenski proračun Mesijinog dolaska ne može biti naknadno napisana istorija, ako je već nešto predskazalo.

5. U skladu sa simboličnom prirodom proročanstava iz Knjige proroka Danila 7. i 8. poglavlja očekivali bismo da vremenska razdoblja u tim poglavljima budu takođe simbolična. I zbilja, baš kao što su simbolične životinje u tim poglavljima neuobičajene, tako su i u proročanstvima vremenski periodi dati neuobičajenom terminologijom, očigledno radi naglašavanja njihove simbolične prirode. Recimo, tekst u Knjizi proroka Danila 8,14. navodi 2300 »dana i noći«, što je čudan izraz za 2.300 dana (o čemu ćemo više videti u sledećem poglavlju naše knjige).

Danilo pominje »vreme, vremena i po vremena«, period tokom kojeg će sila malog roga progoniti Božji narod. Aramejska reč *iddan*, prevedena kao »vreme«, nije uobičajena reč za posebnu vremensku jedinicu kao što je dan, sedmica, mesec ili godina. Ali njeno značenje postaje jasno kad pogledamo Danilov tekst iz 4. poglavlja u kome prorok koristi istu reč za »sedam vremena« (ili »sedam perioda vremena« koji će preći preko Navuhodonosora pre nego što mu bude vraćen razum (stihovi 16. i 32). U 34. stihu piše: »Ali posle *toga vremena* /doslovno, »tih dana«, to jest »godina«; /videti prethodni tekst/ ja Navuhodonosor podigoh oči svoje k nebu, i um moj vrati mi se.« (naglasio autor). Dakle, ako »vremena« ovde znače godine, isto načelo funkcionisalo bi i u Danilovom tekstu 7,25. – tri i po godine.

Poređenje sa Otkrivenjem 12. poglavljem potvrđuje tumačenje Danilovih »vremena«. Govoreći o istom periodu progonstva, ovo poglavlje koristi Danilovu terminologiju tri i po »vremena« (14. stih), ali isto tako neposredno označava koliko to iznosi: 1.260 dana (6. stih). Prema tome, tri i po vremena jednako je tri i po godine, ukoliko se uzme 360 dana za godinu. Videti i tekst u Otkrivenju 11,2,3; 13,5. u kome je taj period dat kao »četrdeset dva meseca«. Ako se računa da mesec ima trideset dana, četrdeset dva meseca iznose 1.260 dana.

Sada možemo bolje shvatiti vezu iz Knjige proroka Danila u 12. glavi između razdoblja »vreme, vremena i po vremena« (7. stih), za koje sada znamo da predstavlja 1.260 dana, i dva duža perioda koji su jasno izraženi brojem »dana« a ne »vremena«; »1.290 dana« (11. stih) i »1.335 dana« (12 stih). Kontekst i u Knjizi proroka Danila i u Otkri-

ODGOVORI NA PRIGOVORE DA SUD POČINJE 1844.

venju opisuje dugotrajno progonstvo koje čini velika religiozna sila. Jasno je, onda, da 1.260 dana ne mogu biti 1.260 doslovnih perioda od po dvadeset četiri sata, nego moraju biti proročki/simbolički »dani«, drugačije kazano, 1.260 doslovnih godina. I zaista, utvrdili smo progonoitelja u liku Rimske crkve, a progonstva koja je vršila ta crkva protegla su se na mnogo vekova.

Neuvažavanje doslovnih vremenskih perioda u Danilovoj knjizi, smatrajući ih samo simboličnim pa stoga i nepovezanim sa stvarnim vremenskim razmacima posebnog istorijskog vremena, ne bi tu vrstu proročke literature prikazalo u najpovoljnijem svetlu. Prvo, simbolički kip, životinje i rogovi u Danilovoj 2. 7. i 8. glavi predstavljaju stvarne istorijske sile; neke od njih prorok izričito imenuje u svojoj knjizi (2,38; 8,20.21). Drugo, mi smo u 4. Mojsijevoj 14,34. i u Knjizi proroka Jezekilja 4,6. pronašli da se navedeni broj »dana« koristi simbolično za isti broj stvarnih godina. Treće, videli smo da se u Danilovom tekstu 9,24-27. vremenski okvir sedamdeset sedmica uklapa u istorijsku hronologiju Hristovog prvog dolaska.

U kontekstu Danila 9,24-27. »nedelje« su tako očigledno periodi subotnih godina, to jest, sedmice godina, da izgleda da princip dan za godinu gotovo i ne treba primenjivati. Međutim, na drugim mestima u jevrejskoj Bibliji reč za »sedmicu« označava sedmicu dana. Terminologija za subotne godine u 3. Mojsijevoj 25,8. povezana je sa terminologijom iz Knjige proroka Danila, ali je različita – doslovno »subote godina« /u našem prevodu: »sedmine godina/»: »I nabroj sedam sedmina godina, sedam puta po sedam godina, tako da ti sedam sedmina godina bude četrdeset devet godina.« Tako ponovo vidimo da je neobična upotreba termina kod Danila, u ovom slučaju »nedelje« za sedmice godina, simbolična i opominje nas da se nalazimo u prisustvu načela dan za godinu.

Prigovor 2: Danilo 9,25. ne odnosi se na dekret Artakserksa I iz 457. godine pre Hrista

Ako se reči »otkad iziđe reč da se Jerusalim opet sazida« (Danilo 9,25) ne odnose na dekret koji je izdao medo-persijski car Artakserks I sedme godine svoje vladavine (Jezdra 7), što se dogodilo 457. pre

Hrista, mora postojati druga početna tačka za proročanstvo od sedamdeset sedmica. Ako je to tako, očigledno postoji i druga završna tačka pa proročanstvo onda ne bi tačno određivalo vreme Prvog Hristovog dolaska. To bi unelo ozbiljnu sumnju u princip dan za godinu i potkopalo temelj našeg proračuna za period 2.300 dana i noći (Danilo 8,14), koji počinje tim dekretom.

Jedan prigovor u vezi sa prepoznavanjem dekreta iz Danilove 9. glave kao Artakserksovog, ogleda se u tome što je, prema izvesnom broju prevoda i tumačenja, upravo Kir dao nalog da se Jerusalem ponovo sazida (oko 536. pre Hrista) u skladu sa Isaijinim tekstom iz 44,28. Prema tome, 2.300 godina nisu se završile 1844. godine.

Međutim, NRSV /engleski Novi revidirani standardni prevod/ tačno prenosi stih iz Knjige proroka Isaije 44,28. prema kojem je Bog, a ne Kir rekao o Jerusolimu: »On će biti sazidan.« Ovaj prevod čuva obrazac jevrejske sintakse, koji se provlači kroz stihove 24-28. Ponovno zidanje Jerusolima počelo je pod Kirom (Jezdra 1,1-4; videti i 6,3-5), nastavljeno je za vreme Darija I koji se savesno držao onoga što je Kir prethodno naložio (6,6-12), a vrhunac je bio dekret Artakserksa I, kako je to naznačeno u Jezdrinoj knjizi 6,14: »Zidaše i dovršiše po zapovesti Boga Izrailjeva i po zapovesti Kira i Darija i Artakserksa cara persijskoga.«

Kir je zbilja odigrao značajnu ulogu u procesu obnavljanja po Božjem nalogu, kako je to proročeno u Isaijinom tekstu 45,13: »On /Kir/ će sazidati moj grad i roblje moje otpustiće.« Ali, tek se Artakserksov dekret (Jezdra 7,11-26), za razliku od ranijih dekreta izdatih od Kira i Darija, izričito ticao samog grada Jerusolima, a ne jedino Hrama u Jerusolimu. Artakserksovim dekretom naloženo je obnavljanje Jerusolima kao građanskog, sudskog i administrativnog centra pa se samo po sebi razume, kao glavnog grada jevrejskog naroda (Jezdra 7).⁴ »Sa stanovišta i Jevreja i carske sile, glavni zadatak poveren Jezdri odnosio se na oblast zakona. Njemu je zapravo bilo zapovedeno da naimenuje sudije i upravitelje »da sude svemu narodu što je s one strane reke«; ozbiljne kazne kao opomena bile su predviđene za svakog ko ne bi izvršavao »zakona Boga svojega i zakona careva.« (7,25. 26)⁵

Zapazite da Danilov tekst u 9,25. govori o obnavljanju i ponovnom zidanju Jerusolima; grad je neposredni objekat oba glagola.

Dakle, iako »obnoviti« ovde bukvalno znači »učiniti da se vrati«, nije reč o Kiru koji je podstakao Jevreje da se vrate u svoju domovinu. Pre će biti da to ima više veze sa podsticajem da se grad Jerusalem vrati u svoje predašnje stanje.

Evo i druge primećbe na dekret Artakserksa I. Prema Danilovom tekstu u 9,25. sedamdeset sedmica počinje izdavanjem dekreta da se »Jerusalem opet sazida«. Dekret Artakserksa I iz 457. godine pre Hrista ne poziva izričito da se ponovo sazidaju jerusalimski zidovi. U stvari, to se dogodilo kasnije, za vreme Nemije, koji je za to dobio dozvolu od Artakserksa, dvadesete godine njegove vladavine, 444 godine pre Hrista (Nemija 2). Prema tome, neki će reći, pogrešno je uzeti 457. godinu pre Hrista kao početnu tačku proročanstava o sedamdeset sedmica i 2.300 godina.

Ipak, brižljivo poređenje sa sličnom terminologijom na drugim mestima u Bibliji, pokazuje da se Artakserksov dekret uklapa u proročki proračun bolje nego što bismo i pomislili! Jevrejski jezik u Knjizi proroka Danila 9,25. sadrži *hiphil* (kozativ) od *shub*, »vratiti natrag, obnoviti«, kombinovano sa *banah*, »zidati«. Ova dva glagola se isto tako koriste i za grad koji je njihov neposredni objekat u 2. o carevima 14,22: »On sazida Elat povrativ ga Judi, pošto car počinu kod otaca svojih.« (uporediti: 2. Dnevnika 26,2) Ovde, obnovljenje grada znači *vraćanje vlasništva jednom političkom entitetu*. Ova ideja se takode javlja u 1. o carevima 20,34: »Pa mu reče Ven-Adad: gradove koje je uzeo otac moj tvome ocu, vratiću, i načini sebi ulice u Damasku kao što je otac moj učinio u Samariji.«

Taj poslednji stih pokazuje posebno zanimljivu sličnost sa Danilovim tekstom u 9,25. zato što vraćanje vlasništva od strane jednog cara prethodi izvođenju javnih radova od strane grupe kojoj je grad vraćen (uporediti Danilo 9,25 – »biće ponovo sazidan sa trgov i rovom oko grada /engl. prevod/«). Upravo je dekret Artakserksa I, zabeležen u Jezdri 7. poglavlju vratio Jerusalem Jevrejima u tom smislu što im je dao autonomnu civilnu vlast nad gradom (unutar Persijske carevine, naravno). Ovo očigledno podrazumeva dozvolu za izvođenje javnih radova na gradskoj infrastrukturi, uključujući njegove zidove, što su Jezdra i oni koji su se s njim vratili počeli da rade, dok nisu naišli na protivljenje (Jezdra 4,11-16), a što će Nemija, s Artakserksovim dopuštanjem, dovršiti.⁶

Treća primedba u vezi sa dekretom Artakserksa I glasi da Jezdra 7. poglavlje govori o sedmoj godini vladavine nekog drugog Artakserksa. Bila su četiri medo-persijska cara po imenu Artakserks:⁷ Artakserks I (465-424/423); Artakserks II (405-359); Artakserks III (359-338); i Artakserks IV (338-336). Međutim, Nemija u tekstu 13,6. isključuje dva poslednja, jer je u pitanju monarh koji je vladao u vreme Jezdre i Nemije, a tekst se poziva na Artakserksovu trideset drugu godinu. Artakserks III i Artakserks IV nisu vladali tako dugo. A od Artakserksa I i Artakserksa II, istorijski kontekst onog prvog najbolje odgovara Jezdrinom i Nemijinom periodu.

Ameli Kurt opisuje snažna dejstva Artakserksa I suočenog sa opasnošću od Atinjana, koji su podržali egipatsku pobunu protiv Persijana: »Artakserks se brzo kretao da bi im se suprotstavio: jedan ahemenidski general, Megabazos, bio je poslan da uguši egipatsku pobunu, što je on surovo učinio, uništivši egipatske pobunjenike i atinske snage.« (Tukidid 1.110) Arheološki dokaz sa više lokaliteta na Levantu navodi na misao da su bili postavljeni novi utvrđeni garnizoni radi jačanja persijske odbrane. Upućivanje ahemenidskih jevrejskih dvorana, Jezdre i Nemije, u Jerusolim (možda 458. odnosno 445. godine) može se zcelo povezati s tim snažnim persijskim naporom da odbiju moguću grčku pretnju.⁸

To što Kurtova pominje 458. godinu pre Hrista kao moguću datum Jezdrine misije u skladu je sa njenom hronologijom, prema kojoj bi to bila sedma godina vladavine Artakserksa I (Jezdra 7,7). I drugi istaknuti istoričari takođe daju 458. godinu pre Hrista kao datum Artakserksovog dekreta i Jezdrine misije.⁹ To je godinu dana ranije u odnosu na 457. pre Hrista, datum koji smo mi upotrebili – što je neznatna razlika, naročito ako se uzme u obzir da se drevne godine samo delimično poklapaju sa našim računanjem, tako da bi se jedna godina u starom kalendaru poklopila sa našom kalendarskom 458. i 457. godinom pre Hrista. Zigfrid Horn i Lin Vud iscrpno su ispitali korelacije između drevnih dokumenata koji potiču iz vremena Artakserksove vlade i u kojima su korišćeni različiti kalendarski sistemi. Oni su zaključili da su se, prema jevrejskom kalendaru koji je koristio Jezdra, Artakserksov dekret i Jezdrino putovanje u stvari dogodili 457. godine pre Hrista¹⁰ Vilijam Šiea objašnjava da je, prema persijskom kalendaru čija se godi-

na računala od proleća do proleća, sedma godina Artakserksove vladavine otpočela u proleće 458. godine pre Hrista, a završila se u proleće 457. pre Hrista Tako je, prema persijskom kalendaru, Jezdra verovatno započeo svoje putovanje iz Vavilona u proleće 458. pre Hrista a stigao u Jerusolim u leto te iste godine.

Jevreji su pak smatrali da nova godina počinje u jesen, prema građanskom kalendaru na osnovu kojeg su oni pratili vladavine svojih careva i careva drugih naroda... Tako je, prema jevrejskom kalendaru, Artakserksova sedma godina počela u jesen 458. pre Hrista a završila se u jesen 457. pre Hrista U skladu sa takvim računanjem, Jezdra je otpočeo svoje putovanje u Jerusolim s proleća 457. pre Hrista a tamo stigao u leto iste godine.¹¹

Prigovor 3: Nema istorijskih izvora koji Hristovu smrt smeštaju u 31. godinu n.e.

U Danilovom tekstu iz 9,27. istaknuto je da će Mesija učiniti kraj (značenju) zemaljskom žrtvenom sistemu za (drugu) polovinu poslednje sedmice godina – to jest, oko 31. godine n.e. ukoliko se tih 490 godina proteže od 457. pre Hrista do 34. posle Hrista. Nigde ni Novi zavet ni neki drugi izvor ne daju određenu godinu Isusovog raspeća. Iz Jevandelja znamo da je On umro u petak tokom Pashe u prvim godinama službe Pontija Pilata kao rimskog prokuratora, to jest, između 29. i 33. godine n.e. Naravno 31. godina n.e. nalazi se u tom opsegu. Iako je pokazano da je raspeće u petak za vreme Pashe 30. ili 31. godine n.e. moguće u svetlu astronomskih proračuna, čak ni astronomija ne pruža ubedljiv dokaz prilikom utvrđivanja datuma tog događaja.¹² Kako onda možemo biti sigurni da je Hristos tačno ispunio proročanstvo o sedamdeset sedmica iz Knjige proroka Danila 9,24-27? Sumnja u pogledu ispunjenja ovog proročanstva, takođe, bi bacila senku neverice na naše tumačenje 2.300 dana i noći u Danilovom tekstu 8,14.

Nama nije potrebna potvrda o Hristovoj smrti 30. ili 31. godine n.e. zato što imamo potvrdu za njegovo krštenje 27. godine n.e. na početku poslednje sedmice Danilovih sedamdeset sedmica godina (sedam plus šezdeset dve »nedelje« – drugačije kazano, 483. godine posle

KO SE BOJI SUDA?

457. pre Hrista; videti: Danilo 9,25.26). Isus je kršten i otpočeo svoju javnu službu »u petnaestoj godini vladanja cesara Tiverija«. (Luka 3,1) Dobro je poznato iz svetovnih istorijskih izvora da je Tiberije postao jedini imperator Rima (pošto je prethodno bio suvladar u rimskim provincijama), kada je Avgust umro 19. avgusta 14. godine n.e. Luka se verovatno držao uobičajenog jevrejskog metoda datiranja u to vreme, po kome se prva godina careve vladavine računala kao deo godine, koja je dolazila pre prvog dana nove godine (u jesen, otprilike polovinom oktobra) njegove vladavine. Tako je vreme između 19. avgusta i oktobra 14. godine n.e. moglo biti računato kao Tiberijeva prva godina. Imperatorova druga godina mogla je biti jevrejska građanska godina, koja se protezala od oktobra 14. god. n.e. do oktobra 15. godine n.e. Ako se nastavi u tom smislu, Tiberijeva petnaesta godina bila bi od jeseni 27. godine n.e. do jeseni 28. godine n.e. Kraj Danilovih 483 godine bio je 27. n.e. u okviru Tiberijeve petnaeste godine. Isus je došao tačno u zakazano vreme, prema Danilovom proročanstvu!¹³

I da zaključimo ovo poglavlje: ustanovili smo da su princip dan za godinu i 457. godina pre Hrista kao početna tačka proročanstava o 490 i 2.300 godina iz Knjige proroka Danila 8. i 9. glave čvrsto utemeljeni. Osim toga, Danilovo proročanstvo o 490 sedmica seže do Hristovog vremena, što znači da se pruža mnogo dalje od bilo kog mogućeg datuma pisanja Danilove knjige. Stoga moramo zaključiti da Danilovo 9. poglavlje zaista sadrži stvarno, tačno, predskazujuće proročanstvo. To potkrepljuje ideju da ostala Danilova proročanstva (Danilo 2; 7;8; 11; 12) tačno pokrivaju istorijski period koji počinje u prošlosti i seže preko našeg vremena u budućnost, do kraja ove ere i početka novog doba u Hristovom večnom carstvu.

¹ Videti odbranu principa dan za godinu od strane: Desmond Ford u *Daniel* (Nashville: Southern Publishing Association, 1978), 300-305 (Appendix F) and William Shea's major study u *Selected Studies on Prophetic Interpretation*, Daniel and Revelation Committee Series 1, Frank H. Holbrook, izd. (Silver Spring, Md.: Biblical Research Institute, 1992), 67-110, videti takođe Gerhard Pfandl, *Daniel: The Seer of Babylon* (Hagerstown, Md.: Review and Herald, 2004), 60-62.

ODGOVORI NA PRIGOVORE DA SUD POČINJE 1844.

- ² Ludwig Koehler and Walter Baumgartner, *The Hebrew and Aramaic Lexicon of The Old Testament* (Leiden: Brill, 2001), 1:400,401.
- ³ Videti Ben Zion Wacholder, «Crhonomessianism: The Timing of Messianic Movements and The Calendar of Sabbatical Cycles, *Hebrew Union College Annual* 46 (1975): 202-209.
- ⁴ Roy Gane, *Altar Call* (Berrien Springs, Mich.: Diadem, 1999), 289.290.
- ⁵ Pierre Briant, *From Cyrus to Alexandre: A History of the Persion Empire* (Winona Lake, Ind.: Eisenbrauns, 2002), 584.
- ⁶ Arthur Ferch, »Commencement Date for the Seventy Week Prophecy« u *The Seventy Weeks, Leviticus, and The Nature of Prophecy*, Daniel and Revelation Committee Series 3, Frank H. Holbrook, izd. (Silver spring, Md.: Biblical Research Institute, 1986), 64-74; Brempong Owusu-Antwi, *The Chronology of Daniel* 9,24-27), Adventist Theological Society Dissertation Series 2 (Berrien Springs, Mich.: Adventist Theological Society, 1995), 133-138, 290-295, 299-303.
- ⁷ Amelie Kuhrt, *The Ancient Near East c. 3000-330 VC* (London and New York: Routledge, 1995), 2:648.
- ⁸ Isto, 671,672.
- ⁹ *A History of the Jewish People*, H. H. Ben-Sasson, izd. (Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1976), 173; *The Cambridge History of Judaism*. W.D. Davies and Louis Finkelstein, izd. (Cambridge: Cambridge University Press, 1984), 73; Briant, 583. Zapazite da imamo precizno datiranje zasnovano na starim zapisima o astronomskim pojavama (posebno pomračenjima), koje je u korelaciji s godinama vladavina od neovavilonskog doba naovamo. Prema tome, biblijski naučnici mogu datirati mnoge događaje tokom vladavine monarha iz te epohe od dana kada su se dogodili.
- ¹⁰ Ziegfried H. Horn and Lynn H. Wood, *The Chronology of Ezra 7* (Hagerstown, Md.: Review and Herald, 1953, 1970), naročito 115, 127; videti takođe *The Seventh-Day Adventist Bible Commentary*, Francis D. Michol, izd. (Hagerstown, Md.: Review and Herald, 1955), 3: 100-109; Owusu-Antwi, 295-299-
- ¹¹ William H. Shea, *Daniel 7-12: Prophecies of the End Time*, The Abundant Life Bible Amplifier (Nampa, Idaho: Pacific Press, 1996), 65.
- ¹² C. Mervyn Maxwell, *God cares: The Message of Daniel for you and your family* (Nampa, Idaho: Pacific Press, 1981), 1: 257-263; Owusu-Antwi, 310-323.
- ¹³ *The Seventh-Day Adventist Bible Commentary*, 5: 243-247, podrobno objašnjava ovu hronologiju.

10 POGLAVLJE

Dalji odgovori na prigovore: Rim i Antioh

U prethodnom poglavlju odgovorili smo na prigovore u vezi sa tumačenjem proročanstva o »2.300 dana i noći« iz Knjige proroka Danila 8,14. kao periodu od 2.300 godina, koji teče od 457. godine pre Hrista do 1844. posle Hrista U ovom poglavlju razmotrićemo drugu vrstu prigovora, koja se tiče datiranja proročanstava u Danilovoj knjizi i ozbiljno dovodi u pitanje njihovu suštinsku verodostojnost. Slično tome, na sudu, ako ne možete da odgovorite na argumente neke osobe, mogli biste dobiti slučaj ukoliko dokažete da se tom pojedincu ne može verovati – ili da ta osoba čak i nije ona za koju se izdaje.

Prema široko rasprostranjenoj naučnoj teoriji, smatra se da su Danilova proročanstva o sili malog roga i njegovog ekvivalenta u Danilovom tekstu od 7-12. poglavlja zapravo napisana kao reakcija na krizu koju je seleukidski car Antioh IV Epifan (vladao od 175. pre Hrista do 164/3 pre Hrista) izazvao kod Jevreja. Ta teorija ističe da je neko drugi, a ne prorok Danilo, napisao knjigu koja nosi njegovo ime i da je napisana pošto su se događaji »prorečeni« u njoj već desili. Ako je taj pristup ispravan, proročanstvo o 2.300 dana i noći ispunilo se u dalekoj

DALJI ODGOVORI NA PRIGOVORE: RIM I ANTIOH

prošlosti, tako da nema nikakvog preadventnog suda koji bi se odvijao upravo danas.

Većina naučnika danas prihvata i uči upravo opisanu teoriju, što se lako da videti čim se pogledaju tumačenja Danilove knjige. U većini tih komentara, Antioh preovlađuje i oblikuje čitav okvir proročkog tumačenja. Mnogi naučnici gube iz vida da je teorija samo teorija; oni se prema njoj odnose kao prema utvrđenoj činjenici ili dogmi koja ne podleže nikakvoj kritici.¹

Poreklo ovakvih tumačenja

Gde je poniklo tumačenje na osnovu kojeg je mali rog prepoznat kao Antioh Epifan?

Sadašnja česta primena četvrtog carstva iz Danilove 2. i 7. glave na Antioha Epifana uglavnom potiče još od Porfirija (od 233. n.e. – oko 304), neoplatoniste i branioca paganstva. Silno uznemiren velikim širenjem hrišćanstva, i shvatajući da proroštvo zauzima ključno mesto u ranohrišćanskom mišljenju, Porfirije je pokušao da umanjí snagu Danilovog proročanstva tvrdeći da knjigu nije napisao Danilo u 6. veku pre Hrista, nego da ona predstavlja obmanjujući istorijski prikaz, iz pera nekog poznijeg pisca iz vremena Makabejaca. Drugačije rečeno, Porfirije je iznosio optužbu da je knjiga sačinjena tek pošto su se istorijski događaji zbili, ali se u njoj upotrebljava buduće vreme da bi delovala kao predskazanje.²

Ova knjiga podržava istoricistički pristup Danilovim proročanstvima. Nehrišćani smatraju taj pristup pretnjom zato što je proračunom vremena u vezi sa Isusovim prvim dolaskom Isus određen kao Mesija. Rimski crkva ga smatra opasnim zato što je prikazuje u slici malog roga, dakle Božjim neprijateljem. Mnogi protestantski hrišćani nastavljaju da se povinuju rimskom tradicionalnom autoritetu svetkujući rimsku nedelju i žele da prikažu zakonitom Rimsku crkvu pa čak i da se ujedine s njom; otuda se i njima ne dopada istorijski pristup.

Pored toga, za većinu hrišćana – katolika i protestanata, uključujući i evanđelike – isticanje istorijske tačnosti Danilovih proročanstava

KO SE BOJI SUDA?

va, što vodi do logičnog zaključka da je preadventni sud počeo 1844. godine, sasvim je neprihvatljivo. Oni ne vole to tumačenje, kojeg se drže adventistički hrišćani, zato što je povezano sa danas diskreditovanim predviđanjem Viljema Milera da će Hristov drugi dolazak uslediti 1844. godine. Mnogi hrišćani misle da je Hrišćanska adventistička crkva proizašla iz mileritskog pokreta u devetnaestom veku, izmislila ideju o preadventnom sudu da bi spasila svoj obraz zadržavanjem datuma 1844. godine, ali pretvarajući taj događaj u događaj koji ima nebesku prirodu, koji ljudska bića nisu u stanju da opovrgnu.³

Naravno, čovek ne može da pobija neko biblijsko tumačenje ne ukazujući ni na njegovo poreklo ni na povezanost sa nekom diskreditovanim idejom. Kad bi to bio slučaj, doslednost bi nalažala da hrišćanski naučnici odbace teoriju da Antioh predstavlja mali rog, već i zbog toga što ona potiče od Porfirija, koji je bio paganski, antihrišćanski polemičar. O tumačenjima Biblije treba da prosuđujemo na osnovu njihove doslednosti prema principima tumačenja, koji proističu iz same Biblije.

Dalekosežna proročanstva iz Danilove knjige o smenjivanju svet-skih carstava koja se protežu daleko posle Danilovog vremena, čak i dalje od vremena Antioha IV Epifana (videti: poglavlja 2; 7; 8), i predskazanja te knjige o Mesiji (poglavlje 9,24-27) pokazali su se tačnim. Gledište adventističkih hrišćana o 2.300 dana i noći saglasno je tumačenju tih drugih proročanstava. Zar ove činjenice ne bi bile dovoljan razlog da verujemo u nebeski preadventni sud?

Zašto Antioh IV Epifan nije mali rog

Evo nekoliko ozbiljnih problema koji isključuju poistovećivanje Antioha IV Epifana sa malim rogom:⁴

1. U Danilovom 7. poglavlju mali rog izranja iz četvrtog carstva, a to je Rim.⁵ U drugom veku pre Hrista, seleukidski car Antioh IV Epifan bio je vladar u jednom od četiri dela grčke imperije koja je postojala pre Rima. Otuda Antioh ne može biti »mali rog«. On se prerano pojavio na sceni.

Jedne subote uveče, kad smo moj brat i ja bili mali, naši roditelji su igrali s nama biblijsku igru pogađanja pod nazivom »Dvadeset pi-

DALJI ODGOVORI NA PRIGOVORE: RIM I ANTIOH

tanja«. Moj brat nas je sve zbunio jednom biblijskom ličnošću koju niko od nas nije mogao da pogodi, i zato smo odustali. On nas je onda obavestio da je ta ličnost bio Abraham Linkoln! Moj brat je znao da u Bibliji postoji ličnost Abraham /Avram/, da su ljudi u biblijska vremena imali brade, a Abraham Linkoln je izgledao star i nosio je bradu. Međutim, iako je Linkoln voleo Bibliju i koristio biblijski jezik u svojim govorima, Biblija ga ne pominje. Uvrstiti ga u biblijske ličnosti predstavljalo je anahronizam. Poistovećivanje Antioha s malim rogom iz Danilovog proročanstva, iako Danilo kaže da će se mali rog pojaviti iz Rimskog carstva, takođe je anahronizam.

Da bi savladali problem izrastanja malog roga iz četvrtog carstva, preteristički naučnici razdvojili su Midiju i Persiju, ističući da u četiri carstva spadaju Vavilon, Midija, Persija i Grčka. Na taj način Grčka postaje četvrto carstvo pa Antioh može biti mali rog, koji proizilazi iz četvrtog carstva.

Dobar pokušaj, ali neodrživ. Midija i Persija su već bile združene u jedno carstvo u vreme kada su osvojile Vavilon, a Danilova knjiga govori o jednom jedinom carstvu Midana i Persijanaca, koji su imali jedan zakonski sistem (videti: Danilo 5,28; 6,8.12.15; 8,20; uporediti Jestira 1,3.14.18.19; 10,2). Štaviše, vavilonsko »Dinastičko proročanstvo« nabraja carstva koja su vladala Vavilonom pre Makedonije/Grčke, a to su Asirija, Vavilon i Elam (Persija). Ovaj vavilonski tekst ne sadrži podatak o odvojenoj Midiji.⁶ Zar ne mislite da bi Vavilonci morali da se sećaju ko je nad njima vladao?

Postoji suštinska razlika između načina na koji preteristički i istoričistički naučnici čitaju Danilovu knjigu da bi utvrdili ko je mali rog. Mnogi preteristi počinju sa Danilovim 11. poglavljem objašnjavajući veliki deo tog poglavlja tako što poistovećuju zlog »cara severnog« (»podla osoba« iz stihova 21 i dalje /u našem prevodu: »neznatan čovek«/) sa Antiohom. Oni kažu da je Antioh ovde veliki loš momak koji je ukinuo redovno bogoslužjenje (što je po njima redovna žrtva u Jerusalimu) i uspostavio »gnusobu pustošnu«. (11,31) To tumačenje zatim prenose i unazad, na Danilovu knjigu na 7. i 8. poglavlje gde upravo mali rog čini takve stvari. Logični rezultat je onda tvrdnja da Antioh ispunjava simbol u vidu malog roga. Međutim, takvim postupcima,

KO SE BOJI SUDA?

iskrivljuje se značenje 7. i 8. poglavlja. Čak i pod pretpostavkom da Danilova 11. glava treba da pomogne u objašnjavanju ranijih proročanstava, tumačenje bi trebalo da bude saglasno sa onim što tumači!

Istoricistički pristup ove knjige, s druge strane, čita Danila unapred, dopuštajući da ranija poglavlja (2; 7; 8) prirodno otkrivaju redosled sila, obrazujući jasan okvir unutar koga treba tumačiti 11. poglavlje iz Knjige proroka Danila. »Budući da je Danilo 2 jednostavnije proročanstvo, a Danilo 7 dodaje izvesne detalje i složenije je, izgleda prirodno i logično da treba početi od jednostavnijeg proročanstva i ići kroz knjigu ka složenijem, dodajući pojedinosti koje daje svako uzastopno proročanstvo.«⁷

Rezultat niti zanemaruje niti iskrivljuje Danilovo 11. poglavlje. Naprotiv, on ovom poglavlju daje perspektivu koju postavlja sama Danilova knjiga.⁸

2. Još jedan problem ogleda se u tome što je Antioh bio samo jedan car u sredini loze seleukidskih vladara. Iako je on zaista izvesno vreme progonio Jevreje, njegovi upadi u Egipat, Palestinu i drugde brzo su se završavali porazom. Premda je u Egiptu imao neki početni uspeh, napustio je tu zemlju i povukao svoju vojsku samo zato što mu je rimski poslanik, C. Popilije Lenas, rekao da Rimski senat želi da on odatle izade.⁹ Plašio se Rima zbog toga što je ta sila u razvoju potpuno porazila njegovog oca, Antioha III, koji je bio mnogo veći vladar od njega. I umesto da osvoji Palestinu, Antioh IV ju je izgubio i prepustio Jevrejima pod vođstvom Makabejaca. Umro je dok se borio na Istoku. Sve u svemu, Antioh je bio provereni, redovni gubitnik. On teško može da odgovara profilu velikog »malog roga« iz Knjige proroka Danila 7. i 8. poglavlja, koji se pojavljuje »u kasnijem periodu« vladavine helenističkih carstava (8,23), niti može nadmašiti ta carstva.

3. Iz svoje perspektive u prvom veku n.e. (videti: Matej 24,15.16), Isus je protumačio »mrzost opušćenja« ili »gnusobu pustošnu«, bogohulni religiozni predmet ili praksu koju će, prema Danilovim rečima, uspostaviti mali rog (Danilo 8,12.13; 9,27; 11,31; 12,11) – kao još uvek stvar budućnosti. Knjiga Otkrivenje, takođe, gleda u budućnost kad govori o razdoblju prevlasti jedne sile, koja je kod Danila simbolički predstavljena malim rogom.

DALJI ODGOVORI NA PRIGOVORE: RIM I ANTIOH

Danilo 7,25.	Otkrivenje 12,6.	Otkrivenje 12,14.	Otkrivenje 13,5.
3 i 1/2 vremena	1.260 dana (3 i 1/2 godine)	3 i 1/2 vremena	42 meseca (3 i 1/2 godine)

Prema Otkrivenju, koje je napisano posle uništenja Jerusalima, ovaj period dolazi *posle* Hristovog života na Zemlji: »I rodi muško, sina, koji će pasti sve narode palicom gvozdеноm; i dete njezino bi uzeto k Bogu i prestolu njegovu. A žena uteče u pustinju gde imaše mesto pripravljeno od Boga da se onamo hrani hiljadu i dvesta i šezdeset dana.« (Otkrivenje 12,5.6)

Jasno je da Hristos i Novi zavet ne gledaju na tog preuranjenog Antioha kao na nekoga ko obavlja delo malog roga, iako apokrifna knjiga 1. o Makabejcima označava nešto što je Antioh stavio na oltar u jerusalimskom Hramu kao »gnusobu pustošnu«. (1,54) Možemo li prihvatiti tumačenje 1. o Makabejcima i tvrditi da, iako je u širem smislu Antioh bio gubitnik, on ipak ispunjava simbol malog roga iz Danilove knjige, zato što se uveliko javlja na vidiku Jevrejima koji su bili u središtu Danilovog interesovanja? Ne. Danilo prikazuje širu sliku na kojoj je »mali rog« naslednik vrhunskih svetskih sila, a ne samo nasilnik prema Jevrejima.

Nedavno izdanje *Časopisa biblijske literature / Journal of Biblical Literature/* sadrži fascinantan i važan članak Stivena Vajcmana pod naslovom »Prikaz progona od strane Antioha«. Iako Vajcman i dalje prihvata preterističku dogmu da je Antioh IV mali rog iz Danilove knjige, on je i podriva, snažno podržavajući ideju da su knjige o Makabejcima propaganda koja se uklapa u dugovečnu literarnu tradiciju drevnog Bliskog istoka. Te knjige možda slikaju Antiohove postupke posebno mračnim bojama u nastojanju da Makabejce prikažu kao spasioce jevrejske religije.¹⁰

Neki kažu da je Antioh bio verovatno prvo od mnoštva ispunjenja simbola malog roga i da je Isus govorio o jednom od drugih ispunje-

nja. Ali tačke 1 i 2 isključuju Antioha iz bilo koje vrste ispunjenja, čak i najmanjeg.¹¹ On je živeo u pogrešno vreme, a njegov životni put se ne uklapa u proročanstvo. Doduše, Antioh je bio zao i suprotio se Bogu, i izvesno činio *neke* poduhvate za koje je Danilo rekao da će ih činiti mali rog. Međutim, to ga ne čini malim rogom.

4. Antioh je progonio Jevreje 1.080 dana. Taj period ne odgovara nijednom proročkom vremenskom periodu koje daje prorok Danilo. Naučnici pokušavaju da taj vremenski period uklope u 2.300 dana i noći iz Knjige proroka Danila 8,14. tako što 2.300 dele napola. Oni kažu da se taj stih odnosi na 2.300 žrtava paljenica koje su »redovno« prinošene (uporediti stihove: 11-13) jutrom i večerom (uporediti: 4. Mojsijeva 28,4) u jerusalimskom Hramu tokom 1.150 doslovnih dana, naime dve žrtve na dan.

Dok mnogi engleski prevodi pretpostavljaju da Danilo u tekstu 8,11-13. govori o »redovnoj žrtvi«, originalni jevrejski tekst u tim stihovima odnosi se jedino na »redovnost« (to jest, bogoslužjenje se odvija redovno; takozvano »svagdašnje«). U ovom kontekstu ne postoji jevrejski termin za »žrtvu«. Čak i kad bi se moglo pokazati da »redovnost« prikazuje jutarnje i večernje žrtve paljenice u Hramu u Jerusalimu, one su bile jutarnje i večernje, a ne večernje i jutarnje kao u Danilovom tekstu 8,14. Osim toga, te dve žrtve podrazumevale su jednu celinu (videti: 4. Mojsijeva 28,1-8). Štaviše, u tekstu 8,14. »2.300 večeri i jutara« kao da su skraćena za »2.300 večeri i 2.300 jutara« kako se vidi prilikom poređenja sa 26. stihom – »večeri i jutara«, odnosno 2.300 večeri i 2.300 jutara, što upućuje na 2.300 punih dana (uporediti: 5. Mojsijeva 9,25 – »četrdeset dana i četrdeset noći«).¹²

Kao što smo ukazali »2.300 večeri-jutara« u 9. poglavlju je neuobičajena vremenska jedinica, kao što su i ostale simboličke jedinice u Danilovim vremenskim proročanstvima. Slična kombinacija večeri i jutara u tom redosledu javlja se u formulama za uzastopne dane kao jedinice u okviru sedmice stvaranja: »I bi veče i bi jutro, dan prvi.« (1. Mojsijeva 1,5; videti i stihove: 8.13.19 itd).¹³ Zapazite da se veče iza koga sledi jutro odnosi na ciklus jednoga dana, a ne na dve polovine dana. Dakle, nema opravdanja da se 2.300 deli napola da bi se dobilo 1.150 dana, što bi se inače približilo trajanju progona koje je vršio Antioh.

Veče praćeno jutrom takođe se javlja u 2. Mojsijevoj 27,20.21: »I ti zapovedi sinovima Izrailjevima da ti donesu ulja maslinova čistoga, ceđenoga za videlo, da bi žišci goreli svagda. U Šatoru od sastanka pred zavesom, koji će zaklanjati svedočanstvo, neka ih Aron i sinovi njegovi spremaju da gore od večera do jutra pred Gospodom. To neka je uredba večna kolenima njihovim među sinovima Izrailjevima.«

Ovaj odlomak sadrži nekoliko sličnosti sa Danilovim 8. poglavljem: svetiljka gori *neprestano/redovno* (uporediti »svagdašnja« /trajati u Danilovom tekstu 8,11-13) u *Svetinji* (videti reči za pojam »svetinja« u Danilu 8,11.13.14) od *večeri do jutra* (uporediti: Danilo 8,14.26). Obezbeđujući svetlost tokom noći u »palati« božanskog Cara, pokazujući da je On budan, svetiljka podseća Božji narod da »ne dremle i ne spava čuvar Izrailjev«! (Psalam 121,4)¹⁴

Povezanost sa ciklusom osvetljenja u Svetinji podrazumeva da bi se 2.300 večeri-jutara moglo odnositi na 2.300 noći, to jest na mračni deo 2.300 dana (pozivajući se na »dane« kao na simboličke periode od dvadeset četiri sata). Postoji jedan neprestani jutarnji-večernji ciklus za svaki dvadeset četvoročasovni ciklus, dakle, opet nema podrške za deljenje 2.300 na polovine dana. Ideja o Božjem stražarenju tokom noći zauzima istaknuto mesto u Knjizi proroka Danila 6. poglavlju u kome Bog štiti proroka koji provodi noć u lavovskoj jami. U Danilovom 8. poglavlju Božji narod doživljava »mračan« period tlačenja tokom smenjivanja sila u razdoblju od 2.300 dana/godina, ali Gospod svo to vreme čuva svoje!

¹ Jedan ekstremni primer je Louis Hartman i Alexander A. Di Lella, *The book of Daniel*, Anchor Bible 23 (Garden City, New York: Doubleday, 1978).

² *The Seventh-Day Bible Commentary*, Francis D. Nichol, izd. (Hagerstown, Md.: Review and Herald, 1956) 4:42.

³ Videti, na primer: Tremper Longman III, *Daniel*, NIV Application Commentary (Grand Rapids: Zondervan, 1999), 213.

⁴ Videti dalje: William H. Shea, *Selected Studies on Prophetic Interpretation*, Daniel and Revelation Committee Series 1, Frank H. Holbrook, izd. (Silver Spring, Md.: Biblical Research Institute, 1992), 31-36 (»Why Antiochus IV Is Not the Little Horn of Daniel 8«); uporediti: Desmond Ford, *Daniel* (Nashville: Southern Publishing Association, 1978), 164,188,191.

- ⁵ Hersh Goldwurm ovako govori o tradicionalnom jevrejskom tumačenju Danila 7: »Četvrto carstvo, predstavljeno ovde strašnom, nedovoljno određenom zveri, različitom od svih ostalih zveri jeste Rimsko carstvo sa svim svojim metamorfozama. To je gledište gotovo svih komentatora i, jasno, gledište i naših Mudraca u Talmudu i brojnim *midrašima*.« *Daniel: A New Translation With a Commentary Anthologized from Talmudic, Midrashic and Rabbinic Sources* (New York: Mesorah, 1979), 199. U skladu s tim, tradicionalna jevrejska tumačenja malog roga koji proizilazi iz četvrte zveri u Danilu 7 bila su Tit (Rashi), ustanovljenje papstva (Abarbanel, Malbim), Islam (Malbim), ili neki narod koji će se obratiti u Islam (Ibn Ezra); sva ona potiču iz rimskog perioda ili kasnije (Goldwurm, 202,203). Tumačenja malog roga iz Danila 8. nisu ista: Seleukidsko carstvo uglavnom (Ibn Ezra), Antioh IV (Malbim i *Mayenei HaYshuah*), i Vladavina Tita (i Vespazijana) nad Rimskim carstvom (Rashi) (Goldwurm, 221,222).
- ⁶ Roy Gane, *Altar Call* (Berrien Springs, Mich.: Diadem, 1999), 299; A.K. Grayson, *Babylonian Historical-Literary Texts* (Toronto: University of Toronto Press, 1975), 24-37.
- ⁷ William H. Shea, *Daniel 1-7: Prophecy as History*, The Abundant Bible Amplifier (Nampa, Idaho: Pacific Press, 1996), 132.
- ⁸ Za ovaj pristup i objašnjenje obrisa Danila 11, videti Shea, *Selected Studies*, 53-63 ; videti i William H. Shea, *Daniel 7-12: Prophecy of the End Time*, The Abundant Life Bible Amplifier (Nampa, Idaho: Pacific Press, 1996), 178-213.
- ⁹ Videti, na primer, C. Mervyn Maxwell, *God Care: The Message of Daniel for You and Your Family* (Nampa, Idaho: Pacific Press, 1981) 1: 159.
- ¹⁰ Steven Weitzman, »Plotting Antiochus's Persecution«, *Journal of Biblical Literature* 123 (2004): 219-234.
- ¹¹ Protiv Desmonda Forda, *Daniel* (Nashville: Southern Publishing Association, 1978), 172,186,187.
- ¹² Gane, 284,285.
- ¹³ Videti Siegfried J. Schwantes, »*Ereb Boqer* of Daniel 8,14 Re-examined«, u *Symposium on Daniel*, Daniel and Revelation Committee Series 2, Frank H. Holbrook, izd. (Silver Spring, Md.: Biblical Research Institute, 1986), 463, 472-474.
- ¹⁴ Roy Gane, *Leviticus, Numbers*, NIV Application Commentary (Grand Rapids: Zondervan, 2004), 557.

Mali rog: pobunjenik i antihrist

Tekst iz Knjige proroka Danila 7,9-14. kaže da mali rog biva osuđen tokom preadventnog suda, što obuhvata otvaranje knjiga koje verovatno beleže postupke te sile. Zašto? Takvo suđenje nije neophodno da osudi prethodna zemaljska carstva – Vavilon, Medo-Persiju, Grčku i carski/nezabožački Rim. Ona nestaju zato što su zla i nema ni govora o njihovom spasavanju, jer im nedostaje sigurna veza sa Gospodom koji jedini poseduje vrhunsku silu da spase. To je Isus rekao Nikodimu: »Koji njega veruje ne sudi mu se, a koji ne veruje već je osuđen, jer ne verova u ime jedinorodnoga sina Božjega.« (Jovan 3,18) Sva ljudska bića su sagrešila (Rimljanima 3,23), a »plata za greh« je »smrt«. (Rimljanima 6,23) Prema tome, oni koji nikada nisu odgovorili na Božju ponudu spasenja, umiru večnom smrću, baš kao što se u slučaju zatvorenika osuđenih na smrt neće razmatrati odgađanje izvršenja kazne, osim ukoliko oni ne upute molbu sudskoj vlasti.

Zašto mali rog ne bi bio automatski osuđen bez sazivanja nebeskog suda, koji u cilju ispitivanja mora da se potruži da otkrije njegove postupke? Premda mali rog koristi prinudu i silu protiv Božjeg naroda,

kao što su to činile i ostale zemaljske sile (videti: Danilo 7,25; 8,24; i uporediti, na primer, Danilo 3,6), situacija je različita, jer pretenzije malog roga prevazilaze svetovnu politiku (videti: Danilo 7,24). On je religiozna sila, što pokazuje sledeća činjenica: »Pomišljaće da promeni vremena, i zakone« (Danilo 7,25) – to jest, Božje zavetne zakone u pogledu svetog vremena i bogoslužjenja.

Mali rog podleže preadventnom sudu zato što tvrdi da je povezan sa Bogom. Prema tome, ono što on zastupa i čini nanosi štetu Božjem ugledu u svetu, slično kao što su se ilegalne radnje protiv Irana u aktivnosti pukovnika Olivera Norta nepovoljno odrazile na reputaciju predsednika Ronalda Regana, pod čijom je upravom pukovnik delovao. Da bi ljudima pružio tačnu sliku o svom karakteru, Gospod mora da pokaže kakav je Njegov pravi odnos prema malom rogu.

Iz istog razloga, Gospod je morao da osudi stari Izrailj i strance unutar granica Izrailja, koji su pripadali Njegovoj zavetnoj zajednici, ali su kaljali Njegov ugled kad bi se upustili u obožavanje Moloha (3. Mojsijeva 20,3) ili namerno zanemarivali Njegovu odredbu o čišćenju posle dodira sa umrlim (4. Mojsijeva 19,13.20). Ti »prestupi« (gresi pobune) nikada nisu mogli biti oprosteni putem izrailjskog žrtvenog sistema, već su morali biti uklonjeni iz izrailjske Svetinje na Dan pomirenja zajedno sa oprostivim/oproštenim gresima (3. Mojsijeva 16,16). Dok je uklanjanje ovih drugih grehova iz Svetinje donosilo grešnicima, kojima je bilo oprosteno moralno očišćenje/opravljanje (30. stih), uklanjanje prestupa koristilo je samo Bogu. Pobunjeni grešnici nisu imali dela u Danu pomirenja i suđenja u smislu sticanja koristi od toga, nego su ostajali neopozivo osuđeni.¹

Buntovnik

Značajno je da mali rog čini »prestup/greh pobune« (*pesha* Danilo 8,12.13 – isti jevrejski izraz kao u 3. Mojsijevoj 16,16). Zbog toga on biva osuđen na sudu (Danilo 7,11.22) čak i ako je Božja svetinja/ugled očišćena/odbranjena (Danilo 8,14). Tako mali rog odgovara vrsti pobunjenih grešnika usred Božje zavetne zajednice koji ne dobijaju opravdanje na Dan pomirenja.²

U starom Izrailju, najozbiljnije kaljanje Svetinje/Hrama događalo se kada bi buntovnici protiv Gospoda uneli u Svetinju predmete iz tuđeg kulta, kao što je to učinio car Manasija: »I postavi rezan lik šumski / kip Astarote/ koji načini u domu, za koji beše rekao Gospod Davidu i Solomunu sinu njegovu: u ovom domu i u Jerusalimu, koji izabrah između svih plemena Izrailjevih, namestiću ime svoje doveka«. (2. o carevima 21,7; uporediti: Jezekilj 8). Činjenica da je dobri car Josija kasnije morao da naloži Levitima: »Namestite sveti kovčeg u domu koji je saziđao Solomun sin Davidov car Izrailjev« (2. Dnevnika 35,3), nagoveštava da je Manasija uklonio kovčeg zaveta iz Svetinje nad svetinjama i zamenio ga idolopokloničkim simbolom ili kipom Astarote, neznabožačke boginje plodnosti!

Na jednom širem planu nego u danima careva Manasije i Josije, Božji nebeski hram moraće da bude »opravljan« (Danilo 8,14), pošto mali rog bude uveo »otpad pustošni« umesto pravog bogoslužjenja (stihovi 11-13) i sprečio narod da učestvuje u ispravnoj, redovnoj službi Gospodu (Otkrivenje 11,2.3. kaže da on gazi portu Hrama). »Mali rog je posebno kriv zato što ne samo da je izostavio deo Božjeg žrtvenog sistema (uporediti: 4. Mojsijeva 19,13.20) i učestvovao u jednom alternativnom sistemu (videti: 3. Mojsijeva 20,3), nego je uklonio deo Božjeg sistema, to jest 'redovnost' (takozvanu 'svagdašnju') i uspostavio drugačiji sistem (Danilo 8,11-13; 11,31; 12,11). Tako će mali rog doći pod jurisdikciju jednog suda koji pregleda zavetni status.«³

I da ponovimo, to što mi u malom rogu prepoznajemo Rimsku crkvu (pre nego Antioha IV Epifana, koji je bio paganski vladar) savršeno odgovara: ta crkva je navodno hrišćanska sila koja tvrdi da je povezana sa Hristom, ali poriče Njegovu nebesku službu, zamenjujući je ispovedaonicom, žrtvom (misom) i zemaljskim sveštenstvom.⁴ Rimaska crkva razvila se iz prvobitno verne ranohrišćanske Crkve, tako da se može pozivati na neprekinutu vezu sa apostolima. Međutim, tragično je to što je ona otpala od čistog bogoslužjenja odobrenog od istinskog Boga, baš kao što su mnogi naraštaji iz starog Izrailja otišli u otpad i okrenuli se raznim vidovima idolopoklonstva, uključujući mešavinu prave službe Bogu sa mnogobožačkim običajima (videti Knjigu o sudinjama, Knjige o carevima, Knjige dnevnika).

KO SE BOJI SUDA?

Kad se pripadnici Božjeg naroda okrenu od Njega, naročito ako i dalje licemerno ispovedaju veru, oni kaljaju Božji ugled. A Božji ugled što se tiče ljubavi, koja uključuje i pravdu i milost, od ključne je važnosti zato što ljudska bića bivaju privučena Bogu i spasenju koje On nudi samo u onoj meri u kojoj ih privlači Njegov karakter. Ako oni vide da se Njegov narod samo malo razlikuje od bilo koga drugog, da je čak i gori u nekim poduhvatima (uporediti: Sudije 19 sa 1. Mojsijevom 19), zašto bi oni očekivali da im zavetna povezanost s Bogom može biti od neke pomoći?

U Knjizi proroka Danila 7. i 8. poglavlju, mali rog deluje kao uljez koji pokušava da se nekažnjeno, neprijateljskim združenim naporima domogne Božjeg zaveta i blagoslova koji ide uz njega. Međutim, sudenje na nebeskom sudu lišava tu silu vlasti i tu vlast dodeljuje Božjem svetom narodu (7,26.27). Bog daje tu nagradu svom narodu zato što Mu oni pripadaju. »Blago krotkima, jer će naslediti zemlju« (Matej 5,5; uporediti: Psalam 37,11) iz istog razloga iz koga je Hanan bio obećan Avramu: zato što imaju zaveti odnos sa Njim.

Antihrist

U šesnaestom veku, reformatori su zaključili da mali rog simbolički predstavlja Rimsku crkvu. Pripadnici protivreformacije pokušali su da skrenu ovu ocenu o svojoj crkvi u jednom od dva pravca. Preteristi su govorili da su se proročanstva o malom rogu ispunila pre nastanka Crkve, u vreme i ličnosti Antioha IV Epifana. A futuristi su ispunjenje tih proročanstava pomerili u mnogo kasnije vreme, pominjući »antihrista« koji se još nije pojavio. Nije bilo važno što su gledišta pripadnika protivreformacije bila protivrečna; ona su predstavljala efikasno odvrćanje od onog pravog – baš kao što u pričama, prijatelji »lošeg momka« kažu da je otišao ovuda i pokazuju u jednom pravcu, dok drugi vele: ne, otišao je onuda i pokazuju u suprotnom smeru.

Preterizam i futurizam su dva pristupa koji se uzajamno isključuju. Nijedan od njih ne odgovara podacima iz biblijskog teksta. Što se tiče preterizma, ustanovili smo da Antioh IV Epifan ne odgovara profilu malog roga: iako postoje neke sličnosti; Antioh je živio u vremenu i na

MALI ROG: POBUNJENIK I ANTIHRIST

mestu koji su neodgovarajući, a njegov životni put ne uklapa se u okvir onoga što je mali rog trebalo da čini (videti: 10. poglavlje).

Evo nekih značajnijih problema kad je u pitanju futurističko gledište:

1. Danilo slika mali rog koji se pojavljuje tokom raspada Rimskog carstva, koji se događao u petom veku n.e. Iz naše perspektive to je istorija, a ne stvar budućnosti.

2. U Knjizi proroka Danila u 7. poglavlju sile slede u stopu jedna za drugom. Nema nekog većeg praznog prostora između prorečenih carstava i malog roga; on je savremenik ostalih sila koje dolaze posle Rima, kako to pokazuje činjenica da je nekoliko između njih palo pred malim rogom, dok se on uzdizao.

3. Sveto pismo ukazuje da hrišćanstvo neće ostati bez antihrista do nekog vremena u budućnosti; ono je već doživelo jednog antihrista. Prva Jovanova 4. glava kaže nam šta znači biti »antihrist«: »Po ovome poznajete duha Božjega, i duha lažnoga: svaki duh koji priznaje da je Isus Hristos u telu došao od Boga je; a svaki duh koji ne priznaje da je Isus Hristos u telu došao, nije od Boga: i ovaj je antihristov, za kojega čujete da će doći, i sad je već na svetu.« (stihovi 2. i 3)

Nije dovoljno da verujemo da je Isus ljudsko biće ili, s druge strane, božansko biće. Bitno je da prihvatimo da je On došao od Boga u telu – što znači da je božansko-ljudsko biće, jer samo ako ima tu kombinaciju, može da posluži kao most ili lestve između palih smrtnih bića i čistog Boga (uporedi: Jovan 1,51). Jedino božansko-ljudsko biće može posredovati kao naš carski Prvosveštenik po redu Melhisedekovom, koji ima i puni pristup Bogu i »koji je u svačemu iskušan kao i mi, osim greha«. (Jevrejima 4,15)

Postoji više načina da neko bude »antihrist«. Neko može otvoreno da poriče Isusovo božanstvo ili Njegovu ljudsku prirodu. Neko može prećutno da poriče »da je Isus Hristos u telu došao«, negiranjem onoga što je Njegova božansko-ljudska misija ostvarila, ustanovljenjem neprekidne zemaljske žrtve umesto Njegove jednom prinete (Jevrejima 9,28), i uspostavljanjem umesto Njegovog sveobuhvatnog nebeskog sveštenstva (Jevrejima 4,14-16; 6,19 – 10,25) ljudsko sveštenstvo koje bogohulno tvrdi da može da prašta grehe.

KO SE BOJI SUDA?

Mi smo prepoznali mali rog kao Rimsku crkvu ne zahvaljujući nekoj prethodno stvorenoj predrasudi nego jednostavno sledeći dokaze u Bibliji i uviđajući izvanredno tačno ispunjenje Danilovih proročanstava. Ta predskazanja su od Boga, koji nastoji da otkrije svoj karakter i način spasenja kroz Hrista, i ona treba da nas upozore na duhovnu opasnost i da nas uvere da će nas On kroz sve to provesti ukoliko Mi budemo verni.

Biblija je upućujući na Rimsku crkvu, ukazala na institucionalni sistem hijerarhije, obrede i dogmu koji se suprote Bogu. Međutim, to ni na koji način ne isključuje sve vernike te Crkve iz konačnog spasenja.⁵ Isus je rekao: »I druge ovce imam koje nisu iz ovoga tora, i one mi valja dovesti; i čuće glas moj, i biće jedno stado i jedan pastir.« (Jovan 10,16; uporediti: Otkrivenje 18,4. gde Bog poziva svoj narod iz »Vavilona« poslednjeg vremena, koji je u Otkrivenju ekvivalent Danilovom malom rogu). Tokom vekova, mnogi veliki i duhovni ljudi pripadali su Rimskoj crkvi. Njihova iskrenost, duhovnost, život žrtve za Hrista i nesebična služba za druge, predstavljaju izvor nadahnuća za sve hrišćane. O, kada bismo svi bili tako požrtvovani kao što je bila majka Tereza, koja je svoj život dala za društveno posrnule i odbačene građane Kalkute!

12 POGLAVLJE

Sudi nam se jer smo prihvatili Boga koji nam dopušta da biram

O ljudskom grehu govori se od trenutka u kome je Eva prihvatila pogrešnu predstavu o Božjem karakteru, koja je navodila na pomisao da On koristi lični autoritet da svoja stvorena bića spreči da shvate svoje mogućnosti, a da to čini zato što želi da ih potčini sebi. Drugačije kazano, Bog je nepošteni tiranin, a Njegova tvrdnja da je »ljubav« (1. Jovanova 4,8) je licemerstvo. I tada i sada, vodio se i još se vodi veliki rat oko Božjeg karaktera. To pitanje oblikuje sukob u svakoj fazi. Sotona i njegovi sledbenici žele Božji položaj, a da bi ga dobili, osporavaju Njegovu pravdu, kao što je Avesalom osporavao poštenje svoga oca, cara Davida (2. Samuilova 15,2-6).

Kako će se završiti taj veliki rat? Bog milostivo čeka da ljudi promene svoje misli i da umesto sotoni svoju odanost poklone Njemu. Mnogi uopšte ne shvataju da se vodi veliki rat, a kamoli da razumeju prirodu obe strane, njihovu ulogu i uključene rizike.

Očigledno, Bog ne može konačno da pomogne onim sotoninim taocima, koji ne priznaju da su taoci i odbijaju da budu spaseni. Bog je svoju vlast zasnovao na ljubavi, koja je oličjenje Njegovog karaktera

¹ Roy Gane, *Altar Call* (Berrien Springs, Mich.: Diadem, 1999), 210-215; Roy Gane, *Leviticus, Numbers, NIV Application Commentary* /Grand Rapids: Zondervan, 2004), 281,282,366-368. Za više detalja, videti: Roy Gane, *Cult and Character: Purification Offerings, Day of Atonement, and Theodicy* (Winona Lake, Ind.: Eisenbrauns, 2005), 144-151, 154-156. 162.294-299.

² Videti: Roy Gane, »Judgment as Covenant Review«, *Journal of the Adventist Theological Society* 8 (1997): 190,191.

³ Gane, »Judgment as Covenant Review«, 191.

⁴ Uporediti: William H. Shea, *Selected Studies on Prophetic Interpretation*, Daniel and Revelation Committee Series 1, Frank H. Holbrook, izd. (Silver Spring, Md.: Biblical Research Institute, 1992), 145; Gerhard Pfandl., *Daniel: The Seer of Babylon* (Hagerstown, Md.: Review and Herald, 2004), 80-82.

⁵ Pfandl, 82,83.

KO SE BOJI SUDA?

i koja je jedini princip na osnovu koga inteligentna bića sa slobodom izbora mogu zajedno živeti u svemiru, a da se uzajamno ne unište.¹ Upravo je zato Bog stvorio ljude tako da mogu slobodno da biraju. C.S. Luis objašnjava: »Slobodna volja, iako zlo čini mogućim, takođe je jedina stvar koja čini mogućim svaki vid ljubavi, dobrote ili radosti vrednih življenja.«²

Da je Bog hteo da vlada nad nama, lako je mogao da nas učini robotima. Ali, roboti Ga nikada ne bi mogli voleti, ma koliko da je savršeno programirao njihova komplikovana strujna kola. Isus je zato umro da bi nas spasao sa netaknutom sposobnošću da biramo. S jedne strane, Bog nikoga ne primorava da bude spasen. Ali, s druge strane, On ne želi da iko od onih koji mogu biti spaseni zahvaljujući saznanju šta se stvarno događa, propadne (Jezekilj 33,11; 2. Petrova 3,9).

Isus je obraćajući se učenicima prorekao: »I propovediće se ovo jevanđelje o carstvu po svemu svetu za svedočanstvo svim narodima. I tada će doći posledak.« (Matej 24,14) Zapazite svrhu propovedanja Jevanđelja: »Za svedočanstvo svim narodima.« Svedočanstvo o čemu? U svetlu ostalog Isusovog učenja, možemo videti da to svedočanstvo govori o Božjem karakteru punom ljubavi i Njegovoj vladavini koja se otkriva preko onoga što je On učinio i nastavlja da čini za nas u Isusu Hristu. Isus nije rekao da će kraj uslediti, kad se svaki čovek bude obratio. Ne, nego će kraj doći kad svako bude *obavešten i dobio priliku* da izabere Boga, a to se postiže propovedanjem.

Cilj hrišćanskog propovedanja nije da veliča govornika, zabavi gomilu, ispuni neophodno mesto u bogoslužjenju, da učini da se ljudi osećaju sigurnim bez doživljene promene u svom životu, niti da proizvede brojna krštenja koja će zadiviti propovednikove pretpostavljene. Cilj hrišćanskog propovedanja jeste da pruži svedočanstvo o tome ko je Bog u stvari, tako da se ljudi mogu jasno odlučiti za ili protiv Njega. Ako hrišćani tako postupaju, onda oni propovedaju Jevanđelje. Evangelizam je teodocija – odbrana Božjeg karaktera.

Propovednici imaju izvanrednu prednost i odgovornost da ljudima ukažu na Hrista kao na vrhunsko otkrivenje Božjeg karaktera. Međutim, oni nisu odgovorni za rezultate, baš kao što to nisu ni stražari za ono što ljudi čine pošto verno zatrube trubom upozorenja (Jezekilj

SUDI NAM SE JER...

33,1-9). Sam Hristos, a ne propovednik kao čovek, privlači sve ljude k Sebi zato što je On bio uzdignut na krst (Jovan 12,32)!

»Propovedanje« ili »objavljivanje« Jevanđelja ima mnogo šire značenje od javnog obraćanja grupi ljudi. Jevanđelje možemo propovedati u malim grupama ili samo jednom čoveku, kao što je Isus otkrio Radosnu vest o spasenju vodećem fariseju po imenu Nikodim (Jovan 3) i ženi Samarjanki kraj studenca (Jovan 4). »Propovednici« nisu samo oni koji pripadaju profesionalnom sveštenstvu. Svaki hrišćanin – čovek ili žena, mlad ili star – jeste »propovednik« koji pripada »carskom sveštenstvu«. (1. Petrova 2,9) Propovedanje nije ograničeno samo na govor, kao što to uviđa Franja Asiški kad nas podstiče: »Propovedajte Jevanđelje. Upotrebite i reči ako baš morate.«

U starozavetna vremena, kovčeg zaveta u izrailjskoj Svetinji sadržao je kamene ploče – Deset Božjih zapovesti. One su služile kao »svedočanstvo« (2. Mojsijeva 25,16-21) – odnosno, kao uslov ili odredbe zaveta između Boga i Njegovog izabranog naroda. Međutim, sada, pošto su Hristov život, smrt na krstu i vaskrsenje otkrili Božji karakter u većem stepenu nego što bi to mogle da učine ploče Zakona (2. Korinćanima 3), radosna vest o Njegovom carstvu postaje »svedočanstvo svim narodima«.

Hrišćansko svedočenje nije suva teorija. Jevanđelje je povest o iskustvu, o ličnom susretu sa Bogom. Svedoci govore o onome što su iskusili iz prve ruke, a ne samo ono što su čuli od drugih ili pročitali u knjigama. Otuda Jovan, omiljeni učenik, počinje ovako svoju prvu poslanicu Hrišćanskoj crkvi: »Što beše iz početka, što čusmo, što videsmo očima svojim, što razmotrismo i ruke naše opipaše, o reči života... to javljamo vama.« (1. Jovanova 1,1-3)

Slično tome, kad je Isus isterao čitav legion zlih duhova iz jednog čoveka, rekao mu je da ide kući, svom narodu i da im ispriča sopstveno iskustvo sa Bogom: »Kaži im šta ti Gospod učini, i kako te pomilova.« (Marko 5,19) To je najsnažnije svedočanstvo koje bilo ko u svemiru može dati. Jedino spasena ljudska bića, ne anđeli, može svedočiti o Gospodnjoj milosti, govoreći: »Nekad sam bio izgubljen, a sada me je On pronašao!« I kao što nedavno reče jedna bivša pro-

KO SE BOJI SUDA?

stitutka iz Viskonsina: »Poslednji Čovek koji me je kupio platio je za mene svojom krvlju!«

Opseg preadventnog suđenja

Kad Bog otkriva svoj karakter, posebno kroz ljubav koju je pokazao u Hristu, On ljudima daje priliku da se odluče za Njega. Bez te prilike, »glasački listić« sadržao bi samo jedno ime: sotona. Dodavanjem svog imena, Bog ostvaruje prave »izbore«, a ne samo privid kakav su priređivali razni ovozemaljski diktatori, pri čemu su dobijali praktično 100% glasova jer drugih imena nije bilo na listama. A Bog svakome ko »glasa« za Njega daje preimućstvo da živi pod Njegovom blagonaklonom vladavinom umesto pod sotoninom tiranijom.

Bog nikoga ne primorava da se odluči za Njega ili da čitavu večnost bude s Njim. Izbori koje On nudi pravi su izbori. Kad ljudi izaberu sotonu, oni prihvataju njegovu vladavinu i povezuju svoju sudbinu s njim, baš kao što su ljudi iz raznih naroda, odlučujući se za nacizam tokom Drugog svetskog rata, povezivali svoju sudbinu sa sudbinom Adolfa Hitlera.

Budući da je Bog vrhunski Vladar svemira, i pošto je On jedini pošten, On »prebrojava glasove« i omogućava svim svojim stvorenim bićima uvid u svako razdoblje »sudskog« procesa, da bi se uverili da On u svemu ispravno postupi. Možda bismo mogli uporediti te »kosmičke kontrolore« sa međunarodnim timom posmatrača iz UN koji u nekim zemljama nadgledaju izbore da bi bili sigurni da su izbori pravilno sprovedeni.

Prvo razdoblje suđenja (Danilo 7) dešava se pre Hristovog drugog dolaska i odlučuje da li će ljudi biti spaseni ili izgubljeni. Mnogi hrišćani iskreno veruju da Bog ovo suđenje zasniva na činjenici da li su zgrešili ili ne. Međutim, to je besmisleno zato što »svi sagrešiš«. (Rimljanima 3,23) Kako sud može da napravi razliku između dve grupe na toj osnovi? To bi izgledalo kao da treba odlučiti ko će dobiti da uživa u krstarenju po Karibima na osnovu toga da li diše ili ne! Kada je reč o tome da smo grešnici, svi smo u ogromnoj nevolji, jer padamo na dno

SUDI NAM SE JER...

u istom čamcu koji tone. Pitanje na sudu nije o tome da li smo grešili, nego da li smo prihvatili spasenje kroz žrtvu Isusa Hrista.

Kad je Isus oprostio ženi uhvaćenoj u preljubi, rekao je: »Ni ja te ne osuđujem, idi, i odsele više ne greši«. (Jovan 8,11) Postupivši na taj način, On je poništio osudu koju je ona nosila zbog prošlih greha i omogućio joj novi početak. Ako bude cenila taj oproštaj, zasnovan na njenom novom odnosu sa Bogom, ona se neće zbližiti sa nekim ko joj nije muž. Sud je zasnovan na tome da li će njen život posle obraćenja otkrivati da li je verna ili nije. Ako posle toga bude odbacila Boga i prezrela oproštaj koji je primila, njeno obraćenje postaće ništavno, pa će je stoga ceo njen život – uključujući i život pre dobijanja oproštaja – osuditi (uporediti: Jezekilj 18,24; Matej 18,32-35).

Tako vidimo da se za istinske vernike preadventni sud bavi njihovim životom posle obraćenja. Bog pokazuje da li i dalje cenimo oproštaj koji smo dobili i prihvatili preobražaj koji nam On nudi. Na sudu ne vredi razmatrati slučajeve ljudi koji nikada nisu verovali u Boga u izvesnom stepenu ili makar tvrdili da imaju nekakvo verovanje, zato što se *na sudu postavlja pitanje života posle obraćenja*. Ako nije bilo obraćenja ni tvrdnje o obraćenju, onda ne može biti ni istraživanja života posle obraćenja. Da upotrebimo jedno poređenje: povoljna sudska odluka prilikom parničnog postupka u korist udovica od pomoći je samo onim ženama koje su nadživele svoje muževe. Žene koje to nisu jednostavno time nisu obuhvaćene.

Ono što je Nikodimu rečeno o spasenju kroz Isusa Hrista, potkrepljuje ideju da preadventni sud ne treba da odlučuje da li će ljudi, koji nikada nisu uspostavili odnos sa Bogom biti spaseni ili izgubljeni. Isus je kazao da »koji njega veruje ne sudi mu se, a koji ne veruje već je osuđen, jer ne verova u ime jedinorodnoga sina Božjega«. (Jovan 3,18; podvukao autor) Oni koji veruju oslobođeni su osude zato što je »dar Božji je život večni u Hristu Isusu Gospodu našem«. (Rimljanima 8,1; 6,23) Nasuprot tome, oni koji ne veruju i odbacuju dar, već su osuđeni jer »je plata za greh smrt«. (23. stih)

To podrazumeva da je prvobitni položaj u kome pojedinačna ljudska bića nalaze sebe – osuda. Zato što »svi sagrešiš« i izgubili su slavu

Božju« (Rimljanima 3,23), postoji samo jedan put da se bilo ko spase večne smrti: »Veruj Gospoda Isusa Hrista i spašćeš se«. (Dela 16,31) »Jer nema drugoga imena pod nebom danoga ljudima kojim bismo se mi mogli spasti«. (Dela 4,12) Zapazite da reči »nema drugog imena« ne znače da ljudi koji doslovno nisu čuli za Isusovo ime nemaju izgleda da budu spaseni. Hristos »beše videlo istinito koje obasjava svakoga čoveka« (Jovan 1,9) – uključujući i one koji Ga ne poznaju i nemaju pristup Bibliji (uporediti: Rimljanima 2,14-16).

Da ste bili na *Titaniku* kada je udario u ledeni breg u Severnom Atlantiku 1912. godine, verovatno biste umrli ukoliko ne biste bili u mogućnosti da uđete u čamac za spasavanje. Vaš pretpostavljeni položaj bio bi izgubljenost u moru. Da ste bili bačeni u ledenu vodu, a potom pozvani da uđete u čamac za spasavanje, bilo bi ravno samoubistvu odbiti takav poziv. Naravno, nama je poznata ta priča: nije bilo dovoljno čamaca za spasavanje, a oni koji su imali dovoljno sreće da uđu radije su ostale prepuštali smrti, nego da se izlože riziku da pretovare svoje čamce. Isus je mnogo bolji i sigurniji čamac za spasavanje. On je dovoljno veliki da pozove sve one koji žele da budu spaseni i da im pomogne.

Setite se da smo istakli da je položaj u kome se *pojedinačna* ljudska bića prvobitno mogu naći, izgubljenost. Tačno je da je kroz Hristovu žrtvu, Bog već obezbedio da naš svet bude izbavljen. Ali, da li će pojedinci biti deo tog obnovljenog sveta zavisi od toga da li će oni odabrati da prihvate Božji dar spasenja. Ova razlika jasno se vidi u 2. Korinćanima 5,18-20: »Ali je sve od Boga, koji pomiri nas sa sobom kroz Isusa Hrista, i dade nam službu pomirenja. Jer Bog beše u Hristu, i svet pomiri sa sobom ne primivši im greha njihovih, i metnuvši u nas reč pomirenja. Tako smo mi poslani mesto Hrista, kao da Bog govori kroz nas; molimo vas, u ime Hristovo, pomirite se s Bogom.«

Ono što Pavle ovde želi da naglasi jeste da, pošto je Bog kroz Hrista već izdejstvovao pomirenje za ceo svet u smislu davanja opšte amnestije, oni koji prihvate Božju ponudu postaju Njegovi »ambasadori« u smislu pozivanja ostalih da i oni prihvate Božju ponudu pomirenja.

Prihvatanje Božje ponude za pomilovanje

Pomilovanje od Boga ne znači da je On na krstu automatski oprostio svakome i spasao svakoga. I stara i savremena istorija u više navrata pokazale su da kad se jedna država ili provincija, koja pripada određenom narodu, samovoljno odvoji i proglasi nezavisnost, često je rat rezultat takvih prilika. Ponovno uspostavljanje jedinstva i mira iziskuje pomirenje putem uklanjanja razlika. Ako je »matični« narod jači (kao u američkom građanskom ratu), on nameće uslove. Delotvoran način da se ponovo pridobije odanost što većeg broja pobunjenika jeste ponuditi pomilovanje svima onima koji prekinu sa neprijateljstvom i polože oružje. Kad se određenoj grupi ponudi takva amnestija, ona uvek nosi i određene uslove, a od nje imaju koristi samo oni pojedinci koji prihvate te uslove.

Bivši pobunjenici koji su osetili dobrobit od prisajedinjenja matičnom narodu, postaju najbolji »poslanici« za pobunjenike koji se još bore. Na primer, Vahid Baghrani, dosada najviši talibanski zapovednik koji je prihvatio avganistansku ponudu o amnestiji, rekao je: »Moja poruka onima koji se još bore glasi da bi trebalo da iskoriste ovu zlatnu priliku, da se vrate i grade zemlju.«³ Slično tome, hrišćani koji imaju mir sa Bogom (Rimljanima 5,1) poslani su ljudima koji su još u ratu sa Bogom. Naš posao je da im kažemo da je rat već dobijen, cena pomirenja već plaćena, a pomilovanje već ponuđeno onima koji jednostavno hoće da ga prihvate. To je Radosna vest, to je Jevandelje.

Kad je Drugi svetski rat završen 1945. godine, jedan japanski vojnik po imenu Šoiki Jokoi skrivao se u džungli na pacifičkom ostrvu Guam. On je pročitao jedan letak koji su Sjedinjene Države bacile iz aviona, koji je objavljivao da je rat završen, ali vojnik je pretpostavljao da je to prljavi trik da bi ga naterali na predaju. Izolovao se od civilizacije, živeći u jednom primitivnom zaklonu i preživljavajući zahvaljujući onome što je mogao da pronađe u džungli. Kad mu je odeća dotrajala, napravio je dosta odevnih predmeta od kore drveta. Živeo je u tom stanju stresa i lišavanja, misleći da rat još traje, sve do 1972 – *dvadeset sedam godina po završetku Drugog svetskog rata*. Lovci su pronašli Jokoa

dok je pecao i kazali mu da njegov narod, već decenijama, uživa u miru! Tužno je što ga »poslanici« nisu ranije pronašli!

Kad je rekao: »Koji njega veruje ne sudi mu se« (Jovan 3,18), Isus je govorio o sudu u smislu osude. On pri tom nije mislio da se nebeski sud neće pozabaviti slučajevima vernika u smislu njihovog ocenjivanja. Pavle je pisao: »Jer ćemo svi izaći na sud pred Hrista« (Rimljanima 14,10) i »jer nam se svima valja javiti na sudu Hristovu, da primimo svaki što je koji u telu činio, ili dobro ili zlo«. (2. Korinćanima 5,10) Petar je ovako pisao: »Jer je vreme da se počne sud od kuće Božje; ako li se najpre od vas počne, kakav će biti posledak onima koji se protive Božjem jevanđelju?« (1. Petrova 4,17)

Preadventnim sudom obuhvaćeni su jedino oni koji su bar na rečima povezani sa Bogom.⁴ Buntovnici koji nikada nisu položili oružje automatski su isključeni iz amnestije, ali oni koji su u izvesnom stepenu pristali na prijateljski dogovor, mogu polagati pravo na blagoslove odanosti. Pitanje je samo da li su oni zaista odani kao što govore da jesu, ili su odlučili da odustanu od svoje odanosti. Pošto Jevanđelje poziva one koji odgovaraju na »bezuslovno predanje« Bogu i na vernost Njemu, suđenje je neophodno da se proveri da li oni zadovoljavaju taj uslov.

Pavle je ovako izrazio potrebu o stalnoj odanosti: »I vas koji ste nekad bili odlučeni i neprijatelji kroz pomisli u zlim delima, a sad vas primiri u telu mesa njegova smrću njegovom, da vas svete i bez mane i bez krivice izvede preda se; ako samo ostanete u veri utemeljeni i tvrdi, i nepokretni od nada jevanđelja, koje čuste, koje je propovedano svoj stvari pod nebom, kojemu ja Pavle postadoh sluga.« (Kološanima 1,21-23)

Sigurnost spasenja zasniva se na sadašnjoj i stalnoj povezanosti sa Bogom kroz Hrista. Apostol Jovan je rekao: »Ko ima sina Božjega ima život; ko nema sina Božjega nema života.« (1. Jovanova 5,12) On nije rekao da oni koji su nekada u prošlosti imali Hrista imaju život. Niti je kazao da će onima koji sada imaju Hrista automatski biti zagarantovan život u budućnosti, čak i ako se budu okrenuli od Hrista.

Ishod preadventnog suđenja

Već smo ustanovili da na preadventnom sudu, Bog pokazuje da li su ljudi spaseni ili izgubljeni prema tome da li njihov život posle obraćenja svedoči da oni i dalje prihvataju Njega i Njegovo spasenje, a i da On svoja stvorena bića uključuje u taj sudski proces. Tokom izrailjskog Dana pomirenja, Svetinja koja je prikazivala Božju upravu i karakter bila je očišćena (3. Mojsijeva 16; 23,26-32). Na isti način, suđenje u poslednjem vremenu »opravdava« Svetinju (Danilo 8,14) braneći Božji karakter baš kao kada Bog napravi razliku između dve suprotstavljene strane.⁵ On potvrđuje ljudski izbor u odnosu na sebe tako što osuđuje buntovnike, a opravdava one odane čiji su gresi oprosteni.

U kom smislu se može smatrati da sud opravdava Božju svetinju? Tekst u Drugoj Samuilovoj 14. glavi daje jednu značajnu opasku. U tom poglavlju, žena Tekujanka preklinje cara Davida da da amnestiju za njenog sina koji je kriv. Ona kaže: »Neka car i njegov presto budu čisti« (9. stih, autorov prevod). Davidov presto označavao je njegovu vladavinu, što je podrazumevalo njegov autoritet i pravdu. Slično tome, Božje mesto ustoličenja – Njegova svetinja (Jeremija 17,12) – predstavlja Njegov autoritet i Njegovu pravdu. David i njegova pravda morali su biti »čisti« pred zakonom. Isto tako, i Božja pravda mora biti odbranjena.

Zašto treba braniti Božju pravdu? Prvo, Njega i Njegovu svetinju treba odbraniti zbog prkosnih greha buntovnosti sile maloga roga, koji kaljaju Boga i zagađuju Njegovu svetinju, baš kao što je izrailjska Svetinja postajala prljava, kada je Božji narod narušavao Njegov sistem bogoslužjenja (3. Mojsijeva 20,3; 4. Mojsijeva 19,13.20).

Drugo, Bog prašta zaista grešnim ljudima, naziva ih svetima i daje im ovaj svet (Danilo 7; 8). Opraštajući takvim ljudima, On dovodi u pitanje svoju pravdu. Uporedite događaj sa Davidom i ženom iz Tekuje: Da žena nije preuzela odgovornost, David bi kao sudija, propuštajući da kazni krivca, snosio sudsku odgovornost i narušio svoj ugled rušeći pravdu.⁶

Da li ste i vi grešili, a zatim doživeli Božji oprostaj? Ako je tako, znate o čemu govorim. Bog prašta zbilja grešnim ljudima, što jedan pravedan sudija ne bi trebalo da čini (uporediti: 5. Mojsijeva 25,1). Ali

KO SE BOJI SUDA?

Bog to ipak čini, oslanjajući se na žrtvu svoga Sina, koji je platio cenu milosti. Bog je pravedan kad opravdava ljude, ali jedino one koji istinski veruju u Isusa (Rimljanima 3,26) i kako se to pokazuje u njihovom životu (Galatima 5,6; Jakov 2,26). Suđenje otkriva da li je to tako ili nije (Propovednik 12,14).

13 POGLAVLJE

Povezanost između Jevandjelja i suda

-
- ¹ Roy Gane, *Altar Call* (Berrien Springs, Mich.: Diadem, 1999), 269,270.
- ² *The New Encyclopedia of Christian Quotations*, Mark Water, izd. (Grand Rapids: Baker, 2000), 378.
- ³ Citirano u »Verbatim« Time (13. jun 2005),11.
- ⁴ Uporediti: Elen G. Vajt, *Velika borba* (izd. Preporod, Beograd, 2006), 466: »U ceremonijalnoj službi samo oni koji su došli pred Boga sa priznanjem greha i pokajanjem, čiji su gresi, krvlju žrtve za greh bili preneseni u svetište, mogli su da učestvuju u službi na Dan pomirenja. Isto tako, na veliki dan konačnog pomirenja i istražnog ili preadventnog suda biće razmotreni slučajevi samo onih koji su tvrdili da pripadaju Božjem narodu. Suđenje zlima je posebno i odvojeno delo koje će biti kasnije obavljeno.«
- ⁵ »Očišćenje/bititi čist« u 3. Mojsijevoj 16. i »opravdanje/bititi pravedan« u Danilu 8,14. upućuju na istu stvar samo na dva različita načina.... U kontekstu O Jovu 4,17, 3. Mojsijeve 16. i Danilu 8,14, te reči u suštini znače isto: zakonsko očišćenje ili opravdanje« (Gane, 242,243; uporediti: Niels-Eric Andreassen, »Translation of *Nisdaq/Katharisthesetai* u Danilu 8,14«, u *Symposium on Daniel*, Daniel and Revelation Committee Series 2, Frank H. Holbrook, izd. /Silver Spring, Md.:
- ⁶ Gane, 233,234; Roy Gane, *Leviticus, Numbers*, NIV Application Commentary (Grand Rapids: Zondervan, 2004), 284,285. Za više detalja, videti: Roy Gane, *Cult and Character: Purifications Offerings, Day of Atonement, and Theodicy* (Winona Lake, Ind.: Eisenbrauns, 2005), 318-323. 338-344.

Starozavetni Dan pomirenja podrazumevao je suđenje i vernim i nevernim Izrailjcima, što je ukazivalo na preadventni sud. Verni su doživljavali moralno očišćenje (3. Mojsijeva 16,30), dok su neverni bivali osuđeni (23,29.30).¹ Slično preadventnom sudu, opseg Dana pomirenja bio je sveden na Božji narod (videti: 12. poglavlje). U tom slučaju, Božji narod bio je određen kao zajednica Izrailjaca koji su doživljavali blagoslove pomirenja zahvaljujući jutarnjim i večernjim žrtvama paljenicama (4. Mojsijeva 28,1-8), a one su ukazivale na Hristovu žrtvu.

Nisu svi Izrailjci bili verni Bogu. Među njima bilo je i takvih koji su okusili nebeski dar oslobođenja od ropstva i dar mane u pustinji, ali koji su se nezahvalno odlučili za pobunu, prkosno grešeći, prezrevši Božju milostivu ponudu za obnovljenje i/ili odbijajući da ispolje smer nu odanost Bogu na Dan pomirenja, posteći i uzdržavajući se od posla (videti: 4. Mojsijeva 15,30.31; 4. Mojsijeva 16; 3. Mojsijeva 23,29.30; uporediti: Jevrejima 6,4).

Ono što ljudi čine dokazuje na čemu je utemeljena njihova vernost. Vernost nije neka apstraktna ideja odvojena od postupaka. Da li je čo-

KO SE BOJI SUDA?

vek koji vara svoju ženu veran? Da li je političar koji laže članove svog okruga veran? Da li je »hrišćanski« biblijski učitelj koji potkopava veru svojih učenika veran? Svakako da ne. Svoju vernost Bogu pokazujemo svojim delima.

Međutim, nijedan od naših postupaka, iako odiše vernošću, ne može nas spasti. Bog nas spasava svojom blagodaću, koju primamo kao dar kroz veru/poverenje u Njega (Efescima 2,8.9). Ipak, vera neophodno proizvodi postupke prožete odanošću. Isus je oprostio ženi uhvaćenoj u preljubi, brišući njenu krivicu. Ona je zatim trebalo da nastavi da živi u skladu sa oprostajem koji je primila (Jovan 8,11), a Bog će je smatrati odgovornom samo za život posle obraćenja.

Isus nas uzima takve kakvi smo, ali nas ne ostavlja u tom stanju! Jakov je rekao: »Jer kao što je telo bez duha mrtvo, tako je i vera bez dobrih dela mrtva.« (Jakov 2,26) Živa vera je aktivna, otvorena prema drugima i nesebična – delujući kroz ljubav, koja je osnovno načelo Božjeg karaktera i zakona (Galatima 5,6; 1. Jovanova 4,8; Matej 22,37-40). Pasivna vera koja ništa pozitivno ne čini za bilo koga je mrtva. U stvari, to uopšte nije delotvorna vera, a bez žive vere, ne ostvaruje se jednačina spasenja: *blagodat + vera = spasenje*. Vera je ljudska ruka kojom se dohvata blagodat, ruka Božja. Mrtva ljudska ruka ne može ništa da dohvati.

Kada je Bog Avramu (kasnije Avraamu) kazao da napusti svoju domovinu i krene u zemlju koju će mu On pokazati, Avram je saopštio Sari, svojoj ženi, i celom svom domaćinstvu da treba da se spakuju i odsele. Tako »pođe Avram, kao što mu kaza Gospod«. (1. Mojsijeva 12,4) Da li je to bila vera ili su to dela? DA i DA, zato što su vera i dela neodvojivi.

Knjiga propovednikova završava se sledećim rečima: »Jer će svako delo Bog izneti na sud i svaku tajnu, bila dobra ili zla.« (12,14) Ranije smo pomenuli Pavlove reči: »Jer nam se svima valja javiti na sudu Hristovu, da primimo svaki što je koji u telu činio, ili dobro ili zlo.« (2. Korinćanima 5,10) Kako nam Bog može pravedno suditi na osnovu naših dela, kad se mi ne spasavamo svojim delima nego blagodaću kroz veru? Odgovor glasi da naša dela verno otkrivaju kvalitet naše vere, kao što kvalitet kuće otkriva veštinu onoga ko ju je sagradio.

POVEZANOST IZMEĐU JEVANĐELJA I SUDA

Postoji priča o dva sjajna umetnika; jedan je bio vredan, a drugi je radio kada ga nešto snažno podstakne. Car ih je zadužio da ukrase veliku dvoranu u njegovoj palati; jedan umetnik je trebalo da oslika jedan zid, a drugi umetnik zid na suprotnoj strani. Car je obećao da će im platiti u zlatu na kraju godine.

Marljivi umetnik počeo je smesta da slika i vredno je radio cele godine. Drugi je oklevao i počeo da radi tek jednu sedmicu pre isteka roka, verujući da će mu njegov genije omogućiti da uradi posao za kratko vreme. Kad je najzad otišao u dvoranu, otkrio je na svoj užas da je njegov kolega napravio tako veličanstveno i složeno umetničko delo da nije bilo načina da ga on dostigne za preostalo vreme. Stoga je svoju stranu prekrrio ogledalima, koja će odražavati delo onog prvog.

Onda je car došao da pregleda dvoranu. Sa zadovoljstvom i divljenjem posmatrao je rad marljivog umetnika, toplo mu čestitao i naložio svojim slugama da donesu kese pune blistavog zlata da bi platio ovom čoveku. Zatim se car okrenuo u nameri da ode. Uznemiren, lenji umetnik je upitao: »Ali, Vaše veličanstvo, gde je *moja* plata?« Car je ukazao na odraz zlata u ogledalima koja je umetnik postavio i odgovorio: »Tamo!« Kvalitet posla za koji se odlučio otkrio je njegov karakter i odredio njegovu nagradu.

Neko će možda prigovoriti: »Bog može da čita naše misli«. (1. Mojsijeva 6,5; Psalam 139,23; Matej 12,24.25; Luka 7,39.40) Zašto nam ne sudi na osnovu onoga što mislimo o veri, a ne na osnovu naših dela?«

On to ne čini zato što suđenje ne treba da informiše Boga, nego Njegova stvorena bića koja ne znaju sve i ne mogu da čitaju misli!² Da li bi imalo smisla u sudnici izložiti eksponat A, kao dokaz koji porota ne bi mogla da vidi? Tako i poslednji sud, organizovan da radi u korist stanovnika svemira, mora da prikaže dokaz koji oni mogu da uoče.

Kako nam Bog sudi

Ako smo spaseni blagodaću kroz veru/poverenje u Boga, što vodi dobrim delima, da li to onda znači da mi doprinosimo sopstvenom spasenju? Ne. U Efescima 2,8. stoji: »Jer ste blagodaću spaseni *kroz* veru; i *to nije od vas*, dar je Božji.« (podvukao autor) Sami po sebi, ne posedu-

KO SE BOJI SUDA?

jemo dovoljno vere da bismo bili spaseni. Možemo samo vapiti Bogu: »Verujem, Gospode, pomози momemu neverju.« (videti: Marko 9,24) Ne možemo se čak ni pokajati sami od sebe. Pokajanje je dar od Boga (Dela 5,31; 2. Timotiju 2,25). Čak je i poslušnost prema Bogu dar zato što Bog izliva svoju ljubav, temelj svog Zakona, u naša srca kroz svog Svetog Duha (Rimljanima 5,5).

Ako je sve što nam je potrebno za spasenje dar, na osnovu čega nam Bog može suditi? Mi smo toliko naviknuti na procenu koja se temelji na našem sopstvenom učinku, bilo da je reč o školi, sportu, muzici ili poslu, da smo skloni da pomislimo kako i Bog mora da sudi na osnovu našeg učinka. S mukom možemo sebi da unesemo u glavu da nam Bog zaista sudi samo na osnovu toga *kako primamo Njegov dar!* Nije reč o tome šta mi činimo za Njega, nego da li dopuštamo da On nešto učini za nas. »Mi se spasavamo blagodaću i samo blagodaću. Ali kad smo spaseni blagodaću, mi onda činimo dela koja Bog prihvata kao dobra. Dakle, vidite, kad nam Bog sudi prema našim delima, On jednostavno prosuđuje da li smo, ili nismo, primili Njegovu blagodat kao silu kojom činimo dobra dela. Ako smo spaseni Božjom blagodaću, naša dela biće dobra dela. Ako nismo spaseni Božjom blagodaću, naša dela biće grešna. Eto zašto nam Bog sudi prema našim delima.«³

Marija je to dobro shvatila kad joj je anđeo Gavriilo rekao da će roditi Mesiju. Ona je odgovorila: »Evo sluškinje Gospodnje; neka mi bude po reči tvojoj.« (Luka 1,38). Ona je jednostavno Bogu kazala DA, prepuštajući Mu da u njenom životu čini ono što želi – prihvatajući da preko Svetoga Duha postane majka Spasitelju (35. stih). Mi doživljavamo nešto slično u duhovnom pogledu: ako kažemo DA Bogu, Hristos i Njegova ljubav ulaze u naše misli i srce kroz Svetoga Duha (Jovan 14,15-20.23; Rimljanima 5,5; 8,9.10; Galatima 2,20; Kološanima 1,27; Otkrivenje 3,20), koji nam daje duhovno novorođenje (Jovan 3,3-8).⁴

Preobražaj

Koliko je različita ta »prepuštenost Bogu« od opsednutosti demonima! Veštice dobijaju snagu pozivajući demone da uđu u njihovo telo. Što su demoni snažniji, to je jača i sila koju veštice poseduju... i utoliko

POVEZANOST IZMEĐU JEVANĐELJA I SUDA

su snažnije i opasnije zarobljene od sotone i njegovih odvratnih, palih anđela – koji su sebični i svirepi i ne poštuju čovekov slobodan izbor.⁵ »Prepuštenost Bogu« podjednako je stvarna kao opsednutost demonima, iako većina hrišćana to ne smatra stvarnošću. U nama ne žive samo anđeli – makar i oni koji nisu pali. Mi, pored toga, pozivamo Boga svemira, svog Tvorca, da uđe u nas. Da li je to sila ili nije? Kad Hristos i Sveti duh borave u nama, ne moramo da se bojimo ni najveće opasnosti od srazmerno slabijih sila tame (Rimljanima 8,31-39).

»Prepuštenost Bogu« ne znači da imamo silu koja je u skladu sa zemaljskim merilima što se tiče bogatstva, slave i sposobnosti da nateramo druge da čine po našoj volji. Niti to obavezno znači da smo imuni na svako fizičko oštećenje, tako da meci koji idu na nas, uvek padaju na tlo oko nas. Bog ne vlada nama tako što prenebrežava našu sposobnost da činimo ono što izaberemo, iako je u posebnim okolnostima pokazao da je u stanju da se tako ophodi prema nekim tvrdoglavim pojedincima (videti, na primer, 4. Mojsijeva 24; 1. Samuilova 19,23.24). Međutim, On ljudima zaista daje hrabrost i sposobnost da čine prekrasne stvari koje inače ne bi mogli učiniti (videti: Knjigu o sudijama i Dela apostolska). Iznad svega, On nam daruje onu vrstu ljubavi koja je najsnažnija sila u svemiru i suprotnost je sebičnosti koja upravlja sotonom, njegovim odvratnim demonima i onima koji su njima zaposednuti. Hrišćani su pretrpeli katastrofalni gubitak zbog toga što su uveliko potcenili ono što Bog želi da učini za njih, u njima i preko njih.

Jedan od najsnažnijih opisa koliko Bog želi da nas promeni nabolje nalazi se u Titu 3,4-7: »A kad se pokaza blagodat i čovekoljublje Spasa našega Boga, ne za dela pravedna koja mi učinismo, nego po milosti svojoj spase nas banjom prerodenja i obnovljenjem Duha Svetoga, kojega izli na nas obilno kroz Isusa Hrista Spasitelja našega, da se opravdamo blagodaću njegovom, i da budemo naslednici života večnoga po nadu.«

Ko nas je spasao?

Bog.

Zašto?

Ne zbog pravednih dela koja smo učinili, nego zato što nas voli.

Kako nas je spasao?

KO SE BOJI SUDA?

Milostivo nam dajući novorođenje i obnovljenje Duhom Svetim, koji nam je izuzetno dostupan zahvaljujući Isusu Hristu.

Pošto smo primili novorođenje i obnovljenje, mi bivamo opravdani – drugim rečima, učinjeni pravednim – Njegovom blagodaću. Tako je spasenje »banjom prerodenja i obnovljenjem Duha Svetoga« ono isto iskustvo kao opravdanje »blagodaću njegovom«, kojom smo naslednici večnog života.⁶

Naravno, to iskustvo uključuje zakonito oslobođenje od osude za naše grehe (Rimljanima 8,1). Međutim, ono obuhvata i mnogo više: preobražaj koji ide iznutra prema spolja zahvaljujući Isusu Hristu i Svetom Duhu koji borave u nama! Bog nas ne proglašava pravednim samo nekom vrstom pravnog akta. Zapravo, On nas opravdava i izjavljuje da smo onakvi kakvim nas je stvorio. Mi ne možemo odvojiti Njegovu izjavu od preobražaja koji vrši u nama.⁷ Setite se da je u početku, kada je Bog progovorio, to i bilo tako!

Zanimljivo je da se u jevrejskoj Bibliji izvesni glagoli koji znače »stvoriti« (koren *br*) i »praštati« (koren *slh*) koriste jedino u vezi sa onim što Bog čini. Ljudska bića mogu stvarati u tom smislu što nešto prave, ali to uvek naprave od nečega. Bog, s druge strane, može stvarati ni iz čega (Jevrejima 11,3). Ljudska bića mogu oprostiti ono loše što čine jedni drugima. Bog, međutim, ima posebnu vrstu praštanja kojim ne samo što otpisuje »dug« nego i obezbeđuje pozitivno obnovljenje i preobražaj svojom silom ponovnog stvaranja. Elen G. Vajt bila je u pravu kada je primetila: »Oproštaj ima šire značenje nego što to mnogi pretpostavljaju... Božje praštanje nije samo sudski akt kojim nas On oslobađa osude. To nije samo oproštaj za greh nego i iskupljenje od greha. To je izliv spasonosne ljubavi koja preobražava srce. David je imao ispravno shvatanje o praštanju kad se molio: 'Učini mi, Bože, čisto srce, i duh prav ponovi u meni.'« (Psalam 51,10)⁸

Sada smo u stanju da shvatimo dubinu proročanstva koje ukazuje na Hrista i ono što će On učiniti za nas kao Božji »sluga« koji strada. Prevedeno sasvim doslovno, Isaija 53,11. glasi: »Moj sluga će učiniti pravednom pravednu osobu za mnoge.« (autorov prevod) To je jezik suda. Uporedite 5. Mojsijevu 25,1. i 1. o carevima 8,32. gde pravedni sudija »čini« pravednika pravednim ili »čini« nepravednika »nepra-

POVEZANOST IZMEĐU JEVANĐELJA I SUDA

vednim«, to jest, sudija brani ili osuđuje u skladu sa stvarnošću karaktera jedne osobe. Postupati drugačije bilo bi nepravedno (Priče 17,15; Isaija 5,23).

Tekst iz Knjige proroka Isaije 53,11. ističe da Božji sluga opravdava mnoge. Na kom temelju? Sledeće reči daju odgovor: »I sam će nositi bezakonja njihova.« Da li ih to čini pravednim? Da, jer inače On ne bi bio pravedan braneći ih. Bog kaže: »Jer neću opravdati bezbožnika.« (2. Mojsijeva 23,7) Hristova žrtva pokazuje da je Bog pravedan, kada opravdava one koji veruju u Isusa (Rimljanima 3,25.26). Zašto? Ta žrtva, prihvaćena verom, opravdava čoveka tako da on s pravom može biti ocenjen kao pravedan. To nije neki navodno pravni akt, nego preobražaj karaktera, vraćanje ugleda božanskom blagodaću. Ti odskora »pravedni« ljudi ne postaju odmah savršeni, ali oni se sada zaklinju na vernost Gospodu i primaju Njegov Duh koji obnavlja (Titu 3,4-7; Rimljanima 5,5).

Kao hrišćani, znamo da su sva naša dobra dela, dela prožeta vernošću, samo posledica prihvatanja Božjeg dara. Ali, ako je naše spasenje u potpunosti dar, zašto se onda borimo? Evo tri razloga u prilog tome. Prvo, mi ratujemo s grehom, sa sotonom i svim onim što nas u ovom životu mami i odvraća od odanosti Bogu (videti: Matej 13,19-22). Zahtev da budemo trezni i da stražimo »jer suparnik vaš, đavo, kao lav ričući hodi i traži koga da proždere«, zahteva neprestanu pažnju (1. Petrova 5,8).

Drugo, teško je oholim ljudima, zadovoljnim sobom, da prihvate dar – da kažu: »Da, potrebna mi je pomoć.« Žene, evo zašto će vaši muževi radije voziti satima unaokolo nego da za trenutak zastanu i pripitaju nekoga za pravac, ili zašto će pre nesrećno životariti u braku, nego provesti nekoliko sati sa obučanim hrišćanskim psihologom!

Treće, primanje dara može iziskivati i rad. Pre nekoliko godina, roditelji su mi dali svoj automobil marke Mercury Cougar iz 1987. godine na čemu sam im bio duboko zahvalan. Dovedi ga iz Kalifornije u moj dom u Mičigenu i održavati ga zahtevalo je i vreme i napor, ali to je, ipak, bio dar. To što od Boga dobijamo dar snažnog, čistog, prijatnog karaktera zahteva saradnju s naše strane, jer mi se čistimo kroz životne nedaće. Otuda je apostol Pavle i mogao da kaže: »Ne samo pak

KO SE BOJI SUDA?

to, nego se hvalimo i nevoljama, znajući da nevolja trpljenje gradi; a trpljenje iskustvo, a iskustvo nadanje.» (Rimljanima 5,3.4)

Odnos suda i jevanđelske nade

Neki ljudi govore da ideja o preadventnom sudu potire jevanđelsku sigurnost spasenja u kojoj bi hrišćani trebalo da uživaju. Dejl Raclaf napisao je knjigu pod naslovom *Kulna doktrina adventista sedmog dana /The Cultic Doctrine of Seventh-Day Adventists/*. Njegova knjiga suprotstavlja se konceptu istražnog suda u nebeskoj Svetinji pre Hristovog drugog dolaska. U njoj, Raclaf suprotstavlja »učenja o istražnom sudu« (levi stubac u daljem tekstu) sa sopstvenim evangeličkim gledištem, koje naziva »učenjima Svetog pisma« (desni stubac u daljem tekstu).⁹ Nema spora da ova druga kategorija sadrži istinu, ali to je delimična istina koja se pre uklapa sa »učenjima o istražnom sudu« u širem biblijskom smislu nego što se suprotstavlja tim učenjima, kako to tvrdi Raclaf. Mi možemo potvrditi i obogatiti svoje razumevanje odnosa između Jevanđelja i suda odgovarajući ukratko na svaku od ovih »suprotnosti«, koje je Raclaf dosta zgodno sazeo u jednoj tabeli. Njegove »suprotnosti« pojavljuju se u odeljcima tabele i ispisani su masnim slovima. Moji odgovori slede u običnim slogu.

Učenja o istražnom sudu:	Učenja Svetog pisma:
Krv opterećena grehom zagađuje	Krv čisti

Raclaf prigovara sledećem učenju: kada Hristos, naš Prvosveštenik, upotrebi sopstvenu žrtvenu krv za čišćenje naših grehova, Njegova krv postaje sredstvo za prenošenje naših greha na nebesku Svetinju, što dovodi do toga da Svetinja mora da se čisti putem preadventnog suda. Raclaf misli da ta ideja kalja ugled Hristove krvi tvrdnjom da ona zagađuje. Međutim, *sama* žrtvena krv ne zagađuje. Ona pre *uklanja*

POVEZANOST IZMEĐU JEVANĐELJA I SUDA

prljavštinu sa naroda kada se koristi za njegovo očišćenje, tako da ono što je prima (uključujući i Svetinju) takođe prima nečistoću koju ona nosi (3. Mojsijeva 6,27.28).¹⁰ Uporedite način na koji voda za kupanje odnosi nečistoću s tela i način na koji krv deluje u telu kao sredstvo za uklanjanje otpadnih materija. Nema ničeg pogrešnog ni s vodom ni s krvlju. One jednostavno obavljaju svoj posao!

Gresi izbrisani posle 1844.	Gresi koji se brišu pri pokajanju
-----------------------------	-----------------------------------

Gresi se uklanjaju tokom procesa pomirenja u dve faze: (1) Prilikom pokajanja, *oproštaj* uklanja grešnikov greh (3. Mojsijeva 4,26.31) i (2) čišćenje Svetinje na Dan pomirenja dovodi do konačnog *očišćenja* Božjeg naroda (3. Mojsijeva 16,30; uporediti: 1. Jovanova 1,9; Jeremija 31,34). Pre nego što se greh konačno očisti ili izbriše – to jest, učini zauvek ništavnim – ne živeti u skladu sa praštanjem, koje je čovek dobio može prouzrokovati gubitak tog oproštaja (Matej 18,23-35).

Imajte na umu da se Božji preadventni sud, stvarnost poslednjeg vremena na koju je ukazivao Dan pomirenja, odnosi na život posle obraćenja, koji Bog uvažava (Jovan 8,11). Svrha suda nije da utvrdi ko je zgrešio, jer su svi sagrešili (Rimljanima 3,23). Sudi se povodom toga kome se prašta – znači, u sadašnjem vremenu, a ne kome »je bilo oprošteno«!

Ako dozvolimo da Božja blagodät nastavi da deluje u našem životu, sud potvrđuje da nam je oprošteno i učvršćuje našu nadu, zauvek uklanjajući naše grehe. Setite se da je na Dan pomirenja prvosveštenik kropio krvlju upravo ona mesta gde je ona nanošena tokom cele godine – čime je potvrđivan oproštaj koji su Izrailjci već dobili (3. Mojsijeva 16,16.18.19; uporediti: 4,6.7.17.18.25.30.34).

Naglasak na sopstvenim delima	Naglasak na veri u Hrista
-------------------------------	---------------------------

Mi se spasavamo blagodaću kroz veru u Isusa (Efescima 2,8.9), a taj spasonosni, novozavetni odnos proizvodi dela ljubavi zato što Bog

KO SE BOJI SUDA?

upisuje svoj Zakon ljubavi u naša srca svojim Svetim Duhom (Galati-ma 5,6; Jeremija 31,31-34, uporediti: Matej 22,36-40; Rimljanima 5,5). Nedostatak dela ljubavi predstavlja znak da je vera mrtva (Jakov 2,26), što znači da osoba nije prihvatila Božju blagodati koja spasava. Dela nas ne spasavaju, ali se ne spasavamo ni bez dela, koja su posledica prihva-tanja Božjeg dara spasenja. Stoga bi bilo pogrešno reći da dela nemaju nikakve veze s našim spasenjem. Sud se bavi delima kao dokazom ve-re, jer se suđenje vrši u korist Božjih stvorenih bića, koja ne umeju da čitaju misli o veri (Psalam 62,12; Propovednik 12,14; Matej 16,27; 1. Petrova 1,17; Otkrivenje 20,12; 22,12; uporediti: Danilo 7,10).

Mora dostići lično savršenstvo karaktera	Mora verovati u Hristovu bezgrešnost i savršenstvo
---	---

Hristos je naš besprekoran nosilac greha, primer i saosećajni Prvo-sveštenik (1. Petrova 2,21-25; Filibljanima 2,5-8; Jevrejima 4,14-16). On uklanja osudu koja nam pripada zbog prošlih greha i preobražava naš život svojim Svetim Duhom (Jovan 3,3-17; 8,11; Titu 3,4-7). Baš kao što je Gospod tražio od Avrama da bude »pošten« /u engl. prevo-du: besprekoran, bez mane/ (1. Mojsijeva 17,1), Hristos čini svoj narod besprekornim (Efescima 5,25-30; Otkrivenje 14,5; 19,7,8). Njegov je posao da nas učini besprekornim. Naš deo je da budemo odani (3. Mojsijeva 23,27-32; Otkrivenje 14,12), svim srcem sledeći Gospoda tamo kuda nas On vodi (4. Mojsijeva 14,24) i prihvatajući ono što On hoće da učini s nama (Luka 1,38). Božji sud jednostavno prihvata odluke lju-di da pripadnu onoj grupi koju odaberu (Otkrivenje 22,11).

Sud se bavi Božjim narodom	Sud se bavi nepravednima
-----------------------------------	---------------------------------

Starozavetni Dan pomirenja bavio se narodom koji se nazivao Bož-jim – to jest, Izrailjcima, čisteći grehe onih koji su ostali verni (3. Mojsi-jeva 16,29.30), a osuđujući one koji su bili neverni (3. Mojsijeva 23,27-32). Slično tome, suđenje na kraju vremena koje brani Božju pravdu,

POVEZANOST IZMEĐU JEVANĐELJA I SUDA

prikazano čišćenjem Njegove svetinje tiče se nominalnog naroda Bož-jeg – onih koji se bar nazivaju »hrišćani«. To suđenje se vrši u korist »svetaca Najvišega« (Danilo 7,22.27), a protiv otpadničke sile malog roga (Danilo 7,11.26; 8,25), koju smo poistovetili sa organizacijom ko-ja se izdaje za »hrišćansku«. Preadventni sud ne ocenjuje nepravedne opšte uzev, to jest one koji nisu imali nikakve veze sa Gospodom.

Pomirenje nije bilo dovršeno na krstu	Pomirenje je dovršeno na krstu
--	---

Pomirenje je dovršeno na krstu u tom smislu što je Hristova jedna jedina smrt kao žrtve pomirenja učinila *potpunim* dar spasenja svim ljudskim bićima (Jevrejima 9,28; uporediti: Rimljanima 5,12-17). Me-đutim, da bismo imali koristi od pomirenja, svaki pojedinac mora verom prihvatiti Hrista (Jovan 3,16-18; Efescima 2,8.9). Pomirenje je uzajamno izmirenje. Otuda se proces pomirenja nastavlja sve dok se mirimo sa Bogom. Decenijama posle Hristove smrti na krstu, apostol Pavle pozivao je Korinćane da se »pomire sa Bogom« (2. Korinćanima 5,20), a njegov poziv važi i za nas danas.¹¹

Hristovo sveštenskičko posredovanje je neophodno delo pomirenja (Jevrejima 9,11-15; uporediti: 3. Mojsijeva 4,31); a takav je slučaj i sa sudskom službom Njegovog Dana *pomirenja* (Danilo 8,14; 3. Mojsijeva 16 - Dan *pomirenja*). Međutim, ne bi trebalo da zaboravimo da celokup-no pomirenje, uključujući i suđenje na kraju vremena, potiče od Hristo-ve smrti u vidu žrtve prinesene jednom za svagda (videti: 3. Mojsijeva 16,11.15; Otkrivenje 5,6).

Hristos služi i moli se stojeći	Hristos sedi, ima službu Pobednika
--	---

Tačno je i jedno i drugo. Od svog vaznesenja, Hristos je Pobed-nik i slobodno može sedeti pored svoga Oca (Jevrejima 1,3). On može i ustati ukoliko to situacija zahteva (Dela 7,56). On može hodati kao Po-

KO SE BOJI SUDA?

srednik, zadovoljavajući potrebe Crkve na Zemlji (Otkrivenje 1,12.20). Kao naš Posrednik, On isto tako može stajati i zastupati nas kao naš Branilac, zato što svuda pronosi ono što se dogodilo na krstu (Otkrivenje 5,6). Njegovo »zastupanje« nije preklinjanje podređenog. Ne, nego više pravno zastupanje u sudskoj prilici, kao u odgovoru na pitanje: »Kako se izjašnjavate«? U Hristovom slučaju, Njegovo izjašnjavanje je pobedonosno iznošenje činjenice o Njegovoj žrtvi, koja Mu omogućava da spase sve koji prihvataju ono što je On učinio za njih.

-
- ¹ Roy Gane, *Leviticus, Numbers*, NIV Application Commentary (Grand Rapids: Zondervan, 2004), 408,409; Roy Gane, *Cults and Character: Purification Offerings, Day of Atonement, and Theodicy* (Winona Lake, Ind.: Eisenbrauns, 2005), 305-323.
- ² Uporediti John T. Anderson, *Investigating the Judgment* (Hagerstown, Md.: Review and Herald, 2003),44-46-
- ³ Erwin R. Gane, *Jesus only: Paul's Letter to the Romans* (Roseville, Calif.: Amazing Facts, 2005),48.
- ⁴ Videti isto, 123, n. 1.
- ⁵ Rebecca Brown, *He Came to Set the Captives Free* (New Kensington, Penn.: Whitaker House, 1992), naročito 45-47,62.
- ⁶ E.R. Gane, 29,32,33, n.3.
- ⁷ Videti isto, 70.
- ⁸ Elen G. Vajt, *Misli sa Gore blagoslova*, str. 114 (orig..)
- ⁹ Dale Ratzlaff, *The Cultic Doctrine of Seventh-Day Adventists* (Sedona, Ariz.: Life Assurance Ministries, 1996), 223.
- ¹⁰ Videti Roy Gane, *Altar Call* (Berrien springs, Mich.: Diadem, 1999), 206,207; Gane, *Leviticus, Numbers*, 148-150. Za više detalja, videti R Gane, *Cult and Character*, 165-180.
- ¹¹ Videti dalje u Gane, *Altar Call*, 123-127.

14

POGLAVLJE

Kako Božji sud menja prilike?

Vi ne možete živeti u ratnoj zoni i izbeći uticaj rata. Od ljudi koji su preživeli oružane sukobe u raznim oblastima na Zemlji, saznajemo da opasnost proizvodi strah, patnju i tugu. Rat guta vreme, energiju i sredstva koja bi se mogla upotrebiti za nešto drugo. Čak i ako se izuzme užasan danak koji rat uzima u smrti i ranjavanju, on je skup u fizičkom, emocionalnom i ekonomskom pogledu. »Svaka načinjena puška, svaki porinuti ratni brod, svaka ispaljena raketa u konačnom smislu znači krasti od onih koji gladuju a ne dobijaju hranu, od onih kojima je hladno, a niko ih ne oblači. Ovaj naoružani svet ne troši samo novac. On troši znoj radnika, genijalnost svojih naučnika i nadu svoje dece. To uopšte nije način života u pravom smislu. Pod oblacima rata, čovečanstvo visi na krstu od gvožđa.« (Dvajt Ajzenhauer, 16. april 1953)¹

Ali, šta ako znate da je pomoć na putu? Da su oslobodilačke snage zadobile odlučujuću pobedu? Da rat samo što nije završen? Da, iako ste još u ratnoj zoni, uskoro dolazi mir – Dan D je prošlost, a Dan V (Dan pobeđe) samo što nije došao? Vaše obeshrabrenje i pomirenost

KO SE BOJI SUDA?

sa sudbinom pretvoriće se u nadu i energiju. Vi ćete se pripremiti da pozdravite one koji upravo treba da vas oslobode i sarađivaćete s njima.

I mi smo upravo u toj tački, kad je reč o velikom ratu. Hristos je zadobio odlučujuću pobjedu na krstu, i nalazi se u poslednjem razdoblju potpunog oslobađanja ovog sveta: u razdoblju preadventnog suda! Na kraju suđenja, koji može da usledi u bilo kom trenutku, Njegov narod biće potvrđen kao Njegov (videti: Otkrivenje 7,3.4; zapečaćenje). Sledeće što će se dogoditi biće Njegov drugi dolazak. Umesto da plamtimo legalističkom revnošću u pokušaju da spasemo sami sebe, što je ravno beznadi i samoubistvu, mi možemo biti ispunjeni radosnim iščekivanjem, dok se pripremamo da pozdravimo svog pobjedničkog Spasitelja. Vreme je da poslušamo: »Podignite glave svoje; jer se približuje izbaavljenje vaše.« (Luka 21,28) »Uništiće smrt zauvek, i utrće Gospod Gospod suze sa svakoga lica, i sramotu naroda svojega ukinuće sa sve zemlje; jer Gospod reče. I reći će se u ono vreme: gle, ono je Bog naš, njega čekasmo, i spašće nas; ovo je Gospod, njega čekasmo; radovaćemo se i veselićemo se za spasenje njegov.« (Isaija 25,8.9)

Mnogi oslobodioci šalju prvi odred da pomogne da se pripremi put pre nego što otpočne konačni napad. Najpre idu izviđači da procene situaciju, slede vojni stručnjaci da pomognu komandantima prilikom odlučivanja o najuspešnijoj strategiji, i da sarađuju sa lokalnim stanovništvom uključenim u ilegalni otpor neprijatelju. Zatim komandanti šalju borbene avione i padobrance da oslabe neprijatelja izvodeći početni napad, posle čega pristižu tenkovi. Tako je invazija proces koji kreće mnogo pre početka konačne bitke.

I opet, mi se upravo tu nalazimo. Bog poznaje situaciju, tako da Njemu nisu potrebni izviđači da ga obaveste o onome što se događa. Međutim, On šalje svoje nebeske poslanike – Svetog Duha i anđele – da nas pouče, opreme i osnaže da kao lokalno stanovništvo sarađujemo s Njim da bi Njegovo osvajanje bilo što efikasnije. Ali, u ovom ratu, efikasnost se ne definiše najvećim mogućim brojem poginulih u što kraćem vremenu. Naprotiv, ona se određuje spasavanjem što većeg broja ljudi od potpune propasti, koju će sotona i njegovi saveznici uskoro doživeti.

KAKO BOŽJI SUD MENJA PRILIKE?

U izvesnoj meri, situacija koju smo opisali važila je tokom cele hrišćanske ere. Međutim, činjenica da sada živimo u završnom periodu kad »dođe čas suda njegova« (Otkrivenje 14,7), daje nam izvanredno osećanje hitnosti, zato što je preostalo tako malo vremena da naši bližnji svoju odanost »zverinoj« ljudskoj i sotonskoj sili zamene odanošću svom Tvorcu i Spasitelju, Caru svemira.

Ako zaista verujemo da »dođe čas suda njegova«, mi ćemo poslušati poziv: »Bojte se Boga, i podajte mu slavu... i poklonite se onome koji je stvorio nebo i zemlju i more i izvore vodene.« (Otkrivenje 14,7) Ako stvarno verujemo u to, mi ćemo držati zapovesti Božje i čvrsto se držati svoje vere u Isusa (12. stih). Ako zaista u to verujemo, mi ćemo izaći iz otpadničkog, svetovnog, tlačiteljskog »Vavilona« poslednjeg vremena koji se suproti Bogu kao nekada drevni Vavilon, Medo-Persija, Grčka i Rim (Otkrivenje 18,4; uporediti: 14,8).²

Ako zaista verujemo da »dođe čas suda njegova«, naše prednosti, ciljevi i smer našeg delovanja radikalno će se razlikovati u odnosu na način života drugih ljudi, uključujući i laodikijske hrišćane (Otkrivenje 3,14-21) – koji se čvrsto drže prolazne sigurnosti materijalizma i ovozemaljskih zadovoljstava. Sve svoje snage nećemo ulagati u gomilanje dolara, pezosa, evra, dinara ili jena i prvoklasnih stvari koje se mogu kupiti. Nećemo se utopiti u sekularnu, humanističku kulturu savremenog društva koja zaglušuje »glas tih i tanak« Svetoga Duha. Osmelićemo se da budemo drugačiji – poput Danila, čija je odanost Bogu bila tako čvrsta da je ni carstva nisu mogla uzdrmati!

»Opadač braće«

Tekst iz Otkrivenja 12,10-12. ima danas posebno značenje za nas, koji živimo u vreme preadventnog suda: »I čuh glas veliki na nebu koji govori: sad posta spasenje i sila i carstvo Boga našega, i oblast Hrista njegova; jer se zbaci opadač braće naše, koji ih opadaše pred Bogom našim dan i noć. I oni ga pobeđiše krvlju jagnjetovom i rečju svedočanstva svojega, i ne mariše za život svoj do same smrti. Zato veselite se nebesa i vi koji živite na njima. Teško vama koji živite na zemlji i moru, jer đavo siđe k vama, i vrlo se rasrdio, znajući da vremena malo ima.«

KO SE BOJI SUDA?

Tačno je da je sotona bio opadač Božjeg naroda još u stara vremena (O Jovu 1; 2; Zaharija 3). Isto je tako tačno da je Hristos, dok je bio na Zemlji, dovodio sotonu do poraza, pobeđujući njegove demone sopstvenom službom i službom svojih učenika (Luka 10,18), a iznad svega, umirujući na krstu da bi ponovo zadobio svet (Jovan 12,31.32). Međutim, postoji jedan poseban smisao preadventnog suda: on čini da se »zbaci opadač braće naše, koji ih opadaše pred Bogom našim dan i noć«. (Otkrivenje 12,10)

Svrha preadventnog suda je upravo da odbrani Boga od optužbi koje čini sotona i njegove kohorte. Oni optužuju Boga da je nepošten kad neke spasava, a neke ne (videti: 4. i 12. poglavlje ove knjige). Sotona posebno besni što oni koji prihvata Hrista neće deliti njegovu konačnu sudbinu u ognjenom jezeru (Otkrivenje 20). Svaki spaseni pojedinac predstavlja pobedu za Boga, koga sotona mrzi. Tako je sotona »opadač braće naše« – to jest, naše braće i sestara koji su odani Bogu. Da bi Boga lišio njihovog društva, sotona govori da oni, pošto su grešili, zaslužuju večnu smrt. Veliki rat završava se istim pitanjem koje je sotona postavio na njegovom početku – Božji karakter.

Nemojte propustiti sledeće ključne tačke:

1. Upravo sotona, a ne Bog, pokušava da nam oduzme sigurnost u spasenje. U svom nastojanju da uništi ljude, on ih navodi na greh, a onda optužuje za te iste grehe. Pravni izraz za postizanje osude ljudi tako što ih prethodno namamite na zlo jeste *podstrekavanje*.

2. Preadventni sud potvrđuje sigurnost spasenja za one koji su verni Bogu, obezvređujući sotonine optužbe. Oni koji bučno podižu glas protiv učenja o preadventnom sudu, tvrdeći da ono uništava pravu hrišćansku i jevandelsku nadu, potpuno naopako vide situaciju. Samo oni koji su neverni Bogu smatraju ovaj sud pretnjom.

3. Nije nimalo neobično što vidimo da sotona danas »vrlo se rasrdio znajući da vremena malo ima«. (Otkrivenje 12,12) Većina hrišćanskog sveta ne razume niti prihvata preadventni sud, ali sotona prihvata njegovu stvarnost! U nekom intelektualnom smislu, on je bolji teolog od mnogih ljudi teologa, iako se nalazi na pogrešnoj strani teologije.

4. Ljudi koji su potpuno predani Bogu postaju pobednici nad sotonom »krvlju jagnjetovom i rečju svedočanstva svojega, i ne mariše

KAKO BOŽJI SUD MENJA PRILIKE?

za život svoj do same smrti«. (Otkrivenje 12,11) Tekst iz Otkrivenja 12,17. odnosi se, takođe, na njihovu odanost i temelj njihove pobeđe: »I razgnevi se zmija na ženu, i otide da se pobije sa ostalim semenom njezinim, koje drži zapovesti Božje i ima svedočanstvo Isusa Hrista.« Ovaj stih opisuje verne Hristove sledbenike tokom hrišćanske ere, ali ima i posebno značenje tokom preadventnog suda, kada oni koji su istrajali u svojoj odanosti Bogu »drže zapovesti Božje i veru Isusovu«. (Otkrivenje 14,12)

Poverenje, pre nego poricanje³

Mnogi hrišćani poriču sudenje zato što ga se plaše. To stanje poricanja je fascinantno i opasan psihološki fenomen. Od uništenja Svetuskog trgovinskog centra u Njujorku, 11. septembra 2001. godine, jedna studija Nacionalnog instituta za standarde i tehnologiju istraživala je sposobnost ljudi da se evakušu u slučaju bliske opasnosti. Namera je bila da se upozorenja i rad na spasavanju učine što efikasnijim za budućnost. Glavni problem sastojao se u tome što je bilo potrebno dosta vremena da predstava o stvarnoj opasnosti prodre u svest ljudi, čak i kad je opasnost postajala očigledna.

Kada je avion udario u zgradu u kojoj se nalazila Elia Zedeno, 11. septembra, posledice nisu bile neprimetne. Sa 73. sprata Kule 1, ona je čula tutnjavu eksplozije i osetila kako se zgrada zapravo naginje ka jugu, kao da će se srušiti. Nikada ranije nije bilo tako, čak ni 1993. kada je u podrumu eksplodirala bomba, usled čega je ona ostala zarobljena u liftu. Ovoga puta Zedeno se čvrsto uhvatila za svoj radni sto, podižući stopala od poda. A onda je viknula: »Šta se događa?«

Mogli biste očekivati da njena sledeća instinktivna reakcija bude bežanje. Međutim, ona je imala suprotnu reakciju. »Ono što sam stvarno želela bilo je da neko vrisne: Sve je dobro! Ne brinite. To je u vašoj glavi.«

Tada ona to nije znala, ali i drugi ljudi svuda oko nje imali su tu istu nagonsku reakciju neverice, koja nije bila karakteristična samo

KO SE BOJI SUDA?

za 9. septembar. Bez obzira da li se opasnost zove brodolom, uragan, rušenje aviona ili zgrada u plamenu, ljudi u tim slučajevima prolaze kroz izrazito slične faze. A prva je, skoro uvek – čak i kad su suočeni sa jasnom i neposrednom opasnošću – izvestan period snažne neverice.⁴

Elia je uspela da napusti zgradu na vreme samo zato što je jedan od njenih saradnika drugačije reagovao i doviknuo i njoj i drugima da izađu. Ali mnogi drugi u kulama bliznakinjama suviše su oklevali i izginuli. »Bar njih 135 koji su teoretski imali pristupa vertikalnom otvoru za stepenište – i dovoljno vremena da ga upotrebe – nikada nisu izašli.«⁵

Mi silno želimo da zadržimo svoj lagodni *status quo*; oklevamo da ga napustimo čak i kad smo na to primorani. Ponekad upozorenja dolaze od Boga pre nego od naših fizičkih čula ili drugih ljudskih bića. Anđeli su opomenuli Lota i njegovu porodicu, ali oni su poricali opasnost i nisu hteli da napuste svoj udobni dom. Anđeli su morali da ih vuku iz Sodoma, da ih izvedu neposredno pre nego što je božanska vatra pretvorila grad u pepeo. Čak je i tada Lotova žena pokazala neposlušnost osvrćući se, i trenutno se pretvorila u stub od soli (1. Mojsijeva 19). Njeno poricanje situacije bilo je smrtonosno. To što opasnost nije videla kao stvarnu nije umanjilo realnost te opasnosti.

Hrišćani se plaše suda delimično i zbog toga što on ne samo što oslobađa one koji su verni Bogu, nego isto tako osuđuje one koji su neverni (Jevrejima 10,26-31). Ali, poricanje neće ukloniti opasnost. Kao i u svim drugim prilikama koje podrazumevaju posledice koje se tiču života i smrti – u ovom slučaju, večni život odnosno večna smrt – jedino razumno što možemo učiniti jeste da se neposredno suočimo sa opasnošću, ocenimo opcije i njihove posledice. Ništa ne činiti znači unapred izabrati smrt, baš kao oni koji su oklevali u kulama bliznakinjama, čime su odredili svoju sudbinu.

Da, scenario deluje zbilja dosta mračno za one koji se okrenu od Boga. Ali, Bog hoće da ih spase i zato im upućuje poštenu opomenu. Tokom preadventnog suda opomena glasi ovako: »Ko se god pokloni zveri i ikoni njezinoj, i primi žig na čelo svoje ili na ruku svoju, i on će piti od vina gneva Božjega, koje je nepomešano utočeno u čašu gneva njegova, i biće mučen ognjem i sumporom pred anđelima svetim i

KAKO BOŽJI SUD MENJA PRILIKE?

pred jagnjetom. I dim mučenja njihova izlaziće vavek veka, i neće imati mira dan i noć koji se poklanjaju zveri i ikoni njezinoj, i koji primaju žig imena njezina« (Otkrivenje 14,9-11).

Zašto bi Bog bio toliko svirep da uputi takvu opomenu? U stvari, davanjem te opomene Bog ne pokazuje svirepost, već svoju milost. On ljudima otkriva užasne posledice da bi mogli da odluče da ih izbegnu. Pretpostavite da su saveznički avioni bacili letke na Hirošimu 5. avgusta 1945. godine, sa upozorenjem da svi napuste tu oblast zato što će sledećeg dana biti bačena atomska bomba. Da li bi to bio svirepi ili milostivi postupak? I tako, ako ste u svom odnosu sa Bogom bili na pogrešnom mestu, molim vas pročitajte Njegov »letak«, Bibliju, i učinite nešto u vezi sa sređivanjem tog odnosa. Nemojte samo stajati ili sedeti skrštenih ruku, dok sve paklene sile ne stupe na scenu!

Za one koji se odluče za vernost Bogu, preadventni sud je nešto sasvim drugo. On se tiče »milosti i njenih posledica po nas i našeg nebeskog Cara i Sudiju, koji je isto tako naš Otac. Kad pristupimo sudu ceneći oprostaj koji smo već primili, sud učvršćuje naše pouzdanje«.⁶

Biblija odgovara na naše strahove

Biblija odgovara na naše strahove obaveštavajući nas o sudu, tako da, potpuno informisani, možemo napraviti izbor zasnovan na stvarnim podacima, a ne da zapadamo u preteranosti samoodricanja, ili prekomerne izlive osećanja. Evo najvažnijih činilaca:

1. Sudi nam se na osnovu naših dela (Propovednik 12,14; uporediti: Danilo 7,10). To deluje zastrašujuće zato što Bog sve zna. Međutim, naši postupci su samo znaci naše vere u Božju blagodat kojom nas On spasava (Efescima 2,8.9; Jakov 2,26). Budući da Bog prihvata naša dela učinjena verom (Rimljanima 5,5; Galatima 5,6; Filibljanima 2,12.13), nema mesta legalizmu niti očaju, koji su zacelo dve strane istog bednog novčića čime čovek uzalud pokušava da kupi Božju naklonost, umesto da presrećan uživa u Njegovoj blagodati.

2. Oprostaj koji smo prethodno primili može biti poništen na sudu (videti: Jezekilj 18,24; Matej 18,32-35). Ipak, ovo se može desiti samo ako lično prekinemo svoju zavetnu vezu sa Bogom, odlazeći od Njega i

KO SE BOJI SUDA?

sprečavajući Ga da nastavi da preobražava naš karakter, što je deo Njegovog sveukupnog praštanja (Jevrejima 6,4-6). Dok prihvatamo promenu koju On nudi, stičemo potpunu sigurnost da su nam gresi oprosteni (Rimljanima 8,1-17; Kološanima 1,21.23).

3. Sud se odvija na Nebu, i mi ne znamo kada će biti razmatran naš slučaj. Ti činioци mogu izazvati strah zato što to znači da ne možemo na vreme očistiti svoje postupke da bismo se pojavili na sudu. Međutim, Bog je više zainteresovan za istinsko, stalno predanje nego za lice-merno prikazivanje koje privremeno može da stvori dobar utisak, ali nije utemeljeno na nečem dubljem i stvarnom. Da li biste poželili da se venčate s nekim koga ste videli samo u smokingu ili večernjoj haljini, ali ne znate kako on ili ona izgledaju i postupaju u različitim okolnostima običnog života? Mada mi ne znamo kad će se naš slučaj pojaviti na sudu, Bog nam je rekao kad taj sud u celini počinje (1844. posle Hrista – videti 8. poglavlje u ovoj knjizi). On je, takođe, kazao šta želi da činimo tokom celog tog perioda: da držimo zapovesti Božje i imamo veru Isusovu (Otkrivenje 14,12).

Isus je rekao da Bog Otac »sav sud daje sinu« (Jovan 5,22). Razmislite šta ta tvrdnja sve podrazumeva. Otac ne sudi neposredno bilo kome ljudskom biću, nego se oslanja na sud svoga Sina, Isusa Hrista, koji je umro da bi nas spasao. Ljudi koji ulažu u nekog ili nešto žele da zaštite svoje ulaganje. Umreti za nekoga predstavlja najveći ulog. Hristos nije samo umro za nas, nego je učinio i nešto više – On je umro za nas smrću koja je jednaka drugoj smrti. On je više uložio u nas nego što bi bilo ko u svemiru to eventualno učinio. Zar onda nije sasvim smisleno što je Njegov najveći interes da nas spase ako ikako može – to jest, ako Mu i to dopustimo?

Ne samo što nas je Bog toliko voleo da je poslao svog Sina da umre za nas, nego je sam Sin živio na planeti Zemlji trideset tri godine među grešnim ljudskim bićima kakvi smo vi i ja. On je tako iskusio naše slabosti na jedan način na koji nikako ne bi mogao samo putem posmatranja. On je osetio naše tuge, naš bol i naše bolesti (videti: Isaija 53,3.4). Premda nikada nije učinio greh, On »je u svačemu iskušao kao i mi« (Jevrejima 4,15) Otuda On ima bitne kvalifikacije da služi kao naš milostivi Prvosveštenik i Sudija.

KAKO BOŽJI SUD MENJA PRILIKE?

Uloga sveštenika je da se za nekog zalaže, da posreduje u nečiju korist. Činjenica da je Hristos naš Prvosveštenik pa stoga i naš Posrednik i Branilac na sudu (videti: 1. Jovanova 2,1; naš »advokat«), a istovremeno naš Sudija (Jovan 5,22) i »svedok verni i istiniti« (Otkrivenje 3,14), treba da nam pruži ogromnu sigurnost. U ovom saznanju postoji i nešto više! »Isus je takođe, po principu zamene, optuženi, jer je dobrovoljno zauzeo naše mesto. Čudom božanske milosti, Hristos stoji umesto nas. 'Jer onoga koji ne znadijaše greha nas radi učini grehom, da mi budemo pravda Božja u njemu.' (2. Korinćanima 5,21)«⁷

Kad smo sa Isusom, sve se stiže u našu korist i mi nemamo čega da se bojimo! Sve počiva na našoj povezanosti sa Isusom koji je rekao: »A koji god prizna mene pred ljudima, priznaću i ja njega pred ocem svojim koji je na nebesima. A ko se odreće mene pred ljudima, odreći ću se i ja njega pred ocem svojim koji je na nebesima.« (Matej 10,32.33)

Da li biste mogli dobiti bolju »preporuku« u pogledu karaktera od one koju daje Isus Hristos?

Tokom preadventnog suda hrišćani mogu imati petostruko pouzdanje: (1) Pouzdanje u pogledu pristupa Bogu zato što Isus, naš Prvosveštenik, služi u nebeskoj Svetinji nad svetinjama (Jevrejima 4,14-16). (2) Poverenje da je Bog pošten (Psalam 96). (3) Pouzdanje da će nas On osloboditi od tlačenja (Danilo 7,21.22.26.27; Psalam 9,1-4) (4) Poverenje u skori Drugi Hristov dolazak (Danilo 8,14; Otkrivenje 14,6.7; uporediti: Avakum 2,3; Amos 4,12). I (5) pouzdanje da smo u spasonosnom odnosu sa Bogom (Psalam 50,3-6; 1. Jovanova 5,13).

Učestvovanje i predanost

Na starozavetni Dan pomirenja, Izrailjci nisu mogli fizički da vide svog prvosveštenika u trenutku kad je ulazio u Svetinju da je očisti od njihovih grehova. Ipak, morali su učestvovati u tom velikom događaju, koji je za njih značio život ili smrt, tako što bi se ponizili putem fizičkog samoodricanja (post, itd) i držali »Sabat« uzdržavajući se od posla (3. Mojsijeva 16,29.31; 23, 26-32).⁸ Tako su ispoljavali poslušnost prema Bogu i zaklinjali Mu se na vernost. Ponizivši se, oni su u malom

KO SE BOJI SUDA?

simbolično prikazivali Hristovo iskustvo vere: »Ponizio sam sebe«. (Filipljanima 2,8)

Tokom Dana pomirenja u vreme posletka, a to je preadventni sud, Bog želi da njegov narod u tome učestvuje upražnjavajući dve slične stvari: (1) pokoravajući se Njegovim zapovestima, i (2) čvrsto se držeći vere u Isusa (Otkrivenje 14,12). Knjiga Otkrivenja u 14. poglavlju kaže da će spaseni, kada kriza prođe i oni postanu bezbedni, slediti Hrista kuda ih god bude vodio (4. stih). Ali, oni prvi put ne počinju da Ga slede, kada uđu na biserna vrata Novog Jerusalima. Oni će Ga tamo slediti zato što su navikli da to čine, jer se pokoravaju Bogu i drže se vere Isusove.

Osnovni poziv života vere ostaje isti. Od hrišćana koji žive na kraju vremena ne zahteva se neki poseban kvalitet vere i odanosti koji niko od Božjeg naroda u prošlosti nije posedovao. Doduše, tekst u Otkrivenju 14,5. govori o posebnoj grupi spasenih koji su »bez mane«. Ali, još pre nekoliko hiljada godina, Bog je naložio Avramu: »Po mojoj volji živi i budi pošten /u engl. prevodu: bez mane, besprekoran/.« (1. Mojsijeva 17,1) Merilo je isto, i ne postoji neko uzvišenije merilo saglasnosti sa Božjom voljom od toga. Halev je verno išao za Gospodom kuda god ga je On vodio. Tako su postupali i Josif, Danilo, Jestira, Jovan Krstitelj, Hristovi apostoli i mnoštvo drugih koji su bili poslušni Bogu, verovali u Njegovo spasenje i prihvatili Njegovo vođstvo (videti: Jevrejima 11). Nema višeg dostignuća od ovog, kada je reč o prihvatanju Božjeg vođstva.

»Hodati« sa Bogom jedini je način na koji Mu postajemo slični po karakteru – to jest, rastemo do zrelosti, do savršenstva. Enoh nije dobio blagoslov da pređe preko praga u večni život zato što je sedeo besposlen, pokušavajući da sebe učini savršenim stiskajući zube i uklanjajući svoje greške jednu po jednu. On je to dobio zato što je voleo da bude sa Gospodom. Dobio je snagu i čistotu zahvaljujući tome što je pratio svog božanskog Učitelja kuda god je On išao. Enoh nije morao da napravi veliki skok do Raja; za njega je to bio samo mali korak zato što je već hodao sa Gospodom (1. Mojsijeva 5,24). »Kad razmišljam o tome da postanem savršen u karakteru, počinjem da posmatram svoje greške i uplašim se. Slično Petru kada je hodao po vodi, počnem da se osvrćem na prepreke – vetar i talase – i počinjem da tonem (Ma-

KAKO BOŽJI SUD MENJA PRILIKE?

tej 14,30). Ali kad razmišljam o tome da budem veran Hristu, slika se menja zato što je moj pogled upravljen na Njega. On je moj Primer, Pastir i Čuvar (1. Petrova 2,21-25). Stičem hrabrost, jer sve što treba da učinim jeste da Ga sledim tamo kuda On želi da me vodi, uključujući i savršenstvo karaktera. Rezultat je sličan – savršenstvo karaktera – ali je usmerenost različita.«⁹

Mi znamo kakvu vrstu vernosti Bog danas traži od nas. U izveštajima koje Biblija sadrži, to smo dokazano videli u životu stvarnih ljudi sa greškama, izazovima i slabostima poput naših. Eto zašto je važno da proučavamo celu Bibliju. Opisujući karakteristike koje Bog odobrava i one koje odbacuje, i stavljajući nam do znanja da je On sa nama i da nam stalno pomaže, ona nas uči kako da postupamo i govorimo i kakve bi stavove trebalo da nastojimo da usvojimo.

Da li sudenje postavlja nove zahteve Božjem narodu? Tekst iz Otkrivenja 14,12. navodi držanje Božjih zapovesti i čvrstu veru u Isusa. To nisu novi zahtevi, kao što Isusova nova zapovest »da ljubite jedan drugoga« (Jovan 13,34) nije bila nova sama po sebi (videti: 3. Mojsijeva 19,18.34), ali je obnovljena za Hristove sledbenike i dato joj je dublje značenje Njegovim primerom. Knjiga Otkrivenja obnavlja i naglašava nalog da se pokoravamo Bogu i držimo veru Isusovu (uključujući i veru u Isusa) zato što zapovesti imaju posebno značenje za narod koji živi u vreme suda, kad sile suprotstavljene Bogu dovode u pitanje njihovu poslušnost i veru. Kvalitet njihove odanosti neće biti jedinstven; oni idu stopama ljudi poput Avrama i Haleva. Međutim, Bog će ih provesti kroz jedinstvene okolnosti, koje niko do tada nije doživeo. Štaviše, u vreme posletka, čitava grupa ljudi združeno će, na taj način, saradivati s Njim.

Naša kultura teži da bude izuzetno individualistička, i svaki od nas mora imati individualni odnos sa Hristom. Međutim, Njegov posao u ovom svetu mora da obavi sjedinjena zajednica vernika koji saraduju služeći se svojim različitim duhovnim darovima, da bi Božja ljubav i istina o Njegovom karakteru mogle da dopru do izgubljenih. Hristov jevandelski nalog da se Radosna vest o spasenju odnose čitavom svetu pre nego što On dode (Matej 24,14; 28,19.20), neće ispuniti nekoliko oholih glava koje postupaju tako kao da su jedino one važne. Naprotiv, on će biti završen zahvaljujući božanski nadahnutim, ogromnim napo-

KO SE BOJI SUDA?

rom mnogih poniznih ljudi koji deluju kao jedan, za koje jedina bitna služba jeste proslavljanje Boga preko službe čovečanstvu. Bože, ono što je zaista bitno jeste Tvoja čast!

Zaključak: Ilijina vest i Vest trećeg anđela

Ustanovili smo da treća anđeoska vest iz Knjige Otkrivenja 14,9-12. sadrži dvostruku vest za ljude koji žive u vreme suda, neposredno pred Isusov povratak. Ona ih upozorava da se ne klanjaju »zveri i ikoni njezinoj«, i poziva na »trpljenje svetih koji drže zapovesti Božje i veru Isusovu« /u engl. prevodu: »i koji se čvrsto drže vere Isusove«/ (11. i 12. stih).

Na samom kraju Starog zaveta, Malahija je zabeležio Božje obećanje: »Evo, ja ću vam poslati Iliju proroka pre nego dođe veliki i strašni dan Gospodnji; i on će obratiti srce otaca k sinovima, i srce sinova k ocima njihovim, da ne dođem i zatrem zemlju.« (Malahija 4,5.6) Ilija koji se ovde pominje vrši svoje delo pomirenja porodica, pre nego »dođe veliki i strašni dan Gospodnji«, što mora da je Hristov drugi dolazak (videti: Otkrivenje 6,15-17; 14,14-20; 19,11-21). Ovo se u najmanju ruku poklapa s vremenom preadventnog suda, u kome se objavljuje Vest trećeg anđela. Kakva je onda veza između Ilijine vesti iz Knjige proroka Malahije i Treće anđeoske vesti iz Otkrivenja?

Ilijina vest podrazumeva sud. Pre nego što Bog pozove ljude na odgovornost zbog načina na koji su se odnosili jedni prema drugima, On im daje priliku da se izmire, posebno unutar porodica a i međugenera-

¹ *The New Encyclopedia of Christian Quotations*, Mark Water, izd. (Grand Rapids: Baker, 2000), 1094. (Endnotes)

² O identitetu i prirodi »Vavilona« poslednjeg vremena u Knjizi Otkrivenje, videti: *The Seventh-Day Adventist Bible Commentary*, Francis D. Nichol, izd. (Hagerstown, Md.: Review and Herald, 1957) 7: 828-830.

³ Preostali deo ovog poglavlja uzet je i prilagođen iz Roy Gane, *Altar Call* (Berrien Springs, Mich.: Diadem, 1999), 314-343.

⁴ Amanda Ripley, »How to Get Out Alive«, *time* (2. maj 2005), 59.

⁵ Isto

⁶ Gane, 338.

⁷ John T. Anderson, *Investigating the Judgment* (Hagerstown, Md.: Review and Herald, 2003), 26.

⁸ Za objašnjenje *samoodricanja*, videti: Roy Gane, *Leviticus, Numbers*, NIV Application Commentary (Grand Rapids: Zondervan, 2004), 404,405; Roy Gane, *Cult and Character: Purification Offerings, Day of Atonement, and Theodicy* (Winona Lake, Ind.: Eisenbrauns, 2005), 312-315.

⁹ Gane, *Altar Call*, 333.

KO SE BOJI SUDA?

cijski. Proročanstvo da će Ilijina vest »obratiti srca« ljudi jednih prema drugima, ukazuje da će to obuhvatiti i obnavljanje uzajamne ljubavi.

Treća anđeoska vest, takođe, poziva na ljubav: Božje zapovesti su zasnovane na ljubavi prema Bogu i ljudskim bićima (videti: Matej 22,37-40). A njen poziv ljudima da se »čvrsto drže vere Isusove« podstiče nas da sačuvamo poverenje kakvo Hristos ima u želju svoga Oca da nas spase kroz Njegovu žrtvu ljubavi, i da verujemo da će nas Isus osloboditi zato što nas toliko ljubi da je umro za nas. Zbog ljubavi kojom nas je Isus obasuo, On nam nalaže: »Ljubite jedan drugoga, kao što ja vas ljubih, da se i vi ljubite među sobom.« (Jovan 13,34)

Prema tome, Treća anđeoska vest obuhvata i Ilijinu. Njihova glavna ideja je ista, osim što Ilijina vest više naglašava pomirenje u odnosima između roditelja i dece. Oni koji ne prihvate Ilijinu vest biće prokleti (Malahija 4,6), a oni koji odbace Vest trećeg anđela, odlučujući se za bezosećajnu »zver i njenu ikonu« pre nego za Boga punog ljubavi, biće uništeni ognjem i sumporom (Otkrivenje 14,10). To pokazuje da je ljubav koju gajimo jedni prema drugima bitna za naš opstanak. Samo će oni koji su u ovom prolaznom životu ispoljavali ljubav jedni prema drugima, živeti sa Bogom, Njegovim svetim anđelima i otkupljenim ljudskim bićima kroz čitavu večnost, u sledećem životu.

U kratkoj priči o ovcama i jarcima (Matej 25, 31-46), Isus je rekao da će presuda preadventnog suda biti zasnovana na tome kako smo postupali prema nevoljnima – što, rekao je On, otkriva kako bismo se ophodili prema Njemu kad je bio na Zemlji. Primeri situacija koje Isus daje zapanjujuće su jednostavne, praktične i lako se mogu sprovesti u delo: »Ogladneh, i daste mi da jedem; ožedneh, i napojiste me; gost bejah, i primiste me; go bejah, i odenuste me; bolestan bejah i obidoste me; u tamnici bejah, i dođoste k meni« (35. i 36. stih). Svako može da učini tako nešto. To ne zahteva svedočanstvo više škole, a kamoli diplomu nekog koledža ili akademsko zvanje iz teologije.

Naravno, Isus nije nameravao da ono što On očekuje da činimo jedni za druge, svede na malu listu koju je pomenuo u priči. On je hteo da naglasi da mi treba da pomažemo potrebnima, bez obzira da li su oni članovi porodice, prijatelji ili stranci. Nekoj ženi je možda potreban zagrljaj da je ponovo uveri da se njen naporan rad i briga za porodicu dovoljno cene. Nekom mužu možda treba pomoći u pranju sudova ili veša pošto on pokušava da održava domaćinstvo, dok se njegova supruga sprema za diplomski ispit.

ILIJINA VEST I VEST TREĆEG ANĐELA

Nečijem sinu je možda potrebno pomoći iz matematike, a sa ćerkom tinejdžerkom valja porazgovarati o odnosima u školi. Samcu su možda potrebni ohrabrenje i molitva. Starijoj osobi bi mogao da zatreba prevoz kolima radi kupovine bakaluka. Prijatelj može biti ima problema na poslu, ili je u nevolji sa finansijama ili brakom. Nekom strancu je možda neophodno uputstvo ili pomoć prilikom promene gume na autoputu. Mogućnosti su brojne i nema im kraja. Zajednički činilac je svakako ljubav prema drugima.

Majka Tereza je kazala: »Isus dolazi da se sretne s nama. Da bismo Mu poželeti dobrodošlicu, krenimo Mu u susret. On nam dolazi u liku gladnih, golih, usamljenih, alkoholičara, zavisnika od droge, prostitutki, uličnih prosjaka. On nam se može pojaviti u liku oca koji je sam, u liku majke, brata ili sestre. Ako ih odbacimo, ako im ne pođemo u susret, odbacujemo samog Isusa.«¹

Mi ne možemo zadovoljiti potrebe svakog čoveka. Čak je i sam Isus mogao istovremeno da bude samo na jednom mestu, pa je zato morao da selektivno postupi. Ali, On je tragaو za onima koji su imali ozbiljne, raznovrsne potrebe, i nikada nije zanemarivao hitnu, istinsku molbu za pomoć.

Naravno, mi znamo da ima prevaranata koji pljačkaju savremene hrišćane izvlačeći od njih novac koji im nije stvarno potreban. Apostol Pavle je učio da mi nismo obavezni da se postaramo za one koji su u stanju da rade, ali im »motivacija nije jača strana«, što je blaži izraz za »lenjost«. Ako ostanu gladni, sami su za to krivi. Pavle je rekao: »Ako ko neće da radi, da i ne jede.« (2. Solunjanima 3,10) To nisu oni o kojima je Hristos govorio u Jevandelju po Mateju 25. poglavlju. Tamo On traži od nas da pomognemo ljudima sa stvarnim potrebama.

Malahija i Jovanov treći anđeo pozivaju nas da se pokajemo zbog svog nedostatka ljubavi i nespremnosti da saradujemo, što kida naše jedinstvo i samim tim razvodnjava naše svedočenje za Hrista u svetu. Postoji jedan Bog, jedan Spasitelj, jedna vera, jedno krštenje i jedno telo vernika (Efescima 4,4-6). Vreme je da se vratimo Mesiji koji nas je ujedinio, da uklonimo razlike, da uživamo u svojoj od Boga danoj različitosti, da pronosimo zastavu uzdignutog Hrista (videti: Jovan 12,32), koji je u središtu naše vere, i da pobedonosno koračamo do kraja velikog rata, a zatim i dalje do velikog mira na onoj drugoj strani!

¹ *Mother Teresa: In My Own Words*, Jose Luis Gonzales-Balado, kompilator (New York: Gramercy Books, 1996),29.